

PANTARIJN

PANTARIJN
WAGENINGEN MHV

JE MAG ZIJN WIE JE BENT

PANTARIJN
WAGENINGEN PRO

DOEN WAAR JE GOED IN BENT

PANTARIJN
KESTEREN

SAMEN KOMEN WE VERDER

PANTARIJN
RHENEN

WELKOM IN DE TOEKOMST

PANTARIJN
WAGENINGEN VMBO

ONTDEK WAT BIJ JE PAST

PANTARIJN
**INTERNATIONALE SCHAKELKLAS /
INTERNATIONAL TRANSITION CLASS**

WELKOM!

**JAARVERSLAG
2022**

VOORWOORD

In het jaar 2022 heeft een bestuurswissel plaatsgevonden binnen Pantarijn. Per 1 september 2022 ben ik als directeur-bestuurder bij deze mooie organisatie in dienst getreden. De naam Pantarijn is afgeleid van het Griekse panta rhei, wat 'alles stroomt' betekent. Dat Pantarijn stroomt en volop in beweging is, is iets wat dagelijks merkbaar is.

Bij Pantarijn ontdekken en ontwikkelen leerlingen hun talenten. Pantarijn biedt onderwijs dat:

- uitdaagt, aanspreekt, ruimte geeft en activeert,
- van hoge kwaliteit is en
- gericht is op de algehele persoonlijke ontwikkeling.

Pantarijn is een openbare scholengemeenschap met tal van opleidingsmogelijkheden: van praktijkonderwijs tot en met gymnasium. Wij hebben zes locaties die passen bij ieder niveau. Iedereen is welkom bij Pantarijn. Elke locatie heeft een eigen gezicht, kent een eigen sfeer en heeft een eigen, uniek karakter. Onze scholen zijn warme, kleinschalige scholen. Wij vinden het namelijk prettig dat wij de leerlingen kennen, en zij ons. Hierdoor kunnen wij iedere leerling volop kansen en mogelijkheden bieden. Iets wat wij enorm belangrijk vinden.

Het is fijn dat de onderwijsinspectie in februari/maart 2023 tijdens haar vierjaarlijkse bestuursgerichte onderzoek heeft geconstateerd dat zaken bij Pantarijn op orde zijn. De kwaliteit van besturing, kwaliteitszorg en ambitie van Pantarijn zijn allen als voldoende beoordeeld.

In dit jaarverslag wordt verslag gedaan van het gevoerde beleid over 2022. Het bevat informatie over het onderwijs, het personeel en de leerlingenpopulatie. We rapporteren over de ontwikkelingen op gebied van Goed Bestuur en de wijze waarop het toezicht is uitgeoefend. Ook worden interne en externe ontwikkelingen beschreven die van invloed zijn op onze school. Tot slot komt ook het financieel beleid aan de orde en wordt de jaarrekening over 2022 gepresenteerd. Het betreft een verslag op hoofdlijnen. Interne stakeholders zijn gedurende het jaar apart geïnformeerd aan de hand van verschillende rapportages zoals leerlingenprognoses, verzuimrapportages etc.

Het jaar 2022 werd niet langer geheel gedomineerd door de Covid-19 pandemie, maar de invloeden hiervan waren zeker nog aanwezig. Ook in 2022 was er bijvoorbeeld nog sprake van een Centraal Eindexamen met een zogeheten duimregeling. Vanwege de pandemie zijn er diverse overheidssubsidies ontvangen om het onderwijs een extra impuls te kunnen geven. Samen met de medezeggenschapsraden is bepaald hoe deze middelen besteed worden. De digitalisering van het onderwijs heeft een grote ontwikkeling doorgemaakt en ook in de toekomst zal zich dit nog verder door ontwikkelen.

Leerlingen ontwikkelen hun eigen talenten, doordat Pantarijn uitdagend onderwijs biedt waarbij naast het verwerven van kennis, ook socialisatie en persoonsvorming centraal staan. Voorbeelden zijn formatief evalueren en regie voor het leerproces bij de leerling. Het levensecht leren (wat kan plaatsvinden door een fijne samenwerking met verschillende organisaties in de regio) en de internationale excursies horen hier ook bij. Er wordt tevens veel aandacht besteed aan een goed contact tussen leerlingen, ouders en medewerkers.

Ik heb ongelooflijk veel respect voor medewerkers, maar ook ouders en leerlingen voor het omgaan met alle uitdagingen die het jaar 2022 ons gebracht heeft. Met elkaar zijn we er in geslaagd om het goede, uitdagende en aansprekende onderwijs vorm te geven waar Pantarijn voor staat!

Ik wens u veel leesplezier en ik stel ieders reactie zeer op prijs.

Yvonne van den Berg, directeur-bestuurder Pantarijn

INHOUDSOPGAVE

HOOFDSTUK 1: DIT IS PANTARIJN!	5
1.1 Missie en visie	5
1.2 De locaties van Pantarijn	10
1.3 Besturing	12
1.4 Strategisch beleidsplan 2020-2024	13
1.5 Horizontale verantwoording	13
1.6 Stakeholders	14
1.7 Samenwerkingsverbanden	15
HOOFDSTUK 2: EVALUATIE 2022	16
2.1 Evaluatie 2022 strategisch beleidsplan 2020-2024	16
2.2 Evaluatie Opbrengsten 2022	27
2.3 Nationaal Programma Onderwijs	28
2.4 Evaluatie naleving code 'Goed Onderwijsbestuur VO'	29
2.5 Evaluatie horizontale verantwoording	30
2.6 Evaluatie personeelsbeleid 2022	30
2.7 Strategisch personeelsbeleid	32
2.8 Klachten in 2022	32
2.9 Ontwikkelingen in relatie tot verbonden partijen	32
HOOFDSTUK 3: FINANCIEEL BELEID	34
3.1 Jaarrekening verslagjaar 2022	34
<i>Belangrijkste ontwikkelingen in totstandkoming resultaat</i>	36
<i>Toelichting op de baten</i>	36
<i>Toelichting op de lasten</i>	37
3.2 Continuïteitsparagraaf	38
A1 <i>Personele bezetting en leerlingenaantallen</i>	38
A2 <i>De meerjarenbegroting</i>	39
B1 <i>Rapportage risicobeheersingssysteem</i>	41
B2 <i>Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden</i>	42
B3 <i>Fraude en AVG</i>	44
B4 <i>Overzicht van de belangrijkste kengetallen</i>	45
B5 <i>Rapportage van het toezichthoudend orgaan</i>	48
3.3 Investerings- en financieringsbeleid	48
3.4 Treasuryverslag	49
3.5 Conclusie	49
HOOFDSTUK 4: JAARVERSLAG 2022 RAAD VAN TOEZICHT	50
4.1 Inleiding	50
4.2 De toezichtvisie	50
4.3 Toezichtkader	50
4.4 Werkwijze	51
4.5 Ontwikkelingen in 2022	51
4.6 Basisgegevens van de toezichthouders	52
<i>Samenstelling</i>	52
<i>Rooster van aftreden</i>	52
<i>Honorering</i>	52
<i>Persoonlijke gegevens</i>	53
4.7 Professionalisering	53

4.8	Verslag over het kalenderjaar 2022	54
	<i>Bijeenkomsten van de Raad van Toezicht</i>	<i>54</i>
	<i>Besluitvorming door de toezichthouder</i>	<i>55</i>
	<i>Behandelde thema's</i>	<i>56</i>
	<i>Remuneratiecommissie</i>	<i>56</i>
4.9	Onafhankelijke informatievoorziening	56
	<i>Het accountantsverslag en de mondelinge toelichting van de accountant.....</i>	<i>56</i>
	<i>Externe stakeholders</i>	<i>56</i>
	<i>Contacten met interne belanghebbenden</i>	<i>57</i>
HOOFSTUK 5: ALGEMENE INFORMATIE		58
5.1	Gegevens over de rechtspersoon.....	58
5.2	Controleverklaring accountant.....	60
HOOFDSTUK 6: JAARREKENING 2022		65
	Grondslagen	65
	Jaarrekening	69

HOOFDSTUK 1: DIT IS PANTARIJN!

1.1 Missie en visie

De visie en missie van Pantarijn is onderstaand kernachtig samengevat.

Bij Pantarijn kunnen leerlingen hun talenten ontdekken en ontwikkelen middels onderwijs dat:

uitdaagt, aanspreekt, ruimte geeft en activeert

van hoge kwaliteit is en

gericht is op de algehele persoonlijke ontwikkeling (“hoofd, hart en handen”).

Pantarijn wil een school zijn met:

een schoolcultuur gebaseerd op ontmoeten, met respect en tolerantie,

een veilig klimaat,

een goede communicatie met leerlingen en ouders en

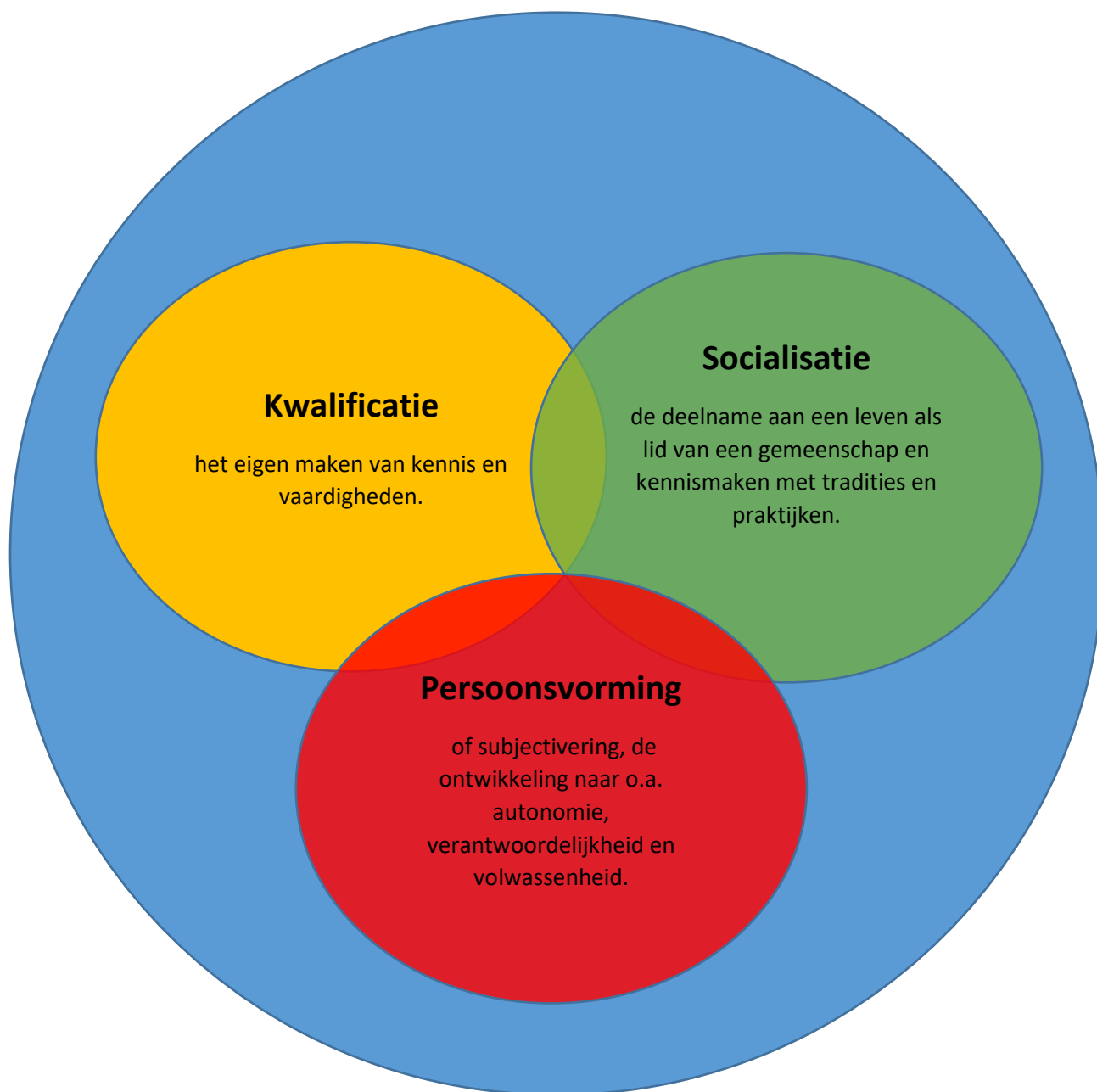
competente medewerkers die zich blijvend ontwikkelen.

Het motto van Pantarijn is: “Pantarijn ontdek(t) je talent”.

Onderwijsvisie van Pantarijn

“Pantarijn ontdek(t) je talent” is richting 2024 steeds meer merkbaar door:
Van aanbod gedreven naar vraag gestuurd onderwijsaanbod.
Van buiten de lessen naar integraal onderdeel van de lessen.
Binnen en buiten de schoolmuren van Pantarijn.
Leerlingen krijgen en nemen verantwoordelijkheid voor hun leerproces.
Leerlingen krijgen persoonlijke begeleiding van de docent en mentor en feedback waarin reflectie op het leerproces centraal staat.
Leerlingen worden uitgedaagd extra vakken te volgen, vakken versneld af te sluiten, vakken op een hoger niveau af te sluiten of extra activiteiten uit te voeren.
Ontschotting tussen locaties en onderwijssoorten leidt tot nieuwe uitdagende onderwijsvormen voor alle leerlingen.
Door samenwerking in de regio ontstaan doorgaande leerlijnen vanuit het basisonderwijs en een goede aansluiting op het vervolgonderwijs.

Bovenstaande visie en missie leiden tot onderstaande onderwijsvisie van Pantarijn:

Professionele ontwikkeling van medewerkers

“Pantarijn ontdek(t) je talent” is richting 2024 steeds meer merkbaar door:
Bieden van professionele ruimte aan medewerkers. Medewerkers maken gebruik van deze professionele ruimte.
Faciliteren van medewerkers om te leren en ontwikkelen van en met elkaar.
Het leren en ontwikkelen wordt breed benaderd (scholing is daarbij één van de mogelijke vormen). Maatwerk is het uitgangspunt.
Reflectie en feedback zijn belangrijke pijlers in het leren en ontwikkelen.
Medewerker is eigenaar van de eigen ontwikkeling en mede-eigenaar van het gezamenlijk leerproces en legt daar verantwoording over af.
Er is verbinding tussen de persoonlijke ontwikkeling en de (onderwijskundige) doelen van Pantarijn.
Pantarijn zet de verschillende (onderwijs)talenten van de medewerkers op de juiste plek.
Beslisruimte en eigen regie op individueel én collectief niveau (als lid van een team) zijn ingebed en vanzelfsprekend.
Het effect van het gebruik van professionele ruimte leidt zichtbaar tot leren en verantwoorden.
Het leren en ontwikkelen – op individueel, team en locatieniveau – krijgt vorm vanuit het stellen van ambitieuze doelen.
Er is op regelmatige basis aandacht voor iedere medewerker, diens welbevinden, motivatie en diens persoonlijke ontwikkeling (personaliseren).

Kernwaarden Pantarijn

Elke locatie onderschrijft en volgt bovenstaande visie, missie en onderwijsvisie. Bij herijking van het strategisch beleidsplan is het motto gewijzigd in: “Iedereen is welkom”.

1.2 De locaties van Pantarijn

Pantarijn biedt alle onderwijssoorten aan van praktijkonderwijs tot en met gymnasium.

Dat gebeurt op vijf verschillende locaties, met elk een eigen motto:

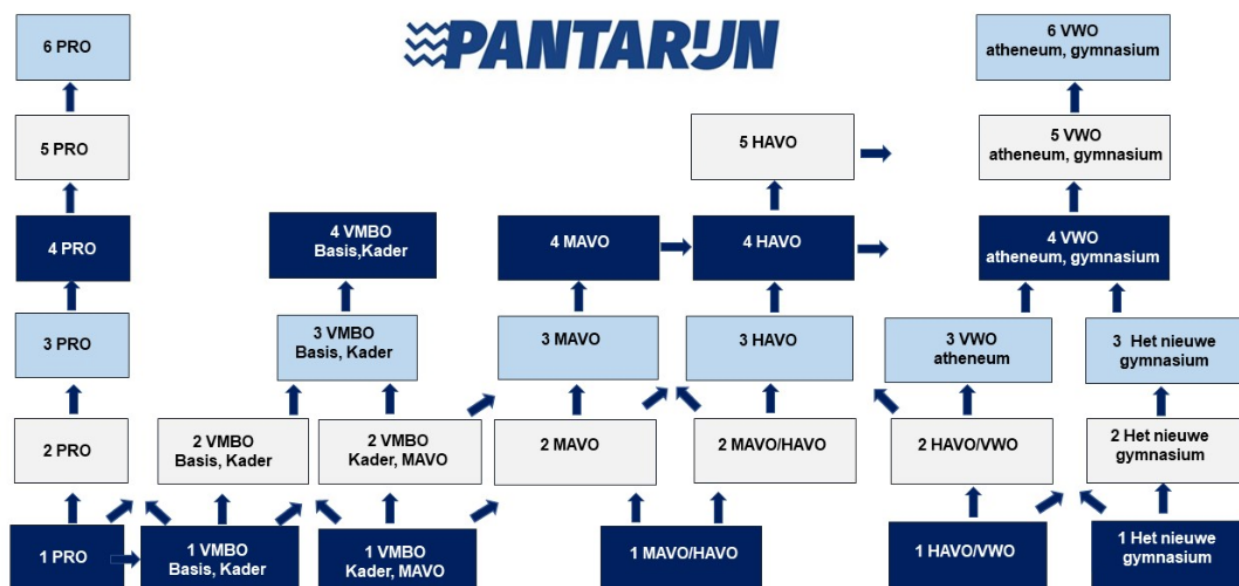
- **Praktijkonderwijs:** doen waar je goed in bent
- **VMBO:** Ontdek wat bij je past
- **MHV:** Je mag zijn wie je bent
- **Rhenen:** Welkom in de toekomst
- **Kesteren:** Samen komen we verder

Ook heeft Pantarijn een internationale schakelklas (ISK). Deze leerlingen blijven maximaal 2 jaar binnen de ISK, waarna ze afhankelijk van leeftijd en niveau kunnen doorstromen naar regulier onderwijs binnen Pantarijn of naar vervolgonderwijs buiten Pantarijn (bijvoorbeeld MBO).

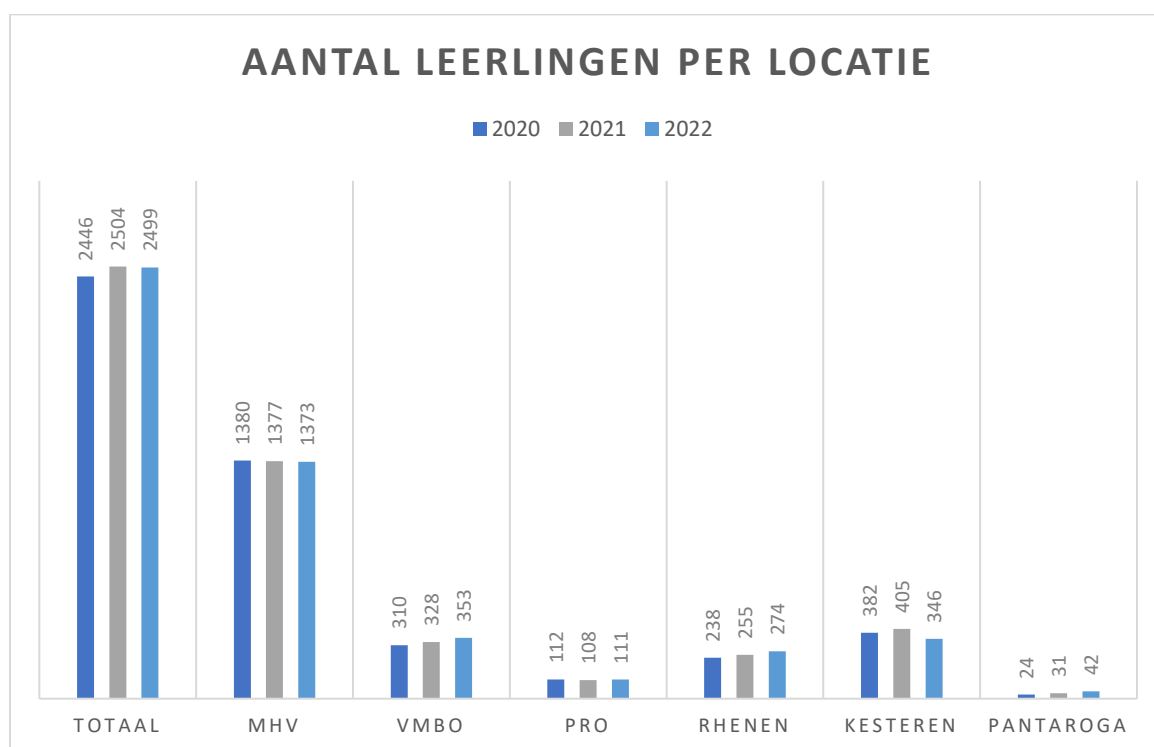
Leerlingen tussen de 10 en 14 jaar konden tot en met schooljaar 2021/2022 ook kiezen voor PantAgora, een samenwerking tussen primair en voortgezet onderwijs. PantAgora is bedoeld voor leerlingen die op een andere manier willen leren. PantAgora blijft bestaan voor leerlingen in de VO leeftijd. In de bovenbouw is een pilot gestart. In onderstaand schema staat op welke locatie welk onderwijsniveau aangeboden wordt.

	Praktijkonderwijs (PRO)	Beroepsgerichte leerweg (BB)	Kaderberoepsgerichte leerweg (kader)	Theoretische leerweg (TL)	Hoger algemeen voortgezet onderwijs (HAVO)	Voortgezet wetenschappelijk onderwijs (VWO)
Leerjaar 1	PRO Wageningen	VMBO Wageningen Kesteren Rhenen	VMBO Wageningen Kesteren Rhenen	MHV Wageningen Kesteren Rhenen	MHV Wageningen Kesteren Rhenen	MHV Wageningen Kesteren
Leerjaar 2	PRO Wageningen	VMBO Wageningen Kesteren Rhenen	VMBO Wageningen Kesteren Rhenen	MHV Wageningen Kesteren Rhenen	MHV Wageningen Kesteren Rhenen	MHV Wageningen Kesteren
Leerjaar 3	PRO Wageningen	VMBO Wageningen	VMBO Wageningen Rhenen	MHV Wageningen Kesteren Rhenen	MHV Wageningen Kesteren	MHV Wageningen Kesteren
Leerjaar 4	PRO Wageningen	VMBO Wageningen	VMBO Wageningen Rhenen	MHV Wageningen Kesteren Rhenen	MHV Wageningen	MHV Wageningen
Leerjaar 5	PRO Wageningen				MHV Wageningen	MHV Wageningen
Leerjaar 6	PRO Wageningen					MHV Wageningen

In de onderbouw wordt veelal gewerkt met dakpanklassen dan wel kans-klassen. Dat zijn klassen waarin twee niveaus samenkomen, bijvoorbeeld mavo/havo. Er is volop ruimte tot doorstromen. In onderstaand plaatje staat welke doorstroommogelijkheden er zijn.

In onderstaande figuur staat de ontwikkeling in leerlingenaantallen van afgelopen drie jaren.

De leerlingenprognose voor Pantarijn laat voor 2023 en 2024 een daling zien (2.426 resp. 2.344 leerlingen). Dit lijkt onder andere te worden veroorzaakt door een daling van de basisgeneratie aan leerlingen in het primair onderwijs. De locatie Kesteren daalt in leerlingaantallen, doordat in verband met het huidige leerlingaantal lessen worden gegeven op twee locaties. Dit zet het aantal aanmeldingen onder druk. We hebben er vertrouwen in dat het leerlingaantal in de toekomst weer zal stijgen.

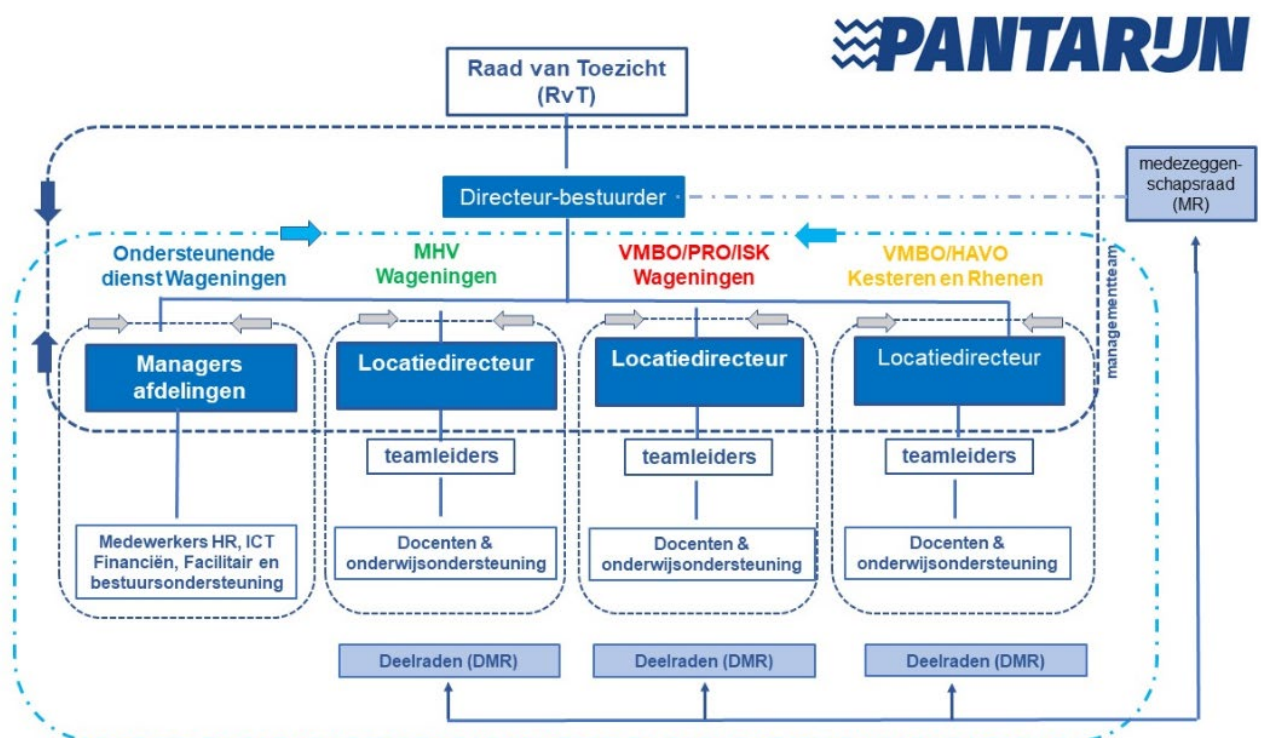
1.3 Besturing

Juridische structuur

De regionale scholengemeenschap Pantarijn gaat uit van de Stichting voor Openbaar Voortgezet Onderwijs van Wageningen en omstreken. Het statutaire doel van de stichting is het doen geven en bevorderen van openbaar voortgezet onderwijs, als bedoeld in de Wet op het Voortgezet Onderwijs, in de gemeente Wageningen en omstreken. Er zijn vestigingen in Wageningen, Rhenen en Kesteren.

Het bestuur van de stichting is opgedragen aan de Bestuurder die het bevoegd gezag is van de scholengemeenschap.

Interne organisatiestructuur

1.4 Strategisch beleidsplan 2020-2024

In het strategisch beleidsplan 2020-2024 zijn de volgende 5 programmalijnen geformuleerd:

1. goed onderwijs
2. ontwikkeling van de leerling
3. professionele ontwikkeling van medewerkers
4. professionele organisatie
5. interne en externe samenwerking

Bij deze programmalijnen heeft Pantarijn de volgende ambities:

1. Pantarijn streeft naar goed onderwijs
2. leerlingen ontwikkelen hun eigen talenten, doordat Pantarijn uitdagend onderwijs biedt waarbij naast het verwerven van kennis, socialisatie en persoonsvorming centraal staan.
3. onze medewerkers zijn verantwoordelijk voor hun professionele (door)ontwikkeling
4. de basis op orde
5. de fysieke en digitale leeromgeving is zo ingericht dat het leren van de leerling optimaal gefaciliteerd wordt
6. locatie overstijgend uitdagend onderwijs door samenwerking
7. samenwerking met PO, MBO, HBO en universiteit

Elke ambitie is geoperationaliseerd in criteria. Jaarlijks wordt bekeken naar of en tot in hoeverre de gestelde criteria behaald zijn.

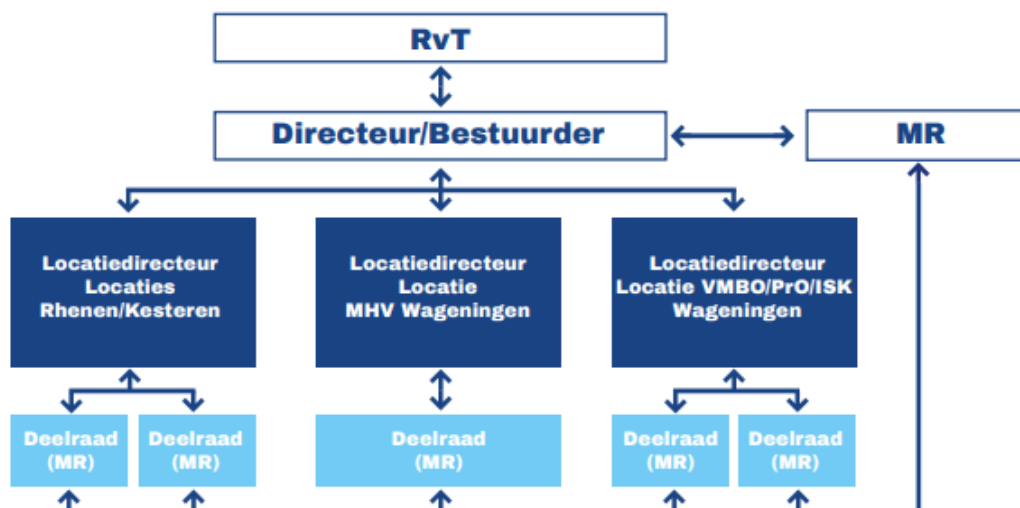
1.5 Horizontale verantwoording

Het bevoegd gezag van een onderwijsinstelling dient op grond van de Wet medezeggenschap scholen vooraf advies of instemming te vragen aan de Medezeggenschapsraad, alvorens een besluit te nemen over de beleidsaangelegenheden die in de wet worden opgesomd.

Het bevoegd gezag van Pantarijn is in handen van de Directeur/Bestuurder. De medezeggenschap over de beleidsvoornemens op bestuursniveau wordt uitgeoefend door de centrale MR van Pantarijn.

Op grond van het managementstatuut van Pantarijn heeft de Bestuurder bepaalde taken en bevoegdheden gemandateerd en gedelegeerd aan de locatiedirecteuren. De beleidsvoornemens die locatiedirecteuren binnen hun mandaat hebben, worden voorgelegd aan de betreffende deelraad MR van de locatie. In het Raamwerk voor een deelraadreglement is vastgelegd welke beleidsvoornemens expliciet aan de centrale MR voorgelegd dienen te worden.

Met andere externe stakeholders, zoals bijvoorbeeld met burgemeester en wethouder onderwijs, wordt regelmatig overleg gevoerd.

NB. De deelraden van de locaties Rhenen en Kesteren fungeren in de praktijk als één raad.

Voor de volledigheid is opgemerkt dat het ISK geen deelraad MR heeft.

De bestuurder heeft de volgende nevenfuncties:

- Lid raad van toezicht SWV Gelderse Vallei (uit hoofde van de huidige functie), tevens lid commissie Onderwijs & Kwaliteit
- lid bestuur SWV Rivierenland (uit hoofde van de huidige functie)
- vanaf 1 maart 2023 lid Economic Board Food Valley (op persoonlijke titel, uit hoofde van de huidige functie)
- Tot 1 november 2022 Raad van Toezicht en tevens lid auditcommissie CNS Ede

1.6 Stakeholders

Pantarijn onderscheidt de volgende 3 typen stakeholders:

- Prioritaire stakeholders: dit zijn leerlingen en ouders. Zij hebben primair belang bij de dienstverlening van het onderwijs.
- Interne stakeholders: alle medewerkers van Pantarijn, zowel docenten als ondersteunend personeel.
- Externe stakeholders: alle overige groepen of personen in de omgeving, al dan niet geïnstitutionaliseerd of georganiseerd, die een belang hebben bij (aspecten van) de dienstverlening en doelbereiking van de onderwijsorganisaties.

Leerlingen en ouders worden jaarlijks benaderd om deel te nemen aan tevredenheidsonderzoeken. Ook aan medewerkers wordt jaarlijks gevraagd wat zij van Pantarijn vinden (medewerkerstevredenheid en werkdruk). Zo houden we een vinger aan de pols.

1.7 Samenwerkingsverbanden

Samenstelling

Pantarijn is onderdeel van een tweetal samenwerkingsverbanden (SWV), te weten Samenwerkingsverband Gelderse Vallei en Samenwerkingsverband Rivierenland.

In de wet Passend Onderwijs staat een uitgebreide omschrijving van het doel van het SWVn namelijk: "Het SWV stelt zich ten doel een samenhangend geheel van ondersteuningsvoorzieningen binnen en tussen de scholen te realiseren en wel zodanig dat de leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doormaken en leerlingen die extra ondersteuning behoeven een zo passend mogelijke plaats in het onderwijs krijgen." Dit doel vormt de leidraad van de activiteiten van de samenwerkingsverbanden.

Door de invoering van Passend Onderwijs en de transitie van o.a. Jeugdzorg naar de gemeente is samenwerking tussen onderwijs en gemeente noodzakelijk geworden. Daartoe is o.a. het OOGO (op overeenstemming gericht overleg) in het leven geroepen: in op overeenstemming gericht overleg maken onderwijs en gemeente afspraken rondom Passend Onderwijs en rond de Jeugdzorg.

Onderstaande stichtingen nemen deel aan SWV VO Gelderse Vallei:

- Stichting voor Openbaar Voortgezet Onderwijs van Wageningen en Omstreken
- Stichting Christelijke Scholengemeenschap Het Streek
- Stichting Marnix College
- Stichting Aeres Groep
- Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Ede
- Stichting ter bevordering van Basisonderwijs, Speciaal-basisonderwijs, (voortgezet) Speciaal en Voortgezet onderwijs aan leerlingen met een beperking (De Onderwijsspecialisten)

Onderstaande stichtingen nemen deel aan Stichting Samenwerkingsverband Rivierenland:

- Stichting Culemborgs Openbaar Voortgezet Onderwijs
- Stichting de Lingeborgh Geldermalsen
- Stichting Voor Christelijk Voortgezet Onderwijs voor Culemborg en Omgeving
- Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Tiel
- Stichting Agrarisch Onderwijs Zuid Oost Nederland
- Stichting voor Openbaar Voortgezet Onderwijs Wageningen
- Stichting MeTander
- Stichting Oosterwijs
- Stichting Scholengemeenschap voor Speciaal en Voortgezet Speciaal Onderwijs "De Brouwerij"

HOOFDSTUK 2: EVALUATIE 2022

Eind 2019 is er een evaluatiekader vastgesteld om zo de ambities van het strategisch beleidsplan te monitoren. Bij elke ambitie zijn criteria geformuleerd.

Na twee jaren waarin de scholen als gevolg van de corona pandemie op verschillende momenten gesloten waren, zijn de scholen in 2022 volledig open geweest. In de eerste maanden van 2022 was het echter nog niet mogelijk om met de teams fysiek bij elkaar te komen. Ook waren er in 2022 verschillende periodes met veel ziekteverzuim bij zowel leerlingen als medewerkers als gevolg van oplopende coronabesmettingen of een griepgolf. De gevolgen van de corona-pandemie, waren ook in 2022 merkbaar op zowel de cognitieve als de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen. Daarnaast is ook – zeker in de eerste helft van 2022 – de teamontwikkeling vertraagd.

De voorliggende evaluatie over 2022 is daarmee nog steeds beïnvloed door de pandemie en de effecten hiervan op het onderwijs.

2.1 Evaluatie 2022 strategisch beleidsplan 2020-2024

In onderstaande tabellen is de stand van zaken eind 2022 vermeld, gekoppeld aan de programmalijnen en bijbehorende ambities uit ons strategisch beleidsplan. De ambities geven ook de koers weer waar Pantarijn in 2024 wil staan.

Programmalijn 1: Goed onderwijs																							
Ambitie 1. Pantarijn streeft naar goed onderwijs																							
Criteria (merkbaar en of meetbaar verschil in 2024 t.o.v. 2019)																							
1.1	<i>Alle locaties ontvangen voor elke onderwijssoort minimaal een basisarrangement van de onderwijsinspectie.</i> Voor alle locaties is dit criterium in 2022 gerealiseerd.																						
1.2	<i>Het doel was om de scores voor de inspectiewaarden onderwijspositie, onderbouwsnelheid, bovenbouwsucces en het examencijfer scores minimaal op het niveau van 2019 te behouden¹.</i> Dit doel was echter gesteld voor de coronaperiode. De behaalde resultaten liggen nog niet voor alle onderdelen op het niveau van 2019, maar gezien de complexe periode die achter ons ligt, zijn we trots op het behaalde resultaat.																						
Onderwijspositie																							
<table><tr><th>Locatie</th><th>2020-2021</th><th>2021-2022</th><th>2022-2023</th></tr><tr><td>MHV</td><td>16%</td><td>18%</td><td>10%</td></tr><tr><td>VMBO</td><td>31%</td><td>37%</td><td>22%</td></tr><tr><td>Rhenen</td><td>46%</td><td>35%</td><td>33%</td></tr><tr><td>Kesteren</td><td>37%</td><td>49%</td><td>n.a.</td></tr></table>				Locatie	2020-2021	2021-2022	2022-2023	MHV	16%	18%	10%	VMBO	31%	37%	22%	Rhenen	46%	35%	33%	Kesteren	37%	49%	n.a.
Locatie	2020-2021	2021-2022	2022-2023																				
MHV	16%	18%	10%																				
VMBO	31%	37%	22%																				
Rhenen	46%	35%	33%																				
Kesteren	37%	49%	n.a.																				
In deze indicator wordt de positie van leerlingen in leerjaar 3 afzet tegen het advies van de basisschool. Een hoger percentage betekent een hogere opstroom. Door een wijziging in het administratiesysteem is de waarde van Kesteren in schooljaar 2022-2023 tijdelijk niet beschikbaar.																							

¹ De waarde voor *Onderwijspositie* wordt aan het begin van het schooljaar vastgesteld, de waarden voor *Onderbouwsnelheid* en *Bovenbouwsucces* later in het schooljaar.

Onderbouwsnelheid

Locatie	2019-2020	2020-2021	2021-2022
MHV	97%	97%	97%
VMBO	99%	99%	96%
Rhenen	100%	99%	99%
Kesteren	99%	100%	99%

Deze indicator geeft aan hoeveel leerlingen onvertraagd overgaan van leerjaar 1 naar leerjaar 2 en van leerjaar 2 naar leerjaar 3.

Bovenbouwsucces

Locatie	2019-2020	2020-2021	2021-2022
MHV			
Mavo	94,78%	93,26%	93,88%
Havo	85,36%	80,20%	77,10%
VWO	94,66%	90,75%	87,64%
VMBO			
Vmbo-b	87,76%	91,49%	94,74%
Vmbo-k	93,10%	94,02%	91,38%
Rhenen			
Vmbo-k	97,44%	90,12%	90,36%
Mavo	98,28%	76,36%	89,09%
Kesteren			
Mavo	97,62%	93,26%	94,64%

De indicator kijkt naar de hoeveelheid zittenblijvers in de bovenbouw, leerlingen die opstroomden naar een hoger onderwijsniveau en het slagingspercentage.

Bovenstaande gegevens laten een wisselend beeld zien. Dit is een effect van de corona-periode waarin leerlingen extra kansen zijn geboden. Een deel van de leerlingen is hierdoor later alsnog afgestroomd of blijven zitten. Op alle locaties vallen bovenstaande percentages (ruim) boven de inspectiegrens.

Gemiddeld examencijfer

Doordat er schooljaar 2019-2020 i.v.m. de pandemie geen centrale examens afgenomen zijn, is op deze indicator geen norm bepaald. Ter informatie worden de gemiddelde cijfers per locatie en onderwijssoort voor de schooljaren 2020-2021 en 2021-2022 hieronder weergegeven.

Locatie	2020-2021	2021-2022
MHV		
Mavo	6,5	6,5
Havo	6,2	6,2
VWO	6,5	6,4
VMBO		
Vmbo-b	6,3	6,6
Vmbo-k	6,4	6,4
Rhenen		
Vmbo-k	6,1	6,2
Mavo	6,0	6,1
Kesteren		
Mavo	6,5	6,2

Praktijkonderwijs

Bovenstaande criteria zijn niet van toepassing op Praktijkonderwijs. We gaan voor Praktijkonderwijs uit van het percentage leerlingen dat een diploma heeft behaald. In 2022 was dat 100%.

1.3	<i>De toetspraktijk van Pantarijn is gebaseerd op de visie op toetsing en examinering, die weer gebaseerd is op de onderwijsvisie.</i> In november 2020 is er een visie op toetsing en examinering vastgesteld, die gebaseerd is op de onderwijsvisie. Op VMBO is het toetsbeleid vastgesteld dat hierop aansluit. Bij PrO is het toetsingskader opgenomen in het Mijn OntwikkelPlan van de leerlingen. Op MHV is er een nieuwe herkansingsregeling ingevoerd. In Rhenen en Kesteren is het aantal beoordelende toetsen gereduceerd.																																																																	
1.4	<i>De afstroom en opstroom van leerlingen is minimaal op het niveau van 2019 (gebaseerd op schooljaar 2018-2019).</i> <table><tr><th>Locatie</th><th>2018-2019</th><th>2019-2020</th><th>2020-2021</th><th>2021-2022</th></tr><tr><td>MHV</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>Afstroom</td><td>6%</td><td>5%</td><td>5%</td><td>6%</td></tr><tr><td>Opstroom</td><td>11%</td><td>10%</td><td>13%</td><td>11%</td></tr><tr><td>VMBO</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>Afstroom</td><td>2%</td><td>10%</td><td>9%</td><td>11%</td></tr><tr><td>Opstroom</td><td>24%</td><td>29%</td><td>24%</td><td>27%</td></tr><tr><td>Rhenen</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>Afstroom</td><td>8%</td><td>4%</td><td>6%</td><td>12%</td></tr><tr><td>Opstroom</td><td>33%</td><td>16%</td><td>22%</td><td>19%</td></tr><tr><td>Rhenen</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>Afstroom</td><td>6%</td><td>6%</td><td>10%</td><td>11%</td></tr><tr><td>Opstroom</td><td>27%</td><td>15%</td><td>39%</td><td>21%</td></tr></table> Afstroom is het plaatsen van leerlingen in een lager niveau. Opstroom is het plaatsen van leerlingen in een hoger niveau. Op een aantal locaties is de afstroom toegenomen en de opstroom wat afgenomen. Ook dit is een effect van de coronaperiode.	Locatie	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	MHV					Afstroom	6%	5%	5%	6%	Opstroom	11%	10%	13%	11%	VMBO					Afstroom	2%	10%	9%	11%	Opstroom	24%	29%	24%	27%	Rhenen					Afstroom	8%	4%	6%	12%	Opstroom	33%	16%	22%	19%	Rhenen					Afstroom	6%	6%	10%	11%	Opstroom	27%	15%	39%	21%
Locatie	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022																																																														
MHV																																																																		
Afstroom	6%	5%	5%	6%																																																														
Opstroom	11%	10%	13%	11%																																																														
VMBO																																																																		
Afstroom	2%	10%	9%	11%																																																														
Opstroom	24%	29%	24%	27%																																																														
Rhenen																																																																		
Afstroom	8%	4%	6%	12%																																																														
Opstroom	33%	16%	22%	19%																																																														
Rhenen																																																																		
Afstroom	6%	6%	10%	11%																																																														
Opstroom	27%	15%	39%	21%																																																														
1.5	<i>Uit audits van het samenwerkingsverband blijkt dat Pantarijn ruim voldoet aan de eisen voor de basisondersteuning.</i> In 2022 zijn er twee audits geweest, een op MHV en een op Praktijkonderwijs. De audit op Praktijkonderwijs heeft plaatsgevonden in maart 2022 en had als vraag “In hoeverre zijn vormen van eigenaarschap voor leerlingen zichtbaar in ons onderwijs en waar liggen mogelijkheden om dit te versterken?” De visitatiecommissie heeft geconcludeerd dat de school al heel ver is op het thema. Ze benoemt het zeer dedicated stagesysteem, waarbij de school leerlingen samen met ouders en stagebedrijven laat groeien. Er is nog ruimte om het eigenaarschap te versterken in de AVO-vakken in de onderbouw. De school heeft dit opgepakt en zet hier de volgende stappen in. De audit op MHV heeft plaatsgevonden in juni 2022 en had als vraag “In hoeverre zijn de verschillende rollen, verantwoordelijkheden en communicatielijnen binnen onze ondersteuningsstructuur bij iedereen bekend en wat heeft iedereen nodig om zijn/haar rol ook naar wens uit te voeren?” De afgelopen jaren zijn er veel personeelswisselingen geweest binnen het ondersteuningsteam. Tijdens de audit kwam naar voren dat de ondersteuningsstructuur het afgelopen jaar opnieuw is opgebouwd. Er is veel ruimte voor eigen ontwikkeling, tegelijkertijd is er behoefte aan structuur en duidelijkheid. Nu het ondersteuningsteam weer compleet is, is de ondersteuning voor de leerlingen opnieuw toegelicht in het team en wordt aan de borging gewerkt.																																																																	

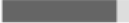
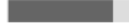
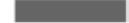
1.6 *Elke locatie van Pantarijn heeft scores op de desbetreffende vragen van de tevredenheidsonderzoeken van leerlingen en ouders op of boven de benchmark. Pantarijn heeft voorjaar 2022 de tevredenheidsonderzoeken uitgevoerd.*

Leerlingen

In de bestuursrapportage van Vensters voor verantwoording staan de thema's uitdaging voor alle leerlingen, brede vorming en eigentijds onderwijs. Zie de tabel hieronder.

Op MHV en VMBO-PrO scoren de leerlingen ondanks de hoge cijfers onder de benchmark op sociale veiligheid. De andere locaties scoren op de benchmark. Zowel MHV als VMBO-PrO hebben de uitkomsten geanalyseerd en een plan van aanpak opgesteld.

Hoe tevreden zijn de leerlingen per school, per onderwijssoort binnen uw bestuur met betrekking tot de thema's in 2021-2022?

School		Thema 1: Uitdaging voor alle leerlingen	Thema 2: Brede vorming	Thema 3: Eigentijds onderwijs
Landelijk gemiddelde	PrO	 7,7	 7,0	 7,4
	vmbo-b	 6,8	 5,8	 6,8
	vmbo-k	 6,6	 5,5	 6,7
	vmbo-(g)t	 6,6	 5,4	 6,9
	havo	 6,5	 5,3	 6,9
	vwo	 6,7	 5,6	 7,1
RSG Pantarijn locatie Kesteren 16YV-004	vmbo-k	 6,7	 5,8	 7,6
	vmbo-(g)t	 6,4	 5,2	 7,4
	havo	 7,0	 5,9	 7,4
RSG Pantarijn locatie MHV 16YV-000	vmbo-(g)t	 6,6	 5,7	 7,1
	havo	 6,9	 6,3	 7,6
	vwo	 6,5	 5,5	 7,3
RSG Pantarijn locatie Rhenen 16YV-002	vmbo-k	 7,0	 6,2	 7,4
	vmbo-(g)t	 7,0	 5,8	 7,4
RSG Pantarijn Vmbo-PrO 16YV-001	PrO	 7,9	 7,5	 8,1
	vmbo-b	 7,3	 6,6	 7,3
	vmbo-k	 6,7	 5,6	 7,3

Legenda percentielscore

- Percentielscore 75 of hoger (25% best presterende scholen)
- Percentielscore tussen 25 en 75
- Percentielscore 25 of lager (25% slechtst presterende scholen)
- Percentielscore (nog) niet bepaald
- Landelijk gemiddelde

Ouders

Op MHV scoren de ouders op het gebied van 'brede vorming' op de benchmark, op de andere thema's onder de benchmark. Op het VMBO scoren de ouders op de benchmark, op het PrO onder de benchmark. In Rhenen scoren de ouders veelal op de benchmark, alleen communicatie wordt lager dan de benchmark beoordeeld. De ouders van Kesteren scoren gemiddeld onder de benchmark, per onderwijssoort verschilt het aandachtspunt.

Per school is een analyse gemaakt van de knelpunten en zijn hier acties op uitgezet. Zo is de communicatie naar ouders versterkt en is de oudergeleding van de deel-MR betrokken in het verder uitzetten van de acties.

Programmalijn 2: Ontwikkeling van de leerling

Ambitie 2. Leerlingen ontwikkelen hun eigen talenten, doordat Pantarijn uitdagend onderwijs biedt waarbij naast het verwerven van kennis, socialisatie en persoonsvorming centraal staan

Criteria (merkbaar en of meetbaar verschil in 2024 t.o.v. 2019)

2.1 *Het onderwijs in het kader van talentontwikkeling is herkenbaar opgenomen in het curriculum.*

Pantarijn heeft talentontwikkeling als belangrijk speerpunt opgenomen in het aanbod voor leerlingen. Hieronder zijn daarom alleen de activiteiten benoemd die in 2022 doorontwikkeld zijn, ons aanbod op het gebied van talentontwikkeling is breder dan onderstaande punten.

Het VMBO heeft de Avonturen en de Plusweken doorontwikkeld en PrO de keuze-werktijden. Daarnaast is er blijvend aandacht voor buitenschools leren op PrO en VMBO. Bij ISK staat in de Pantarijn-week talentontwikkeling centraal. Ook is er blijvend aandacht op PrO voor buitenschools leren en vindt het VMBO dit ook belangrijk. Op MHV is er een breed aanbod voor talentontwikkeling in de PQ uren. Dit zijn lesuren (twee per week) die een leerling zelf kiest. Een leerling kan kiezen voor verdieping of het leren van nieuwe dingen (P-uren) of voor vakondersteuning (Q-uren).

Op de locatie Rhenen is gestart met projectonderwijs. Leerlingen kunnen hierin kiezen voor een project dat hun voorkeur heeft en zo ontdekken wat ze leuk vinden. Daarnaast kiezen ze voor of sport of Media, Vormgeving en ICT. En kunnen in de vrije keuzedelen van het examenprogramma keuzes gemaakt worden.

In Kesteren kunnen leerlingen in de steruren uit een diversiteit aan onderwijsactiviteiten kiezen, zoals tekstschrijven of dichten, maar ook muziek (rap maken), dans, bootcamp, 3d-printen, koken.

MHV biedt daarnaast hoogbegaafde (HB) leerlingen een peergroep die gezamenlijk begeleiding krijgt in een P-uur. In de onderbouw is er een werkgroep die werkt vanuit het HB-profiel. Zij informeren en adviseren docenten en begeleiden leerlingen. Het HB-profiel is verder ontwikkeld door de 1G en 2G klassen gezamenlijke projecturen te geven. De vorm en inhoud van de projecten, mede jaarlaagdoorbrekend, sluit beter aan bij het HB profiel. In de bovenbouw krijgen leerlingen begeleiding in het zoeken naar voor hen geschikte aanpassingen (extra vak, versnellen, aangepast rooster). Binnen deze begeleiding is tevens aandacht voor zelfverantwoordelijkheid van de leerling.

2.2 *Het aantal leerlingen dat aangeeft uitgedaagd te worden, ligt boven het landelijk gemiddelde.*

Elke locatie van Pantarijn heeft scores op de desbetreffende vragen van de tevredenheidsonderzoeken van leerlingen en ouders op of boven de benchmark (zie tabel).

Locatie	Schoolsoort	Tevredenheid leerlingen Uitdagend onderwijs	Tevredenheid ouders Uitdagend onderwijs
MHV	Mavo	6,6	7,0
	Havo	6,9	6,6
	Vwo	6,5	7,1
VMBO	PrO	7,9	7,7
	Basis	7,3	7,8
	Kader	6,7	7,7
Rhenen	Kader	7,0	7,6
	Mavo	7,0	7,8
Kesteren	Kader	6,7	7,3
	Mavo	6,4	7,1
	Havo	7,0	6,7

 Percentielscore 75 of hoger (25% best presterende scholen)

 Percentielscore tussen 25 en 75

 Percentielscore 25 of lager (25% slechtst presterende scholen)

De leerlingen van de verschillende locaties geven aan tevreden te zijn over de uitdaging in het onderwijs. Ook de scores van de ouders zijn veelal op of boven de benchmark. Op MHV

	en de Havo van locatie Kesteren, liggen de tevredenheidsscores van ouders onder de benchmark.																																									
2.3	<i>Leerlingen krijgen en nemen meer verantwoordelijkheid voor hun leerproces. Het aantal leerlingen dat aangeeft uitgedaagd te willen worden om extra vakken te volgen, vakken versneld af te sluiten, vakken op een hoger niveau af te sluiten of extra activiteiten uit te voeren, groeit per jaar.</i> Op alle locaties is er aandacht voor de verantwoordelijkheid en het eigenaarschap van leerlingen. In Rhenen is het projectonderwijs ingevoerd, waardoor leerlingen meer verantwoordelijkheid krijgen voor hun leerproces. De locaties Rhenen en Kesteren zetten in op het verhogen van het niveau voor leerlingen. Dit maakt dat het opstroom-percentages hoog is en leerlingen uitgedaagd worden in de leerweg (altijd op het hogere niveau in de dakpanklas) die ze volgen. Deze locaties bieden daarnaast geen extra vakken, versnelling of eerder afsluiten aan. Op het VMBO zijn er twee leerlingen die een vak op een hoger niveau hebben afgesloten en één leerling die een extra vak volgt. Op MHV heeft een leerling van de HAVO een vak op VWO niveau afgesloten. Daarnaast hebben 18 leerlingen een extra vak gevolgd en 23 leerlingen het VWO-extra programma gevolgd waarbij een extra vak standaard is. Tenslotte hebben 49 leerlingen een vak versneld afgesloten. Van deze 49 leerlingen hebben 12 leerlingen twee vakken versneld afgesloten.																																									
2.4	<i>Leerlingen krijgen persoonlijke begeleiding van de docent en mentor en feedback waarin reflectie op het proces centraal staat. Ouders worden daar bij betrokken.</i> Op het VMBO heeft de mentor en/of docent hier een centrale rol in. Ouders worden betrokken via de startgesprekken, mijn-ontwikkel-plan gesprekken en de driehoeksgesprekken. Ook op MHV en in Rhenen en Kesteren vinden driehoeksgesprekken plaats waarin de leerling laat zien wat hij of zij geleerd heeft, wat hij of zij nog wil leren en welke afspraken er voor het vervolg gemaakt worden.																																									
2.5	<i>Leerlingen en ouders zijn tevreden over de activiteiten die de school organiseert in het kader van persoonsvorming.</i> <table><tr><th>Locatie</th><th>Schoolsoort</th><th>Tevredenheid leerlingen Brede vorming</th><th>Tevredenheid ouders Brede vorming</th></tr><tr><td rowspan="3">MHV</td><td>Mavo</td><td>5,7</td><td>7,3</td></tr><tr><td>Havo</td><td>6,3</td><td>7,6</td></tr><tr><td>Vwo</td><td>5,5</td><td>7,7</td></tr><tr><td rowspan="3">VMBO</td><td>PrO</td><td>7,5</td><td>7,8</td></tr><tr><td>Basis</td><td>6,6</td><td>7,4</td></tr><tr><td>Kader</td><td>5,6</td><td>7,4</td></tr><tr><td rowspan="2">Rhenen</td><td>Kader</td><td>6,2</td><td>7,4</td></tr><tr><td>Mavo</td><td>5,8</td><td>7,4</td></tr><tr><td rowspan="3">Kesteren</td><td>Kader</td><td>5,8</td><td>7,3</td></tr><tr><td>Mavo</td><td>5,2</td><td>7,1</td></tr><tr><td>Havo</td><td>5,9</td><td>7,2</td></tr></table> Percentielscore 75 of hoger (25% best presterende scholen) Percentielscore tussen 25 en 75 Percentielscore 25 of lager (25% slechtst presterende scholen) Leerlingen zijn op de verschillende locaties (erg) tevreden over het aanbod brede vorming. Ouders zijn op de meeste locaties ook tevreden.	Locatie	Schoolsoort	Tevredenheid leerlingen Brede vorming	Tevredenheid ouders Brede vorming	MHV	Mavo	5,7	7,3	Havo	6,3	7,6	Vwo	5,5	7,7	VMBO	PrO	7,5	7,8	Basis	6,6	7,4	Kader	5,6	7,4	Rhenen	Kader	6,2	7,4	Mavo	5,8	7,4	Kesteren	Kader	5,8	7,3	Mavo	5,2	7,1	Havo	5,9	7,2
Locatie	Schoolsoort	Tevredenheid leerlingen Brede vorming	Tevredenheid ouders Brede vorming																																							
MHV	Mavo	5,7	7,3																																							
	Havo	6,3	7,6																																							
	Vwo	5,5	7,7																																							
VMBO	PrO	7,5	7,8																																							
	Basis	6,6	7,4																																							
	Kader	5,6	7,4																																							
Rhenen	Kader	6,2	7,4																																							
	Mavo	5,8	7,4																																							
Kesteren	Kader	5,8	7,3																																							
	Mavo	5,2	7,1																																							
	Havo	5,9	7,2																																							
2.6	<i>Het onderwijs in het kader van maatschappelijke bewustwording of socialisatie is herkenbaar opgenomen in het curriculum.</i> Pantarijn heeft een visie op burgerschapsonderwijs in het najaar 2020 vastgesteld. Alle locaties hebben in 2020 een actueel uitvoeringsplan behorende bij de visie opgesteld. Op alle locaties wordt veel aan burgerschap gedaan. Op Vmbo wordt onderzoek gedaan waar																																									

	we staan en wat verbeterd kan worden (aan de hand van de 8 doelen voor burgerschap). Bij PrO en ISK komt burgerschapsonderwijs in heel veel situaties (lessen, stages e.d.) terug. In Kesteren en Rhenen wordt in het PU wordt aandacht besteed aan socialisatie en tijdens maatschappijleer en aardrijkskunde wordt er aandacht besteed aan bredere maatschappelijke thema's. Wanneer er in de maatschappij bepaalde exclusiviteitsthema's langs komen, wordt daar op ingespeeld, zoals bijvoorbeeld op Paarse Vrijdag. Op MHV is dit overal en altijd door de hele school zichtbaar. Beweging 4 'leren verbindt mij met de ander' is hiervoor de aanjager maar dit gebeurt ook via de leerling-activiteiten binnen de P-uren, de Pantarijn-week, projecten en het curriculum van veel vakken. Op dit moment is duurzaamheid een belangrijk onderwerp hierbinnen. We kunnen Pantarijn-breed nog doorontwikkelen door de doelgerichtheid en samenhang te versterken.
2.7	<i>Het aantal leerlingen dat opdrachten uitvoert in (opdracht van) externe partijen groeit jaarlijks.</i> Op VMBO / PrO zijn de mogelijkheden voor het samenwerken met externen verder uitgebreid. Een voorbeeld hiervan is de samenwerking met het MBO. Op MHV is dit het geval vanuit beweging 4 'leren verbindt mij met de ander' dat in steeds meer aanbod terug te zien is. In Rhenen gebeurt dit door meerdere opdrachten te doen voor Kadolokaal (Wageningen), de gemeente en intern. Voor Kesteren past het niet bij het aanbod en heeft daarom minder prioriteit gekregen.
2.8	<i>Elke leerling van Pantarijn ontvangt naast het diploma (kwalificatie) een plusdocument (socialisatie en persoonsvorming). Elke leerling beschrijft in zijn plusdocument de persoonlijke ontwikkeling die hij doormaakt.</i> Elke locatie heeft de processen ingeregeld om een plusdocument uit te kunnen reiken. Op Praktijkonderwijs is dit standaard, op het VMBO bleek het technisch lastig om te organiseren. Tevens is er door de gevolgen van de coronapandemie minder aandacht aan gegeven. Dit wordt nu weer opgepakt. In Rhenen en Kesteren is de ontwikkeling doorgezet en wordt het plusdocument gevuld vanuit het driehoeks-gesprek en het overdrachtdossier. Op MHV hebben 17 klassen een portfolio ingeleverd. Deze leerlingen hebben een mini-plusdocument gekregen bij hun overgangsrapport.

Programmalijn 3: Professionele ontwikkeling van medewerkers	
Ambitie 3. Onze medewerkers zijn verantwoordelijk voor hun professionele (door)ontwikkeling	
Criteria (merkbaar en of meetbaar verschil in 2024 t.o.v. 2019)	
3.1	<i>Elke medewerker heeft jaarlijks een groeigesprek. In het groeigesprek zijn onderwijskundige en/of organisatiedoelen gekoppeld aan persoonlijke ontwikkeling; dit is zichtbaar in alle gespreksverslagen.</i> In schooljaar 2020/2021 is een pilot in gang gezet om het HR gesprek op een andere manier vorm te geven. Namelijk meer gericht op persoonlijke ontwikkeling, waarbij inzetbaarheid ook een belangrijk thema is. Elke medewerker heeft jaarlijks een gesprek, op de locaties wordt dit op verschillende manieren vorm gegeven. De ontwikkeling naar het groeigesprek kan nog versterkt worden.
3.2	<i>De professionele ruimte is ingebed: beslisruimte en eigen regie op individueel én collectief niveau (als lid van een team) zijn vanzelfsprekend. Het effect van het gebruik van professionele ruimte leidt zichtbaar tot leren en verantwoorden. Uit tevredenheidsmetingen blijkt dat personeelsleden voldoende ruimte krijgen én kunnen benutten voor hun persoonlijke ontwikkeling.</i> Er is meer ruimte gekomen voor medewerkers, de invulling hiervan is in ontwikkeling en nog niet volledig ingebed. De scores op het medewerkers tevredenheidsonderzoek variëren van een 6,4 op MHV tot een 8,4 op PrO. Op alle locaties heeft dit de aandacht. Op locaties waar medewerkers kritisch waren, worden gesprekken gevoerd om deze ontevredenheid te analyseren en te duiden.
3.3	<i>De opleidingsschool verzorgt een inwerk- en begeleidingsprogramma voor startend personeel. Startend personeel geeft in metingen aan dat dit programma goed en effectief is.</i>

	We zagen kansen tot versterking op dit punt. Er is gekozen voor een samenwerking binnen de regio, omdat hiervoor een goeie basis aanwezig was. Pantarijn is in 2022 samen met Het Streek, de HAN, de RDA en de WUR aspirant opleidingsschool geworden. Wij gaan nu door het leven als de Gelderse Onderwijs Vallei. In het kader van Samen Opleiden & Professionaliseren ontvangen wij subsidie voor het beter begeleiden van studenten en nieuwe docenten. Dit betekent dat we onze huidige opleidingsschool kunnen continueren én verder ontwikkelen. In eerste instantie zal de nadruk liggen op de begeleiding van stagiaires en de inductie van startende docenten. Gaandeweg zal onderzocht worden we vanuit de samenwerking met de universiteiten en HBO's kunnen betekenen voor al onze docenten.
3.4	<i>Elke docent krijgt jaarlijks minimaal één lesbezoek van zijn/haar leidinggevende en minimaal één lesbezoek van een collega vakdocent.</i> Op het VMBO Wageningen en in Rhenen en Kesteren is dit (grotendeels) gerealiseerd. Op MHV worden er steeds meer lesbezoeken gedaan door de leidinggevendenden. Het doel is nog niet volledig behaald. Er worden wel collegiale klassenbezoeken gedaan door vakdocenten, maar dit wordt niet op schoolniveau georganiseerd.
3.5	<i>Medewerkers hebben plezier in hun werk en ervaren een gezonde werkdruk. Dit wordt periodiek gemeten in het tevredenheidsonderzoek. De scores op de betreffende vragen zijn voldoende en blijven niet achter bij de benchmark.</i> De benchmarksore voor werkdruk is 6,3 op een 10-puntschaal. Pantarijn breed wordt een 6,4 gescoord. De scores van de locaties variëren van een 5,9 op MHV tot een 8,2 op PrO. Op alle locaties is werkdruk een blijvend aandachtspunt.
3.6	<i>Docenten zijn bevoegd voor of volgen een opleiding om de juiste bevoegdheid te halen.</i> Dit doel is op de meeste locaties behaald. Bij MHV zijn -door de krapte op de arbeidsmarkt – docenten niet altijd bevoegd zijn. De docenten die dit betreft volgen wel een opleiding.
3.7	<i>Het personeel voelt ruimte om uitdagend onderwijs verder te ontwikkelen en vertoont in toenemende mate daarbij een ondernemende houding.</i> Op de locatie VMBO/Pro is dit terug te zien tijdens bijvoorbeeld de plusweken, bij de Avonturen en bij het buitenschools leren. In Rhenen in het project onderwijs. In Kesteren door de ontwikkeling die de trajectgroep heeft ingezet, waarbij de zelfstandigheid van leerlingen vergroot wordt. Hiervoor is gestart met het programma 'leercoach' van het CPS gestart. Bij MHV is dit prima op niveau op dit moment, al is er nog ruimte voor groei.

Programmalijn 4: Professionele organisatie	
Ambitie 4. De basis op orde	
Criteria (merkbaar en of meetbaar verschil in 2024 t.o.v. 2019)	
4.1	<i>Pantarijn beschikt over een integraal kwaliteitszorgstelsel. Het oordeel van de Onderwijsinspectie op de standaard Kwaliteitszorg is voldoende.</i> Het stelsel van kwaliteitszorg dat gehanteerd wordt binnen Pantarijn is in 2020 beschreven en verder uitgewerkt en aangepast. Doorvertaling op de locaties heeft plaatsgevonden in 2021 en 2022. In 2023 gaan we aan de slag om dit verder door te ontwikkelen en te professionaliseren. De kwaliteitscultuur en de PDCA cyclus verdienen nog meer aandacht. De inspectie heeft in februari 2023 alle 3 kwaliteitsstandaarden op bestuursniveau met een voldoende beoordeeld. Daar zijn we trots op.
4.2	<i>De interne en externe communicatie van Pantarijn is goed en ondersteunt de ambities van Pantarijn.</i> Zowel ouders als medewerkers van verschillende locaties zijn kritisch over de communicatie, er is daarom veel aandacht voor dit thema. Locaties overleggen met ouders hoe dit verbeterd kan worden. We werken met WIS, een communicatie-app en er worden wekelijks een nieuwsbrieven verstuurd waarin leerlingen en ouders worden geïnformeerd over ontwikkelingen in de school. Ook voor medewerkers zijn er nieuwsbrieven. En de afstemming tussen communicatie vanuit de locaties en bovenschools wordt verder uitgewerkt.

4.3	<i>Pantarijn is financieel gezond en de financiële reserves worden gedeeltelijk ingezet voor onderwijsvernieuwing.</i> Pantarijn is financieel gezond. De vereenvoudiging van de bekostiging Voortgezet Onderwijs is op 1 januari 2022 ingevoerd. In aansluiting hierop heeft Pantarijn ook de interne Pantarijn toedelingssystematiek aangepast en vereenvoudigd. Deze toedelingssystematiek is toegepast bij het opstellen van de begroting 2023. De financiële kengetallen tonen een positief beeld. Vernieuwingsgelden vanuit de algemene reserve worden ingezet voor onderwijsvernieuwing met als bijkomend effect dat de signaleringswaarde van het Eigen Vermogen daalt. In 2022 zijn vernieuwingsgelden vanuit de algemene reserve aangewend voor onderwijsinhoudelijke ontwikkelingen.
4.4	<i>HR ondersteunt de professionele ontwikkeling van de medewerker in combinatie met de gewenste onderwijsontwikkeling en in combinatie met duurzame inzetbaarheid en vitaliteit in de vorm van beleid en digitale platforms.</i> Vanaf mei tot december was er sprake van een structurele onderbezetting op de afdeling HR. Hoewel er in 2022 een vitaliteitsmarkt is geweest op alle locaties heeft dit punt te weinig aandacht gehad en is de ondersteuning vanuit HR van onvoldoende niveau geweest.
4.5	<i>Het ziekteverzuim van Pantarijn ligt onder het landelijk gemiddelde in het VO.</i> Het landelijk gemiddeld is in 2021 voor Onderwijzend Personeel 5,3% en Onderwijs Ondersteunend Personeel 6,1% (bron VOION ziekteverzuimonderzoek 2021). Het ziekteverzuimpercentage van Pantarijn over 2022 is 5,38% Dit ligt in lijn met het landelijk gemiddelde van 2021 in de sector. Landelijke cijfers over 2022 komen in oktober 2023 pas beschikbaar.
4.6	<i>Op verschillende gebieden, van onderwijsontwikkeling tot bedrijfsvoering, gaat Pantarijn samenwerken met VO scholen uit de regio. De voordelen van zo'n samenwerking zijn divers, van gezamenlijke inkoop tot het delen van kennis en mogelijkheden tot carrièreontwikkeling.</i> Op veel van bovenstaande samenwerkingsthema's is Pantarijn al actief, zoals samenwerking met het PO en MBO en in het kader van passend onderwijs en sterk techniek onderwijs. Pantarijn maakt deel uit van het MORENE netwerk, Middelbaar Onderwijs Regionaal Netwerk, van 8 schoolbesturen uit de regio. De visie op samenwerken met VO scholen in de regio is in 2022 verder uitgewerkt. Daarnaast is Pantarijn gestart met het traject samen opleiden, zie 3.3.

Programmalijn 4: Professionele organisatie

Ambitie 5. De fysieke en digitale leeromgeving is zo ingericht dat het leren van de leerling optimaal gefaciliteerd wordt

Criteria (merkbaar en of meetbaar verschil in 2024 t.o.v. 2019)

- 5.1 *Leerlingen en ouders geven aan tevreden te zijn over de ICT-voorzieningen in de school. Elke locatie van Pantarijn heeft scores op de desbetreffende vragen van de tevredenheidsonderzoeken van leerlingen op of boven de benchmark.*

Locatie	Schoolsoort	Tevredenheid leerlingen Eigentijdse onderwijs	Tevredenheid ouders Eigentijdse voorzieningen
MHV	Mavo	7,1	8,0
	Havo	7,6	7,6
	Vwo	7,3	7,6
VMBO	PrO	8,1	7,8
	Basis	7,3	8,4
	Kader	7,3	8,1
Rhenen	Kader	7,4	8,2
	Mavo	7,4	8,8
Kesteren	Kader	7,6	8,1
	Mavo	7,4	7,8
	Havo	7,4	7,9

 Percentielscore 75 of hoger (25% best presterende scholen)

 Percentielscore tussen 25 en 75

 Percentielscore 25 of lager (25% slechtst presterende scholen)

Er is geen overall benchmark voor leerlingen berekend, maar een benchmark per onderwijsniveau. Mavo en Havo leerlingen van MHV scoren op de benchmark. Alle andere leerlingen scoren boven de benchmark. Ook ouders scoren geven gemiddeld hoger dan een 7,5 voor eigentijds onderwijs. Maar dat is niet op alle locaties op of boven de benchmark.

- 5.2 *Docenten geven aan bij de mogelijkheden van het inzetten van ICT veel ruimte te ervaren om uitdagend onderwijs te geven. Elke locatie van Pantarijn heeft scores op de desbetreffende vragen van de tevredenheidsonderzoeken van medewerkers op of boven de benchmark.*

Er is voor docenten veel ruimte om uitdagend onderwijs te geven. Uit een onderzoek dat gedaan is in 2022 blijkt dat de inzet van ICT hierbinnen nog versterkt kan worden. De uitkomsten van dit onderzoek worden verwerkt in het projectplan ICT dat in 2023 uitgerold zal worden.

- 5.3 *De digitale leeromgeving faciliteert leerlingen bij het volgen van individuele leerroutes en de mogelijkheid regie te nemen op het onderwijsleerproces.*

Mede dankzij de coronaperiode wordt de digitale leeromgeving bij diverse vakken meer en beter benut. Dit is ook te zien in de leerling-tevredenheid. De digitale leeromgeving biedt mogelijkheden voor leerlingen om individuele leerroutes te volgen en meer regie te nemen. Steeds meer vakken maken blijvend gebruik van digitale mogelijkheden via programma's als Learnbeat en teams. Wel zien we hier nog voldoende ruimte voor verdere groei.

- 5.4 *De ontwikkeling van de leerling kan digitaal goed worden gevolgd, ook niet-cijfermatig, door docenten, ouders en ook leerlingen zelf.*

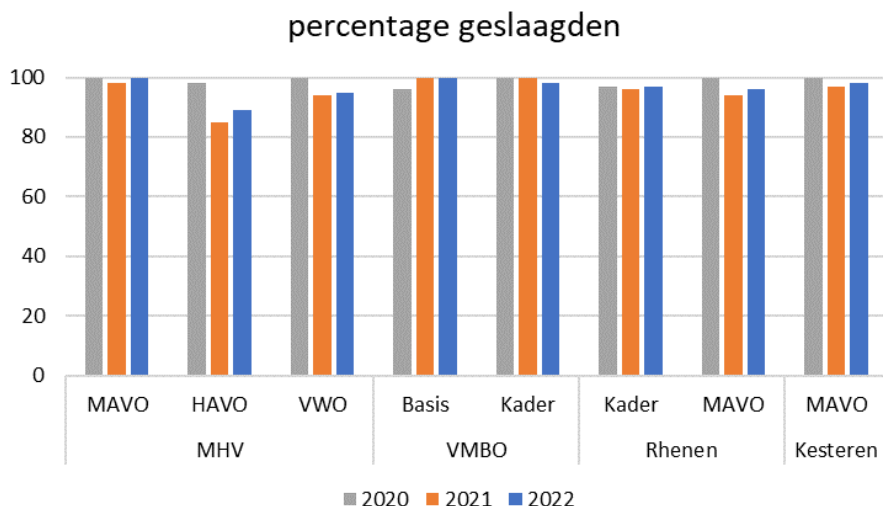
Op alle locaties wordt niet-cijfermatige informatie toegevoegd aan Magister, waar ook alle cijfers te zien zijn. Praktijkonderwijs maakt geen gebruik van Magister, maar van Presentis waarin voor ouders en leerlingen het 'Mijn Ontwikkelplan' te zien is, waardoor ook ontwikkeling op vaardigheden goed gevolgd kan worden.

5.5	<i>De onderwijslokalen en overige ruimtes, kamers, zalen en gangen dienen qua ruimte en inrichting optimaal plaats te bieden aan de groeiende diversiteit aan leer- en werkmethoden.</i> Dit is nog niet op alle locaties voldoende ingeregeld. In de investeringsbegroting en plannen voor 2023 is de volgende stap hierin gepland.
5.6	<i>Medewerkers zijn bekwaam in het toepassen e-didactiek en ICT vaardigheden. Kennis en vaardigheden zijn op het gebied van digitalisering up-to-date.</i> In 2022 hebben verschillende medewerkers gebruik gemaakt van de scholingsmogelijkheden. Om de kennis en vaardigheden verder te vergroten gezien het toenemende belang van ICT in het onderwijs zal hier de komende periode steeds aandacht voor zijn.

Programmalijn 5: Interne en externe samenwerking	
Ambitie 6. Locatie overstijgend uitdagend onderwijs door samenwerking	
Criteria (merkbaar en of meetbaar verschil in 2024 t.o.v. 2019)	
6.1	<i>De samenwerking tussen de verschillende locaties van Pantarijn leidt tot een nieuw en passend praktijkgericht onderwijsaanbod voor leerlingen.</i> Hier kunnen we zeker meer in groeien. Er bestaan verschillende vormen van samenwerking binnen Pantarijn. Zo is er binnen PantAgora een samenwerking tussen MHV en het VMBO. Momenteel zit er een VMBO leerling in PantAgora en is in 2022 gestart met de bovenbouw van PantAgora. Daarnaast worden er tussen het VMBO en Kesteren/ Rhenen praktijkprogramma's uitgewisseld. De samenwerking tussen Rhenen en Kesteren is versterkt doordat leerlingen uit Kesteren praktijkvakken in Rhenen hebben gevolgd en leerlingen uit Rhenen een mondelinge taaltoets in Rhenen hebben gedaan. Daarnaast is er steeds meer sprake van facility sharing en overleg tussen locaties. Het stagebureau van het PrO wordt ook ingezet voor het regelen van stages voor leerlingen in VMBO Wageningen.
6.2	<i>De samenwerking tussen de verschillende locaties van Pantarijn leidt tot nieuwe onderwijsvormen voor leerlingen.</i> Dit punt heeft niet voldoende aandacht gekregen en mag nog groeien.
Ambitie 7. Samenwerking met PO, MBO, HBO en Universiteit	
Criteria (merkbaar en of meetbaar verschil in 2024 t.o.v. 2019)	
7.1	<i>De samenwerking in de regio krijgt vorm via een doorgaande leerlijn vanuit het basisonderwijs en een goede aansluiting op het vervolgonderwijs.</i> Vorig jaar is de pilot 10-14 onderwijs is geëvalueerd. Het PO heeft aangegeven niet verder te willen gaan met deze vorm van samenwerking. In 2022 heeft hier geen actie op plaatsgevonden.
7.2	<i>Door samenwerking in de regio met instellingen en bedrijfsleven stijgt het aantal leerlingen dat opdrachten uitvoert (in opdracht van) andere instellingen en bedrijven.</i> De samenwerking in de regio wordt opgezocht. Er is niet in beeld of dit gestegen is of niet. Zo is er een samenwerking met het Food Valley Scholen Netwerk en de WUR. Andere voorbeelden van samenwerking zijn het KadoLokaal in Wageningen, maar ook het Design & Technology Lab.
7.3	<i>De samenwerking in de regio leidt tot een passend aanbod en passend onderwijs voor leerlingen.</i> In de wet Passend Onderwijs staat een uitgebreide omschrijving van het doel van het SWV. "Het SWV stelt zich ten doel een samenhangend geheel van ondersteuningsvoorzieningen binnen en tussen de scholen te realiseren en wel zodanig dat de leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doormaken en leerlingen die extra ondersteuning behoeven een zo passend mogelijke plaats in het onderwijs krijgen." Pantarijn werkt samen met twee samenwerkingsverbanden en is erop gericht op thuiszittende leerlingen zoveel mogelijk te voorkomen en leerlingen een zo passend mogelijk aanbod te doen.

2.2 Evaluatie Opbrengsten 2022

In onderstaande grafiek staat per locatie per onderwijsniveau het aantal geslaagden over de afgelopen 3 jaren.

In onderstaande tabel staan de opbrengsten van het onderwijs aan de hand van de inspectie-indicatoren. De onderwijspositie ten opzichte van het basisschooladvies geeft het percentage leerlingen weer dat in leerjaar 3 op het onderwijsniveau zit dat overeenkomt met het basisschooladvies. De onderbouwsnelheid geeft het percentage leerlingen weer dat onvertraagd overgegaan is van leerjaar 1 naar leerjaar 2 en van leerjaar 2 naar leerjaar 3. De bovenbouwsnelheid geeft het percentage onvertraagde studievoortgang aan vanaf leerjaar 3. Hieronder staan de driejaargemiddelden (bron: onderwijsresultaten 2023-Inspectie).

Onderwijspositie tov basisschooladvies

	resultaat	norm
MHV	17%	-0,55%
VMBO	32%	-7,00%
Rhenen	37%	-10,05%
Kesteren	g.g.	-7,00%

onderbouwsnelheid

resultaat	norm
97%	95,39%
98%	95,15%
99%	95,25%
99%	95,44%

bovenbouwsucces

	resultaat	norm
MHV - theoretische leerweg	94%	86,67%
MHV - havo	83%	81,42%
MHV - vwo	92%	81,65%
VMBO – basisberoepsgerichte leerweg	92%	87,10%
VMBO – kaderberoepsgerichte leerweg	93%	86,19%
Rhenen – kaderberoepsgerichte leerweg	87,65%	86,25%
Rhenen – theoretische leerweg	93,44%	86,84%
Kesteren – theoretische leerweg	94,59%	86,83%

Uit bovenstaande opbrengsten blijkt dat de verschillende locaties op alle onderwijsniveaus (ruim) boven de inspectienormen scoren.

Opbrengsten Praktijkonderwijs

Uitstroom	Aantal leerlingen
Beschermde werkplek via de gemeente	1
Werk gecombineerd met een ROC BBL opleiding	4
ROC (BOL) Entree opleiding	5
Arbeids-begeleidingstraject via gemeente	1
Opname doelgroepenregister met reguliere baan	6

Behaalde certificaten schooljaar 2021-2022

Soort certificaat	Aantal leerlingen
Heftruck	9
Werken in de logistiek en orderpicker SVA 2	2
Basis Veilig werken met de motorkettingzaag	7
Veilig werken met de Bosmaaier/ Motorzeis	7
Deskundig Operator Wiellader, Mobiele (rups) en Graafmachine	5
Werken aan de weg	7
Werken in het groen SVA1	6
Werken in het groen SVA 2	1
Werken met bloemen SVA 2	1
VCA (Veiligheid)	6
Werken met Metaal SVA 1	5
Werken in de Winkel SVA 1	7
Werken in de Winkel SVA 2	4
Werken in de Schoonmaak - Microvezel SVA 1	4
Assistent Woonhulp SVA 2	2
Werken in de Keuken SVA 1	8
Werken in de Keuken SVA 2	2
Werken in de Bediening SVA 2	2
EHBO	8

- Leerlingen kunnen meer dan 1 certificaat behalen
- SVA staat voor Scholing voor Arbeid. SVA 1 examen wordt afgenomen op school, SVA 2 examen wordt afgenomen op de werk- of stageplek van de leerling. Zie voor meer informatie <https://scholingvoorarbeid.nl/>

2.3 Nationaal Programma Onderwijs

Vorig jaar zijn grote verschillen geconstateerd in achterstanden tussen leerlingen. Er zijn leerlingen die cognitieve achterstanden hebben opgelopen, er zijn ook leerlingen bij wie dat niet het geval bleek. Op sociaal-emotioneel niveau was bij alle locaties behoefte om de sociale cohesie te bevorderen. Hieronder is per locatie aangegeven waar de NPO middelen voor ingezet zijn.

MHV

OP MHV is er zowel aanbod voor cognitieve ondersteuning als voor sociaal-emotionele ondersteuning georganiseerd. De cognitieve ondersteuning is ingezet in de vorm van huiswerkbegeleiding, één-op-één begeleiding en begeleiding van groepjes voor een bepaald vak. De sociaal-emotionele ondersteuning richt zich op coach gesprekken voor leerlingen met een bredere hulpvraag, 'terug in de flow' voor leerlingen die motivatie-problemen ervaren en 'leerstrategie begeleiding' om leerlingen te helpen bij het ontwikkelen van hun leerstrategie.

VMBO

Op het VMBO is er vanuit de NPO-middelen ingezet op extra mentoraat. Leerlingen krijgen op deze manier meer begeleidingstijd en meer aandacht. Er zijn extra uitstapjes georganiseerd om de verbinding tussen leerlingen te versterken. Om leerlingen beter te kunnen ondersteunen tijdens de les, zijn lesassistenten ingezet. Tenslotte is er aandacht geweest voor teambuilding zodat er ook tussen de medewerkers weer meer verbinding kon ontstaan.

Praktijkonderwijs

Het stagebureau is wat uitgebreid, zodat leerlingen betere begeleiding kunnen krijgen. Ook op PrO zijn extra uitstapjes georganiseerd om de verbinding tussen leerlingen te versterken, lesassistenten ingezet voor meer begeleiding in de les en is er aandacht voor teambuilding geweest.

ISK

Op de ISK zijn de NPO middelen vooral ingezet voor extra lesassistenten.

Rhenen

In Rhenen hebben docenten extra uren gekregen. Vooral binnen de talen en wiskunde zijn er extra begeleidingsuren geweest. Op basis van een analyse is er pre- en reteaching aangeboden aan leerlingen. Daarnaast is er voor alle leerlingen remediërende software ingezet, zodat leerlingen op niveau extra oefening is geboden. Als bleek dat extra ondersteuning ook gewenst was bij een ander vak, is dit georganiseerd. Tenslotte zijn hier ook op deze locatie sociale activiteiten gepland om verbinding tussen leerlingen te versterken.

Kesteren

In Kesteren is ingezet op leercoaches, sociale vaardigheid en faalangstreductietrainingen, onderwijsassistenten, extra coachtijd voor leerlingen, kleinere klassen en verbindingsactiviteiten. Op deze manier is er meer zicht en begeleiding gekomen voor de leerlingen, en kunnen leerlingen aan hun cognitieve en sociaal-emotionele vaardigheden werken.

2.4 Evaluatie naleving code 'Goed Onderwijsbestuur VO'

De code 'Goed Onderwijsbestuur VO' is van toepassing op de leden van de VO-raad (<https://www.vo-raad.nl/onderwerpen/goed-bestuur/praktijk-ondersteuning>). Pantarijn is lid van deze sectororganisatie. Alle elementen die genoemd zijn in deze code worden nageleefd door Pantarijn.

2.5 Evaluatie horizontale verantwoording

In 2022 waren er acht MR-vergaderingen, waarbij overleg plaatsvond tussen MR en bestuurder. In totaal heeft de MR in 2022 advies uitgebracht over zeven voorgenomen bestuursbesluiten. Voor zes voorgenomen bestuursbesluiten heeft het Bestuur de MR om instemming gevraagd. Alle voorgenomen besluiten zijn van een positief advies voorzien.

Een advies wordt altijd door de gehele MR uitgebracht. Instemming wordt, afhankelijk van het onderwerp, gegeven door de gehele MR of door één of twee van de in totaal drie geledingen.

De MR publiceert een jaarverslag in schooljaren. Dit is te downloaden vanaf de website onder Pantarijn > downloads.

2.6 Evaluatie personeelsbeleid 2022

In mei 2022 heeft de afdeling HR te maken gekregen met onderbezetting door het vertrek van vier medewerkers. Dat heeft zijn doorwerking gehad in de uitvoering van het personeelsbeleid, dat slechts op de urgente onderdelen doorgang heeft gevonden.

De salarisadministratie is per augustus 2022 tijdelijk uitbesteed aan Van Oers en in het najaar van 2022 is een interim HR-adviseur aangetrokken.

In het schooljaar 2022/2023 is de generatieregeling nog eenmaal verlengd. In totaal nemen nu 9 medewerkers deel aan deze regeling.

In juni 2022 bereikten sociale partners een akkoord over de CAO VO 2022 / 2023. De cao heeft een looptijd van 1 januari 2022 tot 1 mei 2023. In het onderhandelingsakkoord is een structurele loonsverhoging van 4,75% opgenomen, per 1 juli 2022, plus een eenmalige uitkering van 500 euro bij een volledige aanstelling. Het ondersteunend personeel ontvangt in oktober een jaarlijkse uitkering van 275 euro.

Daarnaast is in de CAO een structureel 300 miljoen euro per jaar beschikbaar gesteld ten behoeve van werkdrukverlichting. De helft van het beschikbare budget (150 miljoen) wordt besteed via een collectieve aanpak waarin de personeelsgeleding van de MR het initiatief neemt voor de bestemming. Zij gaat hierbij in gesprek met de schoolleiders. De andere helft van de beschikbare middelen wordt besteed via een individuele component, waarbij elke medewerker recht heeft op extra tijd voor taakverlichting. Concreet betekent dit dat de omvang van het zogenaamde persoonlijke budget met 40 uren wordt verhoogd naar 90 uur (bij een volledige FTE).

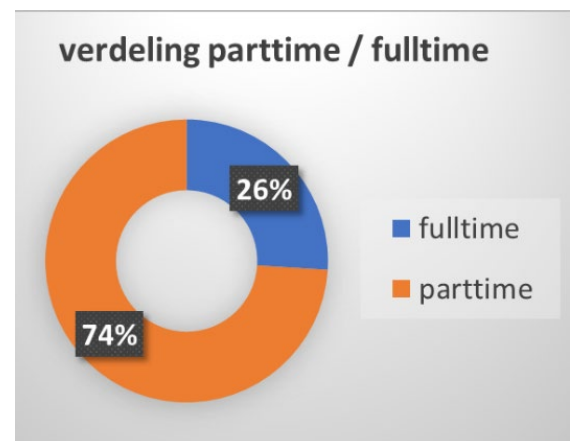
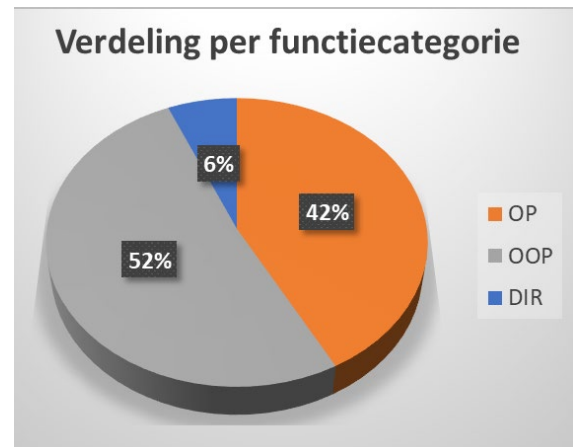
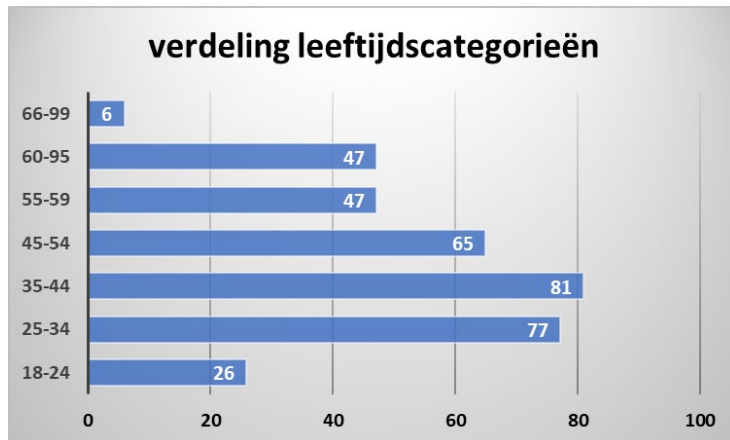
Hieronder staan de kengetallen van het personeelsbestand van eind 2022.

Personele bezetting in FTE per 31 december*

Jaar	2019	2020	2021	2022
Totaal	234,60	239,40	237,60	247,90

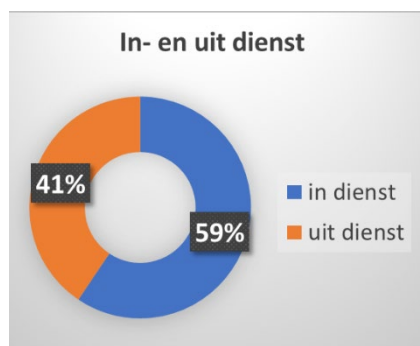
*De omvang in FTE is inclusief de voormalige bapo-regeling en exclusief vervangingen.

In onderstaande grafieken staan de absolute aantallen van de leeftijdsopbouw eind 2022, de verdeling per functiecategorie, verdeling vast/tijdelijk personeel en verdeling parttime/fulltime binnen Pantarijn

Het totaal aantal medewerkers is in 2022 met 9% toegenomen ten opzichte van 2021 namelijk van 320 naar 349.

In- en uit dienst getreden medewerkers

Het aantal uit dienst getreden medewerkers is in 2022 met 19 toegenomen ten opzichte van het jaar daarvoor (69 ipv 50). Het percentage personeelsverloop voor 2022 bedraagt 19,7%.

Ziekteverzuim

Het verzuimpercentage bedroeg in 2022 5,36 en dat ligt op het landelijk gemiddelde.

2.7 Strategisch personeelsbeleid

De ontwikkelingen op het gebied van het strategisch HR beleid zijn terug te vinden in de evaluatie van het strategisch beleidsplan 2022. Het vertrek van de medewerkers van de afdeling HR heeft invloed gehad op de uitvoering van het strategisch beleidsplan.

2.8 Klachten in 2022

Het uitgangspunt van Pantarijn is dat klachten in eerste instantie op de locatie worden opgelost.

In dit verslag komen de klachten aan bod waarbij het niet gelukt is de klacht op de locatie op te lossen. In 2022 zijn er geen bezwaarschriften of klachten bij de bestuurder ingediend. Er zijn twee meldingen gedaan bij de externe vertrouwenspersoon voor medewerkers. De vertrouwenspersoon heeft de eerste opvang voor zijn rekening genomen en heeft advies gegeven. Daarnaast zijn er begeleidingsgesprekken geweest en is nazorg verleend. Beide casussen zijn naar tevredenheid van de melders afgesloten. Er is geen melding bij de externe vertrouwenspersoon voor leerlingen en ouders gedaan.

2.9 Ontwikkelingen in relatie tot verbonden partijen

Passend Onderwijs

Pantarijn maakt deel uit van het samenwerkingsverband Gelderse Vallei en het samenwerkingsverband Rivierenland. Bij beide samenwerkingsverbanden is in de meerjarenbegroting een stevige ambitie opgenomen waarin het deelnamepercentage aan het reguliere vo de komende jaren moet gaan stijgen. Gezien de recente stijging van de deelname vso zijn op dit moment de financiële onzekerheden groot. Vanuit het oogpunt van continuïteit opereren beide samenwerkingsverbanden op dit moment dus behoedzaam.

Samenwerkingsverband Gelderse Vallei

Het primaire doel is een dekkend onderwijsaanbod waar mogelijk thuisnabij. Dit doel hangt samen met een tweede doelstelling: de ondersteuningsmogelijkheden binnen het SWV vergroten. Dit heeft twee voordelen: meer leerlingen (in het regulier voortgezet onderwijs) bedienen en voorkomen dat leerlingen langere tijd thuis zitten. De volgende ambities om deze doelstelling te bereiken staan centraal:

1. Versterken van het ondersteuningsaanbod in het regulier voortgezet onderwijs
2. Verminderen van het aantal thuiszitters en aantal voortijdig schoolverlaters
3. Meer leerlingen naar school dichtbij huis

Ontwikkeling bovenschools aanbod

Het SWV VO Gelderse Vallei heeft in eerdere jaren verschillende bovenschoolse arrangementen ontwikkeld. Doorstart en Comma. Daarnaast heeft het SWV VO Gelderse Vallei in 2020 stappen gezet in de ontwikkeling van het aanbod voor meer- en hoogbegaafde leerlingen, waarvoor vanuit het ministerie van OC&W een subsidie is toegekend. In 2020 zijn de scholen waarbij sprake is van een dergelijke populatie lid geworden van de werkgroep die centraal wordt aangestuurd door het SWV.

Samenwerkingsverband Rivierenland

Naast het gegeven dat dit samenwerkingsverband de scholen ondersteunt bij leerlingen waarvoor de basisondersteuning ontoereikend is (extra ondersteuning: 'licht', LWOO), biedt Rivierenland ook extra (externe) ondersteuning ('zwaar') richting leerlingen en docenten.

Deze externe ondersteuning wordt op de VO-scholen gegeven in de vorm van de ambulante begeleiding. De doelstelling om leerlingen met een ondersteuningsbehoefte beter *in de klas* te integreren heeft betekenis voor de invulling van de ambulante schoolbegeleiding. Er vindt een accentverschuiving plaats van individuele leerlingbegeleiding naar groeps- of systeemgerichte ondersteuning van de leerkracht in de klas. Dit moet ertoe bijdragen dat de docent zich gesteund weet en beter geëquipeerd is om individuele leerlingen met een ondersteuningsbehoefte *in de klas* te begeleiden.

Arrangementen vo-vso op het VO

Bij deze arrangementen gaat het om individuele leerlingen of groepjes van leerlingen die in de reguliere setting, maar met ondersteuning vanuit het vso, een traject kunnen volgen. Door de uitvoering van deze arrangementen betekent het dat de leerling die op het vso zit een overstap kan maken naar een vo-school en daar zijn diploma kan halen.

3.1 Jaarrekening verslagjaar 2022
Tabel 3.1 balans per 31 december 2022

In €	2022	2021
Activa		
1.2 Materiele vaste activa		
1.2.1 Gebouwen en terreinen	1.590.501	1.480.107
1.2.2 Inventaris en apparatuur	2.904.533	2.922.092
1.2.4 In uitvoering	0	0
1.4.1 Voorraden	19.460	15.513
1.5 Vorderingen	274.594	445.154
1.7 Liquide middelen	10.046.721	6.893.371
Totaal Activa	14.835.808	11.756.237
Passiva		
2.1 Eigen vermogen		
2.1.1 Algemene reserve	3.574.113	3.418.352
2.1.3 Bestemmingsreserves	7.009.091	5.078.102
Eigen vermogen totaal	10.583.204	8.496.454
2.3.1 Personeelsvoorzieningen	682.678	616.745
2.5 Kortlopende schulden	3.569.925	2.643.038
Totaal Passiva	14.835.808	11.756.237

De balans 2022 vertoont op twee onderdelen een forse stijging. In 2021 en 2022 zijn forse bedragen ontvangen vanuit de NPO-middelen. Deze middelen zijn ontvangen ter bestrijding van de onderwijsachterstanden ontstaan door de Coronapandemie. Tot juli 2025 kunnen deze middelen worden ingezet, daarna vallen ze vrij in de algemene locatiereserves.

Daarnaast hebben wij ook forse bedragen ontvangen voor de bestrijding van de werkdruk en de 1^e opvang nieuwkomers. Het individuele deel van de werkdrukmiddelen is in 2022 besteed. Het collectieve deel van de werkdrukmiddelen zal grotendeels in 2023 worden besteed. Hierdoor zijn de bestemmingsreserves fors toegenomen en als resultaat daarvan ook de liquide middelen.

Uit de bijgaande jaarrekening 2022 blijkt dat Pantarijn het jaar 2022 heeft afgesloten met een voordelig exploitatiesaldo van € 2.086.751. De goedgekeurde begroting 2022 sloot met een nadelig saldo van € 372.196.

Tabel 3.2 exploitatierekening 2022

	Jaarrekening	Begroting	Jaarrekening
In €	2022	2022	2021
Baten			
3.1 Rijksbijdragen	29.999.165	26.393.660	26.705.297
3.2 Overige overheidsbijdragen en –subsidies	85.982	120.092	41.376
3.5 Overige Baten	224.386	300.827	309.866
Totale Baten	30.309.533	26.814.579	27.056.539
Lasten			
4.1 Personeelslasten	23.411.498	22.474.405	20.956.983
4.2 Afschrijvingen	745.677	777.115	794.676
4.3 Huisvestingslasten	1.535.786	1.273.114	1.298.216
4.4 Overige lasten	2.560.723	2.662.641	2.432.403
Totale Lasten	28.253.684	27.187.275	25.482.278
Saldo baten en lasten	2.055.849	-372.696	1.574.261
5. Financiële baten en lasten	30.902	500	-1.360
Resultaat	2.086.751	-372.196	1.572.901

Het geraamde tekort van € 372.000 bestaat hoofdzakelijk uit de volgende éénmalige uitgaven:

- Extra investering in de ontwikkeling en uitwerking van het schoolplan € 146.000
- Eenmalige ICT investering € 247.000
- Éénmalige bijdrage hoge energielasten € 22.000

Deze bedragen vormen samen het bedrag van € 372.000; deze zijn in 2022 ook grotendeels ingezet. In 2022 is voor de ICT-investering een initieel ICT-plan opgeleverd, met als doel de ICT omgeving toekomstgericht in te richten. Het is een majeure operatie waarbij we een beweging maken van lokale servers naar de cloud omgeving en een upgrade doen van de werkplekomgeving van medewerkers en leerlingen. Er is een inkooptraject doorlopen voor de beheersdiensten en er is een start gemaakt door een externe ICT-architect voor het bouwen van de inrichting voor een nieuwe ICT-omgeving. Het ontwikkelde gedeelte van de ICT-omgeving bevindt zich in de pilot fase. Daarnaast is er in breder perspectief gekeken naar het ICT-plan. Evaluatie en heroverweging maakt dat het project vertraging heeft opgelopen en in 2023 wordt doorgezet. De extra kosten daarvan kunnen naar verwachting binnen de goedgekeurde begroting 2023 worden gedekt.

De extra ter beschikking gestelde middelen voor de ontwikkeling en uitwerking van het schoolplan (vernieuwingsgelden) zijn gedeeltelijk benut in 2022. Dit is voornamelijk formatieve inzet geweest op locatieniveau voor het coördineren en uitvoeren van nieuwe initiatieven. Deze gelden zijn onderdeel van de vernieuwingsgelden die in het schooljaar 2021-2022 ter beschikking zijn gesteld voor een totaal van € 250.000.

Zoals uit bovenstaand overzicht blijkt, sluit de financiële exploitatie 2022 met een positief resultaat van € 2.087.000.

Belangrijkste ontwikkelingen in totstandkoming resultaat

Een forse impact op de totstandkoming van dit resultaat is het resultaat van de locatie ISK (nieuwkomers) van € 1.042.000. Dit komt voornamelijk doordat:

- De overheid voor 1e de opvang van nieuwkomers gedurende 2022 (o.b.v. verschillende peildata) aanvullende subsidies uitgekeerd heeft om het onderwijs (en de opvang op school) goed vorm te kunnen geven. Dit was niet in die mate voorzien in de begroting. Deze baten hebben een aanzienlijke impact van € 1.210.000.
- OCW heeft voor het terugdringen van de opgelopen onderwijsachterstanden NPO-middelen beschikbaar gesteld. Tevens heeft OCW het NPO-bedrag per leerling verhoogd van € 500 naar € 820 per leerling. Daarnaast heeft OCW extra bedragen beschikbaar gesteld voor de nieuwkomersleerlingen op meerdere teldata (van april 2020 tot en met april 2021). Per saldo is dit een bedrag van € 761.000 voor de ISK.
- Door de groei van het aantal leerlingen zijn uiteraard de loonkosten toegenomen door uitbreiding personeel en door de uitwerking van de nieuwe CAO. Tevens is een nieuw gebouw (ISK en Kesteren) betrokken hetgeen extra kosten met zich mee brengt.

Eind 2022 hebben wij forse bedragen ontvangen voor de verlichting van de werkdruk en professionalisering van docenten en schoolleiders. De middelen van de werkdruk hebben een individuele gedeelte en een collectief gedeelte. Het individuele gedeelte is in 2022 uitbetaald; het collectieve zal middels planvorming grotendeels in 2023 besteed worden. De niet bestede middelen moeten via het resultaat in een bestemmingsreserve worden verantwoord. In totaal gaat het om een bedrag van € 605.000.

Hierna worden de hoofdoorzaken van de ontwikkeling van de exploitatie 2022 toegelicht ten opzichte van de goedgekeurde begroting 2022.

Toelichting op de baten

De **rijksbijdragen** (+€ 3.606.000) zijn per saldo verhoogd door de volgende (hoofd)oorzaken;

- Enerzijds is de rijksbijdrage (lumpsum) door OCW doorgerekend voor het juiste aantal leerlingen en anderzijds is het verlaagd doordat een verwachte vaste voet voor een nevenvestiging in Kesteren niet wordt ontvangen (tijdelijke nevenvestiging). Daarnaast zijn er extra middelen ontvangen door het afsluiten van de nieuwe CAO VO 2022. In totaal heeft dit een effect van +€ 960.000 ten opzichte van de begrote lumpsum in 2022.
- Gedurende 2022 is er aanvullende bekostiging ontvangen voor onder andere werkdrukvermindering (+€ 1.000.000) en heterogene brugklassen (+ € 83.000). Dit was ten tijde van het opstellen van de begroting 2022 nog niet bekend. De aanvullende middelen voor werkdrukverlichting bestaan uit een collectief en een individueel deel. Over een gedeelte van deze extra middelen is overleg geweest met de (C)MR. Voor 2022 is het individuele deel uitbetaald aan de medewerkers en het collectieve deel is gereserveerd om te worden besteed in 2023..
- In de begroting is een NPO bedrag per leerling opgenomen van € 500,00. Het ter beschikking gestelde bedrag is gedurende 2022 verhoogd en vastgesteld op € 820,00. Dit maakt dat de rijksbijdragen voor het NPO fors zijn verhoogd. Echter OCW heeft ook besloten dat de NPO middelen over de periode augustus tot en met december in 2022 uit te keren in plaats van een heel schooljaar zoals in 2021. Hier is bij het opstellen van de begroting wel vanuit gegaan. Dit heeft gezorgd voor een verlaging van de werkelijk ontvangen NPO middelen ten opzichte van de begrote NPO middelen (-€ 467.000). Daarnaast heeft OCW extra NPO bedragen beschikbaar gesteld voor de nieuwkomersleerlingen op meerdere teldata (van april 2020 tot en met april 2021). In totaal is dit een bedrag van € 761.000.

- De overheid heeft voor 1^e de opvang van nieuwkomers gedurende 2022 (o.b.v. verschillende peildata) aanvullende subsidies uitgekeerd om in het onderwijs (en de opvang op school) goed vorm te kunnen geven. Dit was niet in die mate voorzien in de begroting. Deze baten hebben een aanzienlijke impact van € 1.210.000.
- Bij het opstellen van de begroting 2022 was het aantal nieuwkomers lastig in te schatten. Gedurende het jaar heeft er een stijging van de aantallen leerlingen plaatsgevonden. In de begroting 2022 is uitgegaan van 62 leerlingen. Het aantal leerlingen op 1 januari 2022 was 56, op 1 april 2022 98, op 1 juli 2022 144, op 1 oktober 183 en op 31 december 187. nieuwkomers. De lumpsum is uitgekeerd op basis van de leerlingaantallen in oktober 2021, hier zit een vertragend effect in resulterend in lagere baten (-€ 212.000).
- De hogere **overige overheidsbijdragen** (+ € 332.000) betreffen SWV bijdragen voor 2022 die hoger zijn vastgesteld dan opgenomen in de begroting. Het betreft ook inkomsten voor het STO project (Sterk techniek onderwijs) en een éénmalige bijdrage voor de inrichting van een groen schoolplein.

Overige overheidsbijdragen (-€ 34.000)

De overige overheidsbijdragen zijn vrijwel gelijk aan de bedragen in de vastgestelde exploitatiebegroting 2022. Onder de overige overheidsbijdragen worden de pilotgelden van het samenwerkingsverband, de bijdragen Sterk Techniek Onderwijs en Europese subsidies gerekend. De bijdrage voor PantAgora is doordat het primair onderwijs niet meer in de project participeert verminderd.

Overige baten (-€ 76.000)

De lagere *overige baten* zijn met name veroorzaakt door minder gedetacheerd personeel, minder ontvangen VOB en lagere kantine inkomsten.

Toelichting op de lasten

De belangrijkste oorzaken voor de ontwikkelingen van de *lasten* ten opzichte van de begroting zijn:

Personele lasten (+€ 937.000.)

De personele lasten zijn hoger door de gevolgen van de nieuwe CAO VO 2022 (4,75% loonsverhoging en éénmalige uitkering van € 500 naar rato van de betrekkingsomvang). Daarnaast zijn de kosten voor werving van nieuw personeel (o.a. directeur-bestuurder, HRM functionaris en controller) gestegen. De kosten van loopbaanbegeleiding, vitaliteit, premies voor werkloosheidsuitkeringen, WGA eigen risicodragers en de uitkeringen vanuit het UWV zijn fors lager.

Bij het opstellen van de begroting 2022 was het aantal nieuwkomers lastig in te schatten. Gedurende het jaar heeft er een stijging van de aantallen leerlingen plaatsgevonden. Door deze forse groei van het aantal leerlingen zijn meer medewerkers aangetrokken zodat ook de loonkosten fors zijn toegenomen.

Afschrijvingslasten (-€ 31.000)

De afschrijvingslasten vallen lager uit onder andere doordat de investeringen niet allemaal zijn gerealiseerd.

Huisvestingslasten (+ € 263.000)

De huisvestingslasten vallen hoger uit dan in de begroting met name door gestegen energie- en onderhoudskosten. De schoonmaakkosten waren hoger dan begroot en er is meer extern personeel ingehuurd. Daarnaast is in Kesteren een tijdelijke huisvesting in gebruik genomen.

Overige (instellingslasten (- € 102.000)

De overige instellingslasten zijn lager door diverse kleinere oorzaken.

3.2 Continuïteitsparagraaf

Schoolbesturen moeten in het jaarverslag (in het onderdeel Bestuursverslag) sinds het boekjaar 2013 een continuïteitsparagraaf (toekomstparagraaf) opnemen, waarin de financiële situatie van de school wordt verantwoord aan de hand van een aantal vastgestelde onderwerpen. Opgemerkt dient te worden dat het opstellen van een toekomstparagraaf geen garanties geeft op toekomstige realisatie.

A1 Personele bezetting en leerlingenaantallen

Tabel 3.3a personele bezetting in FTE per 31 december

Personele bezetting in FTE per 31 december*

Jaar	2019	2020	2021	2022
Totaal	234,60	239,40	237,60	247,90

*De omvang in FTE is inclusief de voormalige bapo-regeling en exclusief vervangingen.

Door de verwachte daling van het aantal leerlingen is de geprognosticeerde ontwikkeling van het aantal FTE's als volgt:

Tabel 3.3.b personele bezetting in FTE per 31 december 2022 (excl. vervangingen) en prognose 2022-2026

Jaar	2022	2023	2024	2025	2026
Totaal	247,90	242,39	242,39	236,31	236,31

Pantarijn gaat uit van het scenario dat de onderwijsdeelname (naar onderwijssoort, gemeente en leeftijd, etc.) de komende jaren op hetzelfde niveau blijft en dat de mobiliteit van leerlingen tussen gemeenten niet verandert (relatief gezien). Het toekomstige aantal leerlingen is daarom - in dit scenario – alleen afhankelijk van demografische ontwikkelingen.

Tabel 3.4.a werkelijke aantallen leerlingen per 1 oktober.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Leerlingenaantal werkelijk	2622	2434	2537	2465	2583	2499

Onderstaand de leerlingenprognoses volgens het prognosemodel van Pantarijn zoals die ook verwerkt is in de exploitatiebegroting 2023.

Tabel 3.4.b prognose leerlingenaantal 1 oktober

	2021	2022	2023	2024	2025
leerlingenaantal	2583	2499	2426	2344	2356

A2 De meerjarenbegroting

Hieronder is de financiële uitwerking meerjarig weergegeven. Hierbij is uitgegaan dat wij niet zullen ingrijpen en is dus het meest negatieve scenario. In werkelijkheid zullen bij een dalend aantal leerlingen de personele lasten ook dalen.

Tabel 3.5 staat van baten en lasten 2022, begroting 2023 en de prognose 2024 – 2026

In €						
Baten		2022	2023	2024	2025	2026
3.1	(Rijks)bijdragen OCW	29.999.165	28.153.214	27.507.000	26.782.000	26.888.000
3.2	Overige overheidsbijdragen	85.982	51.541	50.035	48.344	48.592
3.5	Overige baten	224.386	75.510	75.510	75.510	75.510
	Totaal baten	30.309.533	28.280.265	27.632.546	26.905.854	27.012.102
Lasten						
4.1	Personele lasten	23.411.498	24.193.155	23.643.155	23.643.155	23.643.155
4.2	Afschrijvingen	745.677	822.107	822.107	822.107	822.107
4.3	Huisvestingslasten	1.535.786	1.310.407	1.310.407	1.310.407	1.310.407
4.4	Overige instellingslasten	2.560.723	2.506.068	2.435.510	2.289.510	2.300.510
	Totaal lasten	28.253.684	28.831.738	28.211.180	28.065.180	28.076.180
	Saldo baten en lasten	2.055.849	-551.473	-578.635	-1.159.326	-1.064.078
Financiële baten en lasten						
5.1	Financiële baten (incl. rente)	-256	0	0	0	0
5.2	Financiële lasten	-31.158	-500	-500	-500	-500
	Saldo financiële baten en lasten	30.902	500	500	500	500
	Exploitatieresultaat:	2.086.751	-550.973	-578.135	-1.158.826	-1.063.578

Het eigen vermogen is van voldoende omvang om deze eventuele tekorten op te kunnen vangen. Overigens blijft ons doel om met een sluitende begroting te werken m.a.w. om de tekorten in 2023, 2024 en 2025 weg te werken zal er of bezuinigd moeten worden of, net als hieronder voor 2022, een verklaring voor worden gegeven.

De vermogenspositie van Pantarijn heeft op dit moment voldoende omvang. Om het vermogen in stand te houden, wordt in principe gestuurd op een sluitende (méérjaren) begroting. Door incidentele- en bij het vaststellen van de begroting geaccordeerde uitgaven is soms een niet sluitende begroting heel goed mogelijk.

Op basis van de meerjarenbegroting is de volgende méérjarenbalans te berekenen:

Tabel 3.6 balans 31 dec. 2022, begroting 2023 en de prognose 2023 – 2026

	In €	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Prognose 2024	Prognose 2025	Prognose 2026
Activa						
1.2	Materiele vaste activa					
1.2.1	Gebouwen en terreinen	1.590.501	1.446.048	1.301.595	1.157.142	1.012.689
1.2.2	Inventaris en apparatuur	2.904.533	3.468.460	3.916.353	4.364.245	4.722.138
1.4.1	Vorraden	19.460	19.460	19.460	19.460	19.460
1.5	Vorderingen	274.594	274.594	274.594	274.594	274.594
1.7	Liquide middelen	10.046.721	8.927.541	7.346.262	5.883.997	4.606.979
Totaal Activa		14.835.808	14.136.103	12.858.264	11.699.438	10.635.860
Passiva						
2.1	Eigen vermogen					
2.1.1	Algemene reserve	3.574.113	3.849.599	3.560.532	2.981.119	2.449.330
2.1.3	Bestemmingsreserves	7.009.091	6.033.900	5.045.129	4.465.716	3.933.927
	Eigen vermogen totaal	10.583.204	9.883.500	8.605.661	7.446.835	6.383.257
2.3.1	Personeelsvoorzieningen	682.678	682.678	682.678	682.678	682.678
2.5	Kortlopende schulden	3.569.925	3.569.925	3.569.925	3.569.925	3.569.925
Totaal Passiva		14.835.808	14.136.103	12.858.264	11.699.438	10.635.860

Op basis van de meerjarenbegroting daalt het eigen vermogen. Met name door de besteding van de NPO-middelen en de werkdrukmiddelen nemen de bestemmingsreserves af. Door het uitgangspunt van een sluitende begroting (m.u.v. incidentele uitgaven) is ook een stabiele meerjarenbegroting voor de balansgegevens te verwachten.

Nationaal Programma Onderwijs (NPO)

Begin februari 2021 heeft het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap een steunprogramma voor herstel en perspectief naar aanleiding van de Covid-19 pandemie bekend gemaakt. In deze brief is aangekondigd dat in de komende twee en een half jaar € 8,5 miljard extra wordt geïnvesteerd in het gehele onderwijs, van het funderend onderwijs tot en met het hoger onderwijs. De maatregelen voor het funderend onderwijs (primair en voortgezet onderwijs) hebben de volgende criteria:

- Iedere school krijgt middelen voor een eigen School Programma
- Extra onderwijs en begeleiding, ook buiten de school en de reguliere schooltijden
- Leerling centraal, niet het systeem
- Acties op de korte termijn (met name om de opgelopen achterstanden weg te werken)
- Maatregelen voor specifieke groepen (bijvoorbeeld nieuwkomers)
- Verkenning mogelijkheid verlengde leerroutes

In de maanden mei, juni en juli 2021 hebben de locaties, na een grondige inventarisatie, voor hun schoolprogramma gekozen uit een 'keuzemenu' van effectieve interventies. Ook medio 2022 is een evaluatie gedaan met gevolgen voor de interventies voor 2022 en verder. De genomen interventies zijn met goedkeuring van de desbetreffende medezeggenschapsraden vastgesteld.

In de 2021 en 2022 zijn de volgende middelen per interventie ingezet:

		2021	2022
A	Meer onderwijs om bij groepen leerlingen kennis en vaardigheden bij te spijkeren	33.443	170.172
B	Effectievere inzet van onderwijs om kennis en vaardigheden bij te spijkeren	56.542	135.647
C	Sociaal-emotionele en fysieke ontwikkeling van leerlingen	55.377	138.079
D	Ontwikkeling van de executieve functies van leerlingen	329.621	28.560
E	(Extra) inzet van personeel en ondersteuning	66.211	1.452.661
F	Faciliteiten en randvoorwaarden bij interventies A-E	33.370	151.832
G	Overig: deze extra rubriek is uitsluitend bedoeld voor (bestemmings)reserves voor werkloosheidskosten en dotatie aan de voorziening transitievergoeding		
	Totaal	574.563	2.076.952

In 2022 is € 2.293.000 aan NPO-middelen ontvangen. Rekening houdende met de uitgaven is het restant ad € 217.000 aan de bestemmingsreserve NPO toegevoegd. Het restant ad € 1.399.000 kan tot uiterlijk juli 2025 worden ingezet.

B1 Rapportage risicobeheersingssysteem

In 2015 heeft Pantarijn het risicomanagement, omschreven als “het continu en systematisch doorlopen van de organisatie op risico’s, met als doel de gevolgen ervan te verminderen en de kans erop te verkleinen”, verder opgezet. Daarbij is het uitgangspunt dat het risicomanagement niet mag leiden tot een apart traject met een eigen bureaucratie. Risicomanagement sluit daarom aan bij de bestaande planning- en control-cyclus. Bij risicomanagement gaat het om het proces van identificatie, beoordeling, beheersing en afdekking van risico’s. Daarnaast gaat het ook om regelmatige evaluatie, consultatie en communicatie gedurende dat proces.

De risicoanalyse voor Pantarijn wordt gecoördineerd door de controller. Alle leden van het managementteam hebben de potentiële risico’s geïdentificeerd middels een risicomatrix. Per kwartaal volgt een update van de risico-inventarisatie en de voortgang van acties. Elk kwartaal gaat de Bestuurder in gesprek met de individuele leden van het managementteam over de risico’s en de maatregelen die wij nemen om deze risico’s te beheersen en te beperken.

B2 Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden

Door de locaties en centraal zijn de risico's in beeld gebracht en worden deze per kwartaal geactualiseerd, en van een financieel plaatje voorzien. Eén en ander conform de afgesproken systematiek. In eerste instantie zijn de risico's geïdentificeerd. De oorzaken, gebeurtenissen en gevolgen zijn in beeld gebracht. Vervolgens zijn de risico's geanalyseerd (kans en gevolg) en ook van maatregelen voorzien ter beheersing van deze risico's.

In 2022 hebben wij bij het opstellen van de begroting 2023 de risico's die onze school loopt inzichtelijk gemaakt en beschreven. Eveneens is de confrontatie met het eigen vermogen aangegeven. De conclusie is dat ons eigen vermogen van voldoende omvang is om de continuïteit te waarborgen.

Samenvatting van de belangrijkste risico's en onzekerheden

- **Aantal leerlingen**

Het aantal leerlingen op Pantarijn, exclusief Vavo en ISK-leerlingen, is de afgelopen jaren weer licht gestegen met name door een stijging (7%) bij het VMBO in Wageningen en Rhenen. De locatie Kesteren kende daarentegen het afgelopen jaar een daling van 15% maar dit leerlingenaantal stijgt naar verwachting na 2025 wel weer. Ook de locatie MHV laat een neerwaartse trend zien. De ontwikkeling van het leerlingaantal blijft zowel in positieve als negatieve zin altijd een punt van aandacht. *Beheersmaatregel:* Beleid, kwaliteitszorg en monitoring moeten deze ontwikkeling vroegtijdig in beeld brengen en voorkomen.

- **(her)Bezetting medewerkers**

Door krapte op de arbeidsmarkt is er zorg over het kunnen aantrekken van voldoende gekwalificeerd personeel. Dit geldt met name voor de tekortvakken, maar ook voor functies in de ondersteuning (bijvoorbeeld HR). Tevens is dit ook van toepassing op docenten die hun bevoegdheid niet (tijdig) behalen en waarbij herplaatsing niet mogelijk is, deze zullen (moeten) worden ontslagen. Vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd verlaat een groot aantal medewerkers de komende jaren de scholen. Er is zorg over de wijze waarop kennis en expertise in de scholen kan worden behouden. Daarnaast is er zorg door het aantrekken van onvoldoende gekwalificeerd personeel dat de kwaliteit van het onderwijs (risico's in continuïteit: pedagogisch, didactisch handelen) onder druk komt te staan. *Beheersmaatregel:* Werving met behulp van de opleidingsschool, tijdig inzicht d.m.v. vlootstouw personeel, maar ook Pantarijn als aantrekkelijke werkgever profileren.

- **Passend onderwijs**

Als de vso-deelname stijgt tot boven het landelijk gemiddelde deelnamepercentage moet het SWV bezuinigen en daarmee lopen de inkomsten die Pantarijn ontvangt van het SWV risico. De stand van zaken is op dit moment zo dat wij vanaf 2024 hoogstwaarschijnlijk moeten gaan bijbetalen i.v.m. de verhoogde instroom van zorgleerlingen. *Beheersmaatregel:* Beleid, kwaliteitszorg en monitoring moeten deze ontwikkeling vroegtijdig in beeld brengen en voorkomen

- **Korte termijn handelen van de overheid**

Pantarijn loopt het risico dat wet- en regelgeving worden aangepast door de overheid. Het korte termijn denken van de overheid leidt tot onzekere financieringsstromen als gevolg van het aanscherpen van bekostigingsvoorwaarden of gedeeltelijke bezuinigingen. *Beheersmaatregel:* Goede inrichting AO/IC zodat de ontwikkeling vroegtijdig worden signaleerd en dat tijdig maatregelen kunnen worden genomen.

- **Loonkosten**

De CAO 2022-2023 geldt per 1 juli 2022 en heeft een looptijd tot en met 31 mei 2023. Hierdoor bestaat onzekerheid over de loonkostenontwikkeling vanaf 1 juni 2023. Daarbij is onbekend in welke mate aanpassingen in de loonkosten doorwerken in de lumpsum. Dit geldt eveneens voor de ontwikkelingen in de werkgeverslasten (premieontwikkelingen). Vooral nog is het uitgangspunt dat loon- en premieontwikkelingen volledig worden gecompenseerd. *Beheersmaatregel:* op zich geen maatregel te bedenken omdat dit buiten onze invloedssfeer bevindt, maar wel een goede AO/IC zodat deze ontwikkeling vroegtijdig worden gesignaleerd en dat tijdig maatregelen kunnen worden genomen.

- **Ziekteverzuim**

Het ziekteverzuim heeft veel aandacht binnen Pantarijn en is een punt van zorg. Met name de vervangingskosten en de kosten als gevolg van eigen-risicodragerschap voor flexibele schil vormen een risico. Daarnaast door de krapte op de arbeidsmarkt er onvoldoende vervangend personeel te vinden is, waardoor de kans op lesuitval wordt vergroot. *Beheersmaatregel:* HR beleid en jaarlijkse functionerings- en/of beoordelingsgesprekken, verzuimbeleid en beleid, beleid op het gebied van duurzame inzetbaarheid van personeel, werkdrukonderzoek en PvA werkdruk per locatie.

- **Taakstellingen**

In de begroting is aangegeven dat de ontwikkeling van de leerlingenaantallen de exploitatie onder druk zet. Om tot een structureel sluitende begroting te komen is een aantal taakstellende bezuinigingen opgenomen, met name op de formatie binnen de verschillende locaties. Op de locaties zal het toereikend zijn de taakstellingen te realiseren via natuurlijk verloop en via het beëindigen van tijdelijke aanstellingen. Hiervoor geldt dat een en ander wordt bewaakt door middel van de kwartaalrapportages. De ondersteunende dienst (OSD) ontvangt via de interne Pantarijn bekostigings- systematiek een percentage van de inkomsten. Bij daling van het aantal leerlingen en de daarmee gepaard gaande daling van de baten voor de afdelingen van de OSD (HR, ICT en Facilitair), staan de lasten hiervan onder druk. *Beheersmaatregel:* Goede inrichting AO/IC zodat de ontwikkeling vroegtijdig worden gesignaleerd en dat tijdig maatregelen kunnen worden genomen.

- **Huisvesting**

Door de ontwikkeling van de leerlingaantallen wordt de huisvesting niet efficiënt (onderbezetting) benut en terwijl in een ander geval door de groei van het leerlingenaantal de locatie overbezet is. Met name in de locatie Kesteren is, door de groei van het aantal leerlingen een extra locatie in gebruik genomen. Overigens zijn bij de nieuwbouw gebreken aan het licht gekomen (lekkages, verkeerde inschattingen) waar wellicht nog extra kosten uit voort komen. Inmiddels wordt het gebouw in Kesteren uitgebreid, hetgeen als bouwheer van het project ook financiële risico's mee brengt. De alsmaar stijgende energiekosten en onzekerheid over de compensatie daarvan kan tot hoge extra kosten leiden. *Beheersmaatregel:* Goede inrichting AO/IC zodat de ontwikkeling vroegtijdig worden gesignaleerd en dat tijdig maatregelen kunnen worden genomen.

- **ICT**

Door de voortgaande digitalisering worden de risico's (denk o.a. aan hackers, phishing e.d.) op dit gebied groter. De gevolgen van storing in de informatievoorzieningen als ook onbevoegden toegang proberen te krijgen tot onze systemen worden steeds groter. Daarnaast is een discussie gaande over de inrichting van de ICT-omgeving. *Beheersmaatregel:* op dit moment wordt met behulp van externe ondersteuning de gewenste ICT-omgeving verkend.

- **Corona**

Er is nog steeds een Corona risico dat ook Pantarijn kan treffen. Wij verwachten niet de scholen opnieuw gesloten moeten worden. *Beheersmaatregel:* strikte opvolging van de landelijke maatregelen en adviezen.

- **Onderhoud en de verantwoording daarvan**

Op dit moment is een landelijke discussie gaande over de financiële verantwoording van het (groot) onderhoud. Aansluiting bij Europese richtlijnen op dit gebied is één van de opties. Het (opnieuw) instellen van een voorziening is een andere. Landelijke berichten geven aan dat dit een forse impact op de financiële situatie kan krijgen.

In dit kader dient ook de steeds hogere investeringsaanvraag inclusief bijbehorende afschrijvingslast te worden meegenomen. *Beheersmaatregel:* Op dit moment wordt op basis van een 40 jarige onderhouds- en investeringsbegroting de mogelijkheden en onmogelijkheden in kaart gebracht.

Uit de actualisatie van de risico-inventarisatie komt het volgende financiële beeld naar voren:

Locatie	Risicobedrag
MHV	724.500
VMBO	52.500
Pro	37.800
Rhenen	20.760
Kesteren	116.325
ICT/Facilitair	228.900
OsD/Collectief	3.520.000
Totaal	4.700.785

Vorig jaar waren de risico's lager ingeschat. Met name zijn de risico's op het gebied van het vormen van een onderhoudsvoorziening fors hoger ingeschat, met name omdat landelijke geluiden aangeven dat de impact ingrijpender is dan was aangenomen. Voor de goede orde is opgemerkt dat de inventarisatie van de onderhoudssituatie en de financiële vertaling daarvan op dit moment gaande is. Afhankelijk van deze uitkomst kan het bedrag worden bepaald.

Ons beleid is gericht op een buffervermogen in de range van 3 tot 5% van de totale baten (jaarrekening 2022: € 30.309.533. Op dit moment is ons buffervermogen ultimo 2022 € 3.574.113 en is 11,79%. Hiermee voldoen wij ruim aan onze normen. Eveneens is het goed op te merken dat ons totale eigen vermogen (ultimo 2022) een bedrag van € 10.6 miljoen bedraagt en toereikend is om de risico's af te dekken en de continuïteit te waarborgen.

B3 Fraude en AVG

Het Pantarijn maakt gebruik van maatregelen van interne beheersing ter voorkoming van allerlei vormen van fraude. Dit betreft zowel geautomatiseerde beheersingsmaatregelen als procedures, beleid, wet-en regelgeving en bijvoorbeeld de interne gedrags-en integriteitscode. In 2022 zijn er geen incidenten geweest.

Om een volgende kwaliteitsslag te maken in de AVG compliancy heeft Pantarijn eind 2022 een andere externe FG aangetrokken en is het AVG proces ondersteunende systeem van YourSafetyNet aangeschaft en wordt in 2023 ingezet.

De voor 2022 geformuleerde verbeterpunten zijn gerealiseerd, enkel de voorgenomen bewustzijns campagne is achterwege gebleven omdat met de toenmalige FG geen goed programma gerealiseerd is. Er is een Data Protection Impact Assessment gedaan op het leerlingvolgsysteem Presentis van Pro en ISK. Er zijn geen wezenlijke verbeterpunten zijn geconstateerd.

In 2022 zijn 5 data-incidenten opgetreden waarbij de FG heeft vastgesteld dat het geen datalekken betrof. Ook daar zijn de benodigde correcties doorgevoerd in systemen en processen.

B4 Overzicht van de belangrijkste kengetallen

Kengetal voor het normatief eigen vermogen

De Inspectie voor het Onderwijs heeft de signaleringswaarden met betrekking tot de financiële kengetallen aangepast. Signaleringswaarden zijn géén normen of streefgetallen, maar grenswaarden die attenderen op het feit dat er mogelijk een risicovolle of ongewenste situatie is of dreigt. Deze signaleringswaarden gebruikt de inspectie bij het financieel toezicht op de onderwijsbesturen (schoolbesturen en samenwerkingsverbanden). De inspectie hanteert niet langer signaleringswaarden voor de kengetallen rentabiliteit, weerstandsvermogen en de huisvestingsratio. Er blijven drie kengetallen over: solvabiliteit, liquiditeit en de ratio normatief publiek eigen vermogen.

De ratio normatief eigen vermogen bestaat uit 3 onderdelen:

- De helft van de aanschafwaarde van de gebouwen maal 1,27 (= de gebouwkostenindex van de afgelopen 15 jaar);
- Boekwaarde resterende materiële vaste activa;
- Omvangafhankelijke rekenfactor (voor Pantarijn: 0,05) * totale baten.

De uitwerking voor Pantarijn, op basis van de jaarrekening 2022, is als volgt:

	Bedrag	Berekeningsmethode
Gebouwen	2.118.000	0,5 * aanschafwaarde * 1,27
Materiele vaste activa	2.904.000	Boekwaarde materiële vaste activa
Baten	1.517.000	0,05 * totale baten
Totaal	6.539.000	
Publiek Eigen vermogen dec 2022	10.548.755	
Teveel	4.009.755	
Ratio EV	1,61	Publiek EV/Normatief EV

De ratio eigen vermogen (publiek eigen vermogen/normatief eigen vermogen) is 1,61. De norm is 1. Hierbij dient de nuancering dat in het eigen vermogen ongeveer € 2.000.000 voor nog te besteden NPO-middelen, werkdrukmiddelen en professionaliseringsmiddelen zijn opgenomen. Dit bedrag zal naar verwachting in 2023, 2024 en 2025 worden besteed. Wordt hiermee rekening gehouden dan is publiek eigen vermogen 8.5 miljoen of te wel een ratio van 1,30. De begroting 2023 sluit met een negatief resultaat van € 550.000. Ook de meerjarenbegrotingen (2024-2026) sluiten in totaal met - € 2.800.000. Dit laatste is het meest negatieve scenario. Hierdoor daalt het eigen vermogen met in totaal 3.3 miljoen waarna de ratio op 1 uitkomt.

De conclusie is dat ons eigen vermogen op dit moment hoger dan de norm is. Los van deze discussie vindt Pantarijn al dat het buffervermogen aan de hoge kant is. In de begroting 2023 zijn daarom al enkele maatregelen genomen wat resulteert in een niet structureel tekort op de begroting 2023 van € 550.000.

Overige kengetallen

Het financiële toezicht van de Inspectie is hoofdzakelijk gericht op de financiële continuïteit van onderwijsinstellingen en op de doelmatigheid en rechtmatigheid van de uitgaven die deze instellingen doen. Uit de jaarrekeningstukken worden kengetallen afgeleid voor liquiditeit, solvabiliteit, huisvesting en rentabiliteit. Als die kengetallen lager zijn dan de zogenaamde OCW-signaleringswaarden, is er mogelijk een financieel risico. Het weerstandsvermogen geeft inzicht in zowel de financiële continuïteit als de doelmatigheid.

Solvabiliteit

De solvabiliteit wordt berekend door het eigen vermogen, vermeerderd met de voorzieningen, te delen door de totale activa. De solvabiliteit geeft aan in hoeverre Pantarijn aan haar verplichtingen op lange termijn kan voldoen, dus in welke mate tegenover de bezittingen van de school geen schulden staan.

Pantarijn voldoet aan onderstaande signaleringswaarde:

- Solvabiliteit 2 (=incl. voorzieningen): groter dan 45%; de inspectie signaleert en neemt actie als het kengetal kleiner dan 30% is.

Bij de berekening van deze waarde worden de reserves (m.u.v. private reserves) en voorzieningen meegenomen, ongeacht of deze op locatie en/of op gemeenschappelijk/centraal niveau zijn aangelegd.

Tabel 3.7 historische overzicht solvabiliteit 2

Pantarijn								Gem. VO-SSG4					
%	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Solvabiliteit 2 (incl. voorzieningen)	66	59	72	74	74	78	71	63	64	62	65	63	67

Weerstandvermogen

Het weerstandsvermogen wordt gedefinieerd als het totale eigen vermogen (algemene- en bestemmingsreserves) uitgedrukt in een percentage van de totale baten, inclusief financiële baten en exclusief buitengewone baten. Het weerstandsvermogen geeft inzicht in de mate waarin een organisatie tegenvallers in de exploitatie op kan vangen.

Op locaties worden de zogeheten “locatie-exploitatiereserves” (publiek en privaat) gevormd. Deze reserves worden waar nodig- en mogelijk op locatieniveau ingezet. Het publieke deel van de locatie-exploitatiereserves wordt op locatieniveau gevormd uit tijdelijke exploitatieoverschotten en kan later door de betreffende locatie(s), na overleg met de Bestuurder, worden ingezet ter overbrugging van tekorten en/of de financiering van locatie specifieke plannen. In juridisch opzicht behoren overigens ook de locatie-exploitatiereserves tot het organisatievermogen en spelen deze reserves, als er geen andere mogelijkheden zijn, waar nodig en onvermijdelijk een rol bij het afdekken van risico's.

Tabel 3.8 – historisch overzicht weerstandvermogen

Stand van zaken	Weerstandvermogen	Weerstandvermogen	Weerstandvermogen2
per 31 december	(Incl.private reserves)	(Excl. private reserves)	SSG4
2016	23,0	22,4	25,1
2017	25,7	25,3	25,5
2018	27,0	26,7	23,3
2019	27,9	27,7	27,5
2020	27,9	27,8	27,1
2021	31,1	31,0	29,6
2022	34,9	34,8	n.n.b.

In ons financieel beleid achten wij een weerstandsvermogen in de range van 15 tot 20% voldoende. Het landelijk gemiddelde (SSG4), is de groep scholen die vergelijkbaar is met Pantarijn.

Liquiditeit

Reserves en voorzieningen moeten kunnen worden benut voor toekomstige onverwachte of geplande uitgaven. Het is daarom belangrijk dat een deel van de middelen liquide wordt aangehouden. Het gemiddelde voor SSG4 bedroeg 2,3 in 2019. De Pantarijn streefwaarde ligt in de bandbreedte van 0,5 tot 1,5.

Tabel 3.9 historisch overzicht liquiditeit

2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1,28	1,47	2,1	1,31	1,87	2,08	2,17	2,78	2,87

De inspectie heeft als signaleringswaarde voor een bestuur met onze omvang van 0,75 en als absolute € 100.000,00. Pantarijn voldoet hier ruimschoots aan.

Rentabiliteit

De rentabiliteit geeft de mate van winstgevendheid van de organisatie aan en in hoeverre de baten en lasten elkaar in evenwicht houden. Een negatief resultaat bepaalt een negatieve rentabiliteit. Wij streven naar een waarde in de bandbreedte van 0 tot 5. Het kengetal van 2021 is fors beïnvloed door nog niet bestede NPO-middelen.

Tabel 3.10 historisch overzicht rentabiliteit

2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
-0,11	2,53	4,23	3,6	0,96	1,37	0,88	6,00	6,88

B5 Rapportage van het toezichthoudend orgaan

De Raad van Toezicht maakt onderscheid tussen toezicht op financiële planning (begroting) en toezicht op exploitatie. Daarnaast zijn de uitgangspunten van het financiële beleid vastgelegd in de notitie financiële kaderafspraken.

3.3 Investerings- en financieringsbeleid

Voor de periode 2022-2025 is een investeringsbegroting opgesteld. Daarbij zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Afschrijvingslasten zijn maximaal 3,75% van de normatieve rijksbijdrage voor personeel en materieel.
- Investeringsen worden in principe gefinancierd vanuit de afschrijvingen (investeringsen niet hoger dan de afschrijvingen), zodat de vermogens-en liquiditeitspositie van Pantarijn niet wordt aangetast en zo mogelijk versterkt.
- Niet-geplande investeringen hebben alleen plaats indien ze onvermijdelijk zijn (defecten, veiligheid e.d.).

Van het tweede uitgangspunt kan in uitzonderlijke gevallen (bijv. een eigenbijdrage bij nieuwbouw) worden afgeweken, na instemming van de Bestuurder.

Investeringsen die gepland zijn voor 2023

Tabel 3.12 geplande investeringen 2023

Afdeling	Omschrijving investering	Bedrag
ICT	investeringsen (m.n. switches en internet /glasvezel)	€ 235.000
Facilitair	planmatig onderhoud	€ 213.500
Facilitair	schoolmeubilair div. locaties	€ 201.500
Facilitair	diversen en onvoorzien	€ 546.589

Het financieringsbeleid zal er op gericht moeten zijn om zo min mogelijk van externe financiering gebruik te maken om toekomstige generaties niet met deze problematiek (rente en afschrijving) te belasten.

3.4 Treasuryverslag

Pantarijn heeft in 2021 het Treasurystatuut aangepast en opnieuw vastgesteld. De liquide middelen zijn via het schatkistbankieren bij het ministerie van Financiën belegd. De belangrijkste reden is dat wij hiermee het betalen van negatieve rente kunnen voorkomen.

Het bedrag aan direct opneembare, liquide middelen per 31-12-2022 is als volgt verdeeld:

Tabel 3.13 direct opneembare liquide middelen

Kasmiddelen	€ 4.893
Schatkistbankieren	€ 10.040.101
Totaal	€ 10.044.994

3.5 Conclusie

Op dit moment heeft Pantarijn een gezonde financiële positie. Wij voldoen aan onze streefwaarden zoals in het financieel beleid is afgesproken. Gezien de meerjarenbegrotingen zal de dekking van de teruglopende inkomsten door de verwachte daling van het aantal leerlingen de nodige inzet vergen. De ervaring leert dat dit tot nu toe altijd een haalbare opdracht is gebleken.

Onze kengetallen voldoen aan de streefwaarden. De financiële positie van Pantarijn is momenteel goed te noemen en de verwachting is dat met ons financieel beleid deze positie gecontinueerd kan worden.

4.1 Inleiding

De Stichting voor Openbaar Voortgezet Onderwijs van Wageningen en Omstreken, kortweg RSG Pantarijn, kent twee organen; het bestuur, dat het bevoegd gezag van de stichting vormt, en de Raad van Toezicht, de interne toezichthouder.

Vanuit het oogpunt van Goed Toezicht vindt de Raad van Toezicht het van wezenlijk belang om zich te verantwoorden over de wijze waarop het interne toezicht wordt uitgeoefend. Eén van de middelen daartoe is dit jaarverslag. Daarmee geeft de raad tevens gevolg aan een bepaling van de Stichtingsstatuten en aan de richtlijn van de Code Goed Bestuur VO, die beide de publicatie van een jaarverslag voorschrijven.

4.2 De toezichtvisie

De Raad van Toezicht draagt een integrale verantwoordelijkheid voor de uitoefening van het interne toezicht. Het is de opvatting van de raad dat de Raad van Toezicht en het bestuur van Pantarijn met elkaar een organisch en bestuurlijk geheel vormen, ieder met eigen onderscheidende rollen en verantwoordelijkheden. Het intern toezicht maakt onderdeel uit van de organisatie; de kern van de samenwerking tussen raad en bestuur is dat de raad toezicht houdt en de bestuurder bestuurt. Hierbij leidt de bestuurder de onderwijsorganisatie en leidt de raad het toezicht. Essentieel daarbij is dat beiden positief kritisch ten opzichte van elkaar staan. Zij zijn elkaars tegenhangers, maar wel in de juiste balans en in de goede betekenis van het woord.

In de toezichtvisie (2018) heeft de raad de volgende doelen geformuleerd:

- a. Vanuit de maatschappelijke opdracht toezien op de uitvoering van de algemene doelstelling van de Stichting zoals verwoord in de Stichtingsstatuten, te weten; het doen geven en bevorderen van openbaar voortgezet onderwijs, als bedoeld in de Wet op het Voortgezet Onderwijs, in de gemeente Wageningen en omstreken.
- b. Toezien op de realisatie van de specifieke doelen van de Stichting:

Leerlingen – op een niveau dat tenminste overeenkomt met hun mogelijkheden:

- i. toerusten voor een actieve deelname aan- en participierend burgerschap in onze democratie
- ii. toerusten voor een succesvol vervolg in onderwijs of beroep.

Deze doelen zijn in de toezichtvisie nader gespecificeerd.

4.3 Toezichtkader

De taken en bevoegdheden van de Raad van Toezicht zijn expliciet beschreven in de statuten van de Stichting en het hierop gebaseerde 'Reglement Raad van Toezicht/Code Goed onderwijsbestuur 2019'. Op de website van Pantarijn zijn op de downloadpagina onder het kopje 'Goed Bestuur' alle relevante documenten in dit kader te downloaden.

De Raad van Toezicht weet zich gebonden aan de landelijke Code Goed Onderwijsbestuur VO 2019. De richtlijnen die vermeld staan in de paragraaf over het interne toezicht worden toegepast.

In de stichtingsstatuten worden de werkzaamheden van de Raad van Toezicht als volgt omschreven: “Het toezicht houden op de gang van zaken binnen de stichting, een en ander met het oog op de belangen en de continuïteit van de stichting”.

De raad ziet toe op de naleving van de wettelijke verplichtingen door de bestuurder en houdt toezicht op de rechtmatige verwerving en de doelmatige en rechtmatige bestemming en aanwending van de middelen. De bestuurder behoeft de schriftelijke goedkeuring van de Raad van Toezicht alvorens zij het strategisch beleid, begroting, jaarrekening en jaarverslag van Pantarijn kan vaststellen.

Tevens stelt de Raad van Toezicht de bestuurder aan en is haar werkgever. Ook benoemt de raad de accountant.

4.4 Werkwijze

De Raad van Toezicht onderscheidt in zijn werkzaamheden de volgende aspecten:

- Uitoefenen van het interne toezicht op het beleid van de bestuurder en op de gang van zaken binnen Pantarijn.
- Vervullen van een klankbordrol ten opzichte van de bestuurder en haar gevraagd en ongevraagd advies geven.
- Statutair vereiste besluiten nemen.
- Invulling geven aan de werkgeversrol naar de bestuurder en vaststellen en uitvoeren van het remuneratiebeleid.

De eerste drie aspecten komen gewoonlijk aan de orde op de reguliere vergaderingen van de Raad van Toezicht, waarbij de bestuurder altijd aanwezig is.

Het uitoefenen van de werkgeversrol is gedelegeerd aan de remuneratiecommissie welke wordt gevormd door twee leden van de raad. De Raad van Toezicht heeft een remuneratiebeleid vastgesteld dat jaarlijks door de remuneratiecommissie wordt uitgevoerd. De agenda voor de reguliere vergaderingen wordt opgesteld in een overleg tussen de voorzitter van de Raad van Toezicht, de bestuurder en de ambtelijk secretaris van de raad.

4.5 Ontwikkelingen in 2022

Het jaar 2022 is dynamisch verlopen. In februari kondigde de toenmalige bestuurder haar vertrek aan per 1 juni 2022. De Raad van Toezicht heeft met K+V een procedure in gang gezet om een nieuwe bestuurder aan te stellen. De volledige raad is betrokken geweest bij deze procedure die samen met een afvaardiging van de MR, de OSD en alle drie de locatiedirecteuren heeft geleid tot de aanstelling van een nieuwe bestuurder per 1 september 2022. Een lid van de raad van toezicht (dhr. Smolders) is aangesteld als interim-bestuurder in de periode 1 juni tot 1 september 2022. In deze periode is de heer Smolders geen lid geweest van de RvT.

Ook voor de Raad van Toezicht zelf was 2022 een dynamisch jaar. De heer Koenen heeft per 1 maart zijn lidmaatschap opgezegd als gevolg van persoonlijke omstandigheden. Daarnaast zijn de heer Smolders en mevrouw Hengeveld voortijdig afgetreden per 1 oktober 2022. Voor twee van de drie vrijgekomen functies zijn kandidaten gevonden die zijn voorgedragen aan de gemeente Wageningen.

4.6 Basisgegevens van de toezichthouders

Samenstelling

Statutair is bepaald dat de Raad van Toezicht bestaat uit minimaal vijf en maximaal zeven leden. Binnen dat kader bepaalt de raad zijn eigen omvang. In 2022 wisselde het aantal leden. Aan het begin van het jaar is de Raad van Toezicht met 5 leden gestart. Als gevolg van verschillende omstandigheden hebben in de loop van 2022 drie leden hun lidmaatschap opgezegd. Begin 2023 zijn twee nieuwe leden aangesteld en loopt er een procedure voor het derde lid. De zittingstermijn is vooralsnog statutair bepaald op vier jaar en de leden zijn eenmaal herbenoembaar.

De leden worden benoemd door de gemeenteraad van Wageningen. De personeels- en de oudergeleding van de medezeggenschapsraad van Pantarijn hebben een statutair voordrachtrecht. De overige leden worden voorgedragen door de Raad van Toezicht zelf.

De raad wijst zelf zijn voorzitter aan. Deze taak wordt sinds januari 2020 uitgevoerd door dhr. Derksen. Dhr. de Bruijn is vicevoorzitter. De remuneratiecommissie bestond van 1 januari 2022 tot 1 oktober 2022 uit mw. Hengeveld (voorzitter) en dhr. Derksen. Van 1 oktober 2022 tot 1 januari bestond de remuneratiecommissie uit de heer Derksen en de heer de Bruijn.

Rooster van aftreden

Naam	Benoemd	Aftreden per	Termijn	Voordracht
Dhr. M.B.A.J. Derksen	20-06-2016	1-1-2024	3 ^e ²	RvT
Dhr. R. de Bruijn	01-01-2022	1-1-2026	1 ^e	MR-ouders
Vacature				RvT
Vacature				RvT
Vacature				MR-personeel

Voorzitter van de raad is de heer Derksen sinds 1 januari 2020. De heer de Bruijn is per 1 januari 2022 toegetreden tot de raad en heeft sindsdien de rol van vice-voorzitter.

Honorering

De hoogte van de honorering van de leden van de Raad van Toezicht is in 2020 vastgesteld op € 5.816,25 voor een lid en voor de voorzitter anderhalf keer dit bedrag, € 8.724,38. Deze honorering is gekoppeld aan eventuele (structurele) verhogingen van de CAO bestuurders VO. In deze CAO is een verhoging van 2% overeengekomen per 1 januari 2021 en vervolgens een verhoging van 3% per januari 2022. Dit betekent dat de honorering in 2022 € 6.110,55 bedraagt voor een lid en € 9.165,83 voor de voorzitter.

Met deze vastgestelde bedragen blijft de honorering van de Raad van Toezicht binnen de normen die de Wet Normering Topinkomens (WNT) stelt. In de jaarrekening in het jaarverslag van Pantarijn is een overzicht opgenomen van de honoreringsgegevens over de jaren 2021 en 2022.

² De statuten -met daarin een gewijzigde zittingsduur- zijn gewijzigd op 3 februari 2021. Voor zittende leden is een overgangsbepaling opgenomen, waarbij het totaal van acht jaar niet wordt overschreden. Voor dhr. Derksen betekent dit dat hij herbenoemd is voor een derde termijn van twee jaar.

Persoonlijke gegevens

De heer drs. M.B.A.J. (Maurits) Derksen uit Ede Voorzitter	
Bezoldigde functie	Directeur Kanaän BV Lid onderhandelingsdelegatie VTOI-NVTK CAO FO Importeur Lobsters Nederland
Onbezoldigde functies	
De heer R.J.W. (Rob) de Bruijn uit Arnhem Vice voorzitter	
Bezoldigde functies	RDO locatiedirecteur De Lasenberg Eigenaar nITransition
Onbezoldigde functies	
De heer drs. E.V. (Eric) Koenen uit Heelsum Lid tot 1 maart 2022	
Bezoldigde functie	D.G.A./Partner Doorwerthgroep B.V. Voorzitter Raad van Commissarissen Woningcorporatie Lefier Lid Raad van Commissarissen Breman Installatie groep DGA / Partner Academie voor Interventiekunde
Onbezoldigde functies	Geen
Mevrouw drs. F.W. (Frida) Hengeveld uit Elburg Lid tot 1 oktober 2022	
Bezoldigde functie	Lid Raad van Commissarissen Rabobank Noord Veluwe Voorzitter Raad van Toezicht Aurora Onderwijsgroep
Onbezoldigde functies	Senior Expert PUM Lid Raad van Toezicht - Future Farm
De heer dr. A.L. (Alf) Smolders uit Boven-Leeuwen Lid van 1 januari 2022 tot 1 juni 2022 en van 1 september tot 1 oktober 2022	
Bezoldigde functie	Associate partner Cooperante Gebiedsmanager Prorail Docent Hogeschool van Amsterdam
Onbezoldigde functies	

4.7 Professionalisering

De Raad van Toezicht is lid van de Vereniging van Toezichthouders in Onderwijs (VTOI-NVTK) en maakt gebruik van de ondersteuningsmogelijkheden voor verdere professionalisering van de leden. Een vertegenwoordiging van de raad heeft het jaarlijkse congres bijgewoond. Ook is een aantal themabijeenkomsten bijgewoond en is de voorzitter onderhandelaar namens de toezichthouders VTOI-NVTK voor de bestuurders CAO funderend onderwijs. Daarnaast ontvangen de leden regelmatig publicaties vanuit de vereniging over actuele ontwikkelingen en achtergrondinformatie.

Sinds 2018 bespreekt de raad de vergadering voor, zonder aanwezigheid van de bestuurder en ambtelijk secretaris. Deze voorbespreking draagt bij aan een efficiënte vergadering en zorgt ervoor dat er meer met één mond gesproken wordt.

De raad ervaart de verkregen informatie van het bestuur als tijdig, relevant en transparant. Wat betreft de klankbordrol is geconstateerd dat het aspect van gevraagd en ongevraagd advies van de raad aan bestuurder naar tevredenheid heeft gefunctioneerd.

De evaluatie van het eigen functioneren 2022 heeft in december 2022 plaatsgevonden conform de Code Goed Bestuur VO en leidt tot de volgende inzichten:

- 1) De Toezichtvisie is getoetst en voldoet aan de ijkpunten punten.
- 2) Strategisch beleidsplan is beschikbaar en heeft voorzien in de gestelde doelen.
- 3) Aan alle “5 resultaatgebieden bestuurder” is niet voldaan a.g.v. uitstroom voormalige bestuurder en instroom nieuwe bestuurder per 1 september 2022. Samenvattend:
 - 3.1) Kwaliteit van het onderwijs is in orde.
 - 3.2) Lange termijnvisie ontbreekt.
 - 3.3) De Financiën van de instelling zijn op orde.
 - 3.4) Functioneren van de organisatie met werkprocessen, planning, monitoring, ICT, veiligheid, leefbaarheid, gezondheid, verzuim, verloop, flexibele schil, motivatie en kwaliteit medewerkers, bekwaamheid, medezeggenschap, formatie overhead versus primair proces blijken onvoldoende op orde waarvoor substantiële verbetering noodzakelijk is.
 - 3.5) Externe profilering heeft de aandacht en wordt met de nieuwe bestuurder voortgezet.
- 4) Het resultaat van het functioneren van de RvT heeft bijgedragen aan de doelrealisatie.
- 5) De raad is zeer content met de nieuw aangestelde bestuurder per 1 september 2022 op basis van de eerste werkervaringen. Het proces van profieldefiniëring, selectie en aanstelling is door de voorzitter en de vice voorzitter gerealiseerd. Hierbij zijn 12 interviews gehouden met medewerkers uit alle geledingen van de instelling inclusief de medezeggenschap. Met deze groep medewerkers heeft de selectie van de nieuwe bestuurder in gezamenlijkheid plaatsgevonden. De Raad van Toezicht kijkt terug op een zeer professioneel en integraal proces met de behartiging van alle belangen en er met name gehoor is gegeven aan de inzichten en behoeften van de medewerkers van RSG Pantarijn. Onder het motto: aan wat voor een directeur bestuurder hebben zij nu behoefte en wat voor een directeur bestuurder heeft RSG Pantarijn nu nodig.
- 6) De directeur bestuurder is in 2022 beoordeeld waarbij ontwikkel- en verbeterdoelstellingen zijn overeengekomen evenals afspraken over het vervolgen van de loopbaan.

4.8 Verslag over het kalenderjaar 2022

Bijeenkomsten van de Raad van Toezicht

In 2022 hebben zes reguliere vergaderingen plaatsgevonden. De geplande vergadering van november 2021 was uitgesteld naar januari 2022. De evaluatievergadering van 2021 is gehouden op 1 februari 2022. Als gevolg van COVID-19 is er één vergadering geweest waarbij de leden van de raad online aanwezig waren (18 januari 2022). De overige vergadermomenten vonden fysiek plaats bij Pantarijn.

Door de wisseling van de bestuurder en de interim periode heeft er in 2022 geen themabijeenkomst plaatsgevonden. Op de vergadering in mei 2022 was de accountant aanwezig via Teams om de raad het accountantsverslag en het jaarverslag toe te lichten. Daarnaast is de raad, conform artikel 24e1.3 van de Wet op het Voortgezet Onderwijs éénmaal aangeschoven bij een MR-vergadering. De raad en de MR hebben samengewerkt in de sollicitatieprocedures voor bestuurder en RvT-leden.

Datum	Vergadering
18 januari 2022	Reguliere vergadering
21 februari 2022	Reguliere vergadering
16 mei 2022	Reguliere vergadering
21 juni 2022	RvT bij overleg medezeggenschapsraad
20 september 2022	Reguliere vergadering
15 november 2022	Reguliere vergadering
7 december 2022	Reguliere vergadering
19 december 2022	Evaluatie vergadering

In oktober 2021 is de raad gaan werken met commissies voor een optimale uitoefening van en verdere professionalisering van het toezicht. De remuneratiecommissie bestond al, hier zijn de auditcommissie en de kwaliteitscommissie aan toegevoegd. Door de onderbezetting in de tweede helft van het jaar, hebben niet alle commissiebijeenkomsten plaats kunnen vinden.

Commissie	Samenstelling	Data bijeenkomsten
Auditcommissie	Voorzitter: Alf Smolders (tot 1-10-2022) Lid: Maurits Derksen Bestuurder Controller	17-02-2022 12-05-2022 13-09-2022 10-11-2022
Kwaliteitscommissie	Voorzitter: Frida Hengeveld (tot 1-10-2022) 2022) Lid: Rob de Bruijn Bestuurder Beleidsmedewerker kwaliteit	21-04-2022
Remuneratiecommissie	Voorzitter: Frida Hengeveld (tot 1-10-2022) Lid: Maurits Derksen Bestuurder Bestuurssecretaris HR functionaris	Door wisseling bestuurder heeft geen gesprek plaatsgevonden.

De bestuurder nam deel aan alle reguliere vergaderingen, de overlegmomenten met de MR, de bijeenkomsten van de kwaliteitscommissie en de auditcommissie. De verslaglegging van de reguliere vergaderingen en de kwaliteitscommissie werd gedaan door de ambtelijk secretaris.

Besluitvorming door de toezichthouder

De bestuurder behoeft voorafgaande schriftelijke goedkeuring van de Raad van Toezicht voor het nemen van besluiten betreffende het vaststellen van het strategisch beleid, de begroting en het jaarverslag, de jaarrekening inbegrepen. In dat kader werden de volgende beleidsstukken door de bestuurder ter goedkeuring aan de raad voorgelegd:

- Jaarverslag 2021 RSG Pantarijn
- Financiële kaders voor de formatiebegroting 2022-2023
- Exploitatiebegroting 2023

Daarnaast heeft de raad het salaris van de Bestuurder getoetst aan de Wet Normering Topinkomens 2022 en is het salaris van Bestuurder binnen de norm door de raad vastgesteld. Ook de tussentijdse financiële managementrapportages, de jaarlijkse formatieplannen en de Gedrags-en integriteitscode (Fraude), zijn met in achtneming van de kaders waarbinnen het intern toezicht werkt, behandeld tijdens de bestuursvergaderingen.

Behandelde thema's

Op elke vergadering werden schriftelijke mededelingen vanuit de bestuurder, kwartaalrapportages over het verzuim en de financiële verzuim en de financiële stand van zaken besproken.

Voorafgaand aan de statutaire goedkeuring voor het vaststellen van bovengenoemde stukken, werd er met de bestuurder van gedachten gewisseld over deze stukken.

Naast de hierboven al genoemde documenten, ontving de raad ook nog de volgende stukken:

- Managementletter accountant;
- Jaaroverzicht klachtenafhandeling 2022;
- jaarverslag samenwerkingsverband Gelderse Vallei 2021;
- jaarverslag samenwerkingsverband Rivierenland 2021;
- tussenevaluatie strategisch beleidsplan 2020-2024;
- Visie op Samenwerking Pantarijn en andere VO scholen;
- Bestuursstatuut Pantarijn, nieuwe versie;
- accountantsverslag 2021;
- leerlingenaantallen en leerlingenprognoses 2022;
- Analyse tevredenheid leerlingen, ouders en medewerkers.

Remuneratiecommissie

De remuneratie van de bestuurder is voor 2022 vastgesteld binnen de normen van de Wet Normering Topinkomens.

4.9 Onafhankelijke informatievoorziening

Het accountantsverslag en de mondelinge toelichting van de accountant

Gebruikelijk is dat de accountant zijn bevindingen vastlegt in het accountantsverslag en mondeling toelicht in een reguliere vergadering van de raad.

Drs. Erik Vriesen RA, directeur Hofsteenge Zeeman Groep, was daarvoor aanwezig in de vergadering van mei. Er is een inhoudelijke toelichting gegeven, waarbij de accountant aangaf dat Pantarijn goed in control is, maar dat er aandacht mag zijn voor ICT en dataveiligheid. De RvT pakt dit op met de nieuwe bestuurder. De jaarrekening is op basis van controle van de accountant vastgesteld en goedgekeurd.

Externe stakeholders

In september 2022 hebben de vice-voorzitter en de voorzitter van de raad van Toezicht gesproken met de burgemeester en twee wethouders van Wageningen. Het overleg met de samenwerkingsverbanden verliep via de bestuurder.

Contacten met interne belanghebbenden

Gesprekken met de betreffende interne belanghebbenden hebben plaatsgevonden in het kader van het werving en selectieproces van de bestuurder. In dit proces zijn de MR, locatiedirecteuren en enkele medewerkers van de OSD betrokken. Daarnaast is er een locatiedirecteur aanwezig geweest op de bijeenkomst van de commissie kwaliteit. Er is contact geweest met de leden van de CMR op de geplande vergadering en tijdens de sollicitatieprocedures voor de bestuurder en leden van de Raad van Toezicht.

HOOFSTUK 5: ALGEMENE INFORMATIE**5.1 Gegevens over de rechtspersoon**

Bevoegd gezag	Stichting voor Openbaar Voortgezet Onderwijs van Wageningen en Omstreken, Postbus 257, 6700 AG Wageningen
Naam instelling	Regionale scholengemeenschap Pantarijn
Adres ondersteunende dienst	Hollandseweg 9, 6706 KN Wageningen
Postadres	Postbus 257, 6700 AG Wageningen
Bankgegevens	NL22INGB0655113665
Telefoon nummer	(0317) 46 58 93
Internetsite	www.pantarijn.nl
Bestuursnummer	13693
Naam bevoegd gezag	Mevrouw Y. van den Berg
Tel nr bestuurssecretariaat	(0317) 46 58 53
E-mailadres	bestuurssecretariaat@pantarijn.nl
Contactpersoon financiën	Mevrouw M. Visser, controller
E-mail financiën	mvisser@pantarijn.nl
BRIN-nummer	16YV
Registratienummer KvK	09113954

Onderwijslocaties	
00	Hollandseweg 11 te Wageningen
01	Hollandseweg 9 te Wageningen
02	Nieuwe Veenendaalseweg 137 te Rhenen
04	Vicuslaan 2 en Tollenhof 1 te Kesteren
10	Top Naeffstraat 10-12, de Piet Bakkerstraat en bij de WUR: alle in Wageningen

Locatie MHV Wageningen	
Bezoekadres	Hollandseweg 11, 6706 KN Wageningen
Postadres	Postbus 257, 6700 AG Wageningen
Telefoon	(0317) 46 58 55
E-mail	mhvwageningen@pantarijn.nl
Internet	www.pantarijn.nl/wageningenmhv
Locatiedirecteur	Mevrouw S. van Donselaar
Locatie VMBO/PRO Wageningen	
Bezoekadres	Hollandseweg 9 , 6706 KN Wageningen
Postadres	Postbus 257, 6700 AG Wageningen
Telefoon VMBO	(0317) 46 65 99
Telefoon PRO	(0317) 46 65 90
E-mail VMBO	vmbowageningen@pantarijn.nl
E-mail PRO	prowageningen@pantarijn.nl
Internet	www.pantarijn.nl/wageningenvmbo www.pantarijn.nl/wageningenpro
Locatiedirecteur	De heer B. Pool
Locatie Rhenen	
Bezoekadres	Nieuwe Veenendaalseweg 137, 3911 MG Rhenen
Postadres	Postbus 257, 6700 AG Wageningen
Telefoon	(0317) 61 25 15
E-mail	rhenen@pantarijn.nl
Internet	www.pantarijn.nl/rhenen
Locatiedirecteur	De heer R. Werner
Locatie Kesteren	
Bezoekadres	Vicuslaan 2, 4041 ZA Kesteren
Postadres	Postbus 257, 6700 AG Wageningen
Telefoon	(0488) 48 14 92
E-mail	kesteren@pantarijn.nl
Internet	www.pantarijn.nl/kesteren
Locatiedirecteur	De heer R. Werner
Locatie ISK	
Bezoekadres	Top Naeffstraat 10 – 12, 6708 SX Wageningen
Postadres	Postbus 257, 6700 AG Wageningen
Telefoon	(0317) 46 58 56
E-mail	isk@pantarijn.nl
Internet	www.pantarijn.nl/internationale-schakelklas
Locatiedirecteur	De heer B. Pool
Ondersteunende Dienst gehuisvest in het VMBO pand te Wageningen	
Bezoekadres	Hollandseweg 9 , 6706 KN Wageningen
Postadres	Postbus 257, 6700 AG Wageningen
Telefoon	(0317) 46 58 53
E-mail	bestuurssecretariaat@pantarijn.nl
Internet	www.pantarijn.nl
Directeur/Bestuurder	Mevrouw Y. van den Berg

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan de raad van toezicht van Stichting voor Openbaar Voortgezet Onderwijs van Wageningen en Omstreken

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2022 van Stichting voor Openbaar Voortgezet Onderwijs van Wageningen en Omstreken te Wageningen gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting voor Openbaar Voortgezet Onderwijs van Wageningen en Omstreken per 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs.
- Zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2022 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. 'Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022.

De jaarrekening bestaat uit:

1. De balans per 31 december 2022.
2. De staat van baten en lasten over 2022.
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting voor Openbaar Voortgezet Onderwijs van Wageningen en Omstreken zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2022 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT plichtige instellingen alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de getrouwheid van de jaarrekening als geheel bepaald op € 606.000. De materialiteit is gebaseerd op 2% van de totale baten. De materialiteit voor de financiële rechtmatigheid is bepaald op € 900.000, deze materialiteit is gebaseerd op 3% van de totale publieke middelen, zoals voorgeschreven in paragraaf 2.1.3. 'Materialiteitstabel' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022. In deze paragraaf van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022 zijn tevens voor diverse posten/onderwerpen een specifieke materialiteit en specifieke rapportagegrens opgenomen, die wij hebben toegepast.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2022. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met de raad van toezicht overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle gecontroleerde afwijkingen boven de € 30.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. De andere informatie bestaat uit:

- Het bestuursverslag
- De overige gegevens

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.2. 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2. 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol 2022 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De bestuurder/ algemeen directeur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2. 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de bestuurder/ algemeen directeur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

De bestuurder/ algemeen directeur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Regelgeving jaarverslaggeving onderwijs. De bestuurder/ algemeen directeur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf '2.3.1. Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022.

In dit kader is De bestuurder/ algemeen directeur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die De bestuurder/ algemeen directeur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de bestuurder/ algemeen directeur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet de bestuurder/ algemeen directeur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De bestuurder/ algemeen directeur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude;
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn.
- Het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de bestuurder/ algemeen directeur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.

- Het vaststellen dat de door de bestuurder/ algemeen directeur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaet zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Groningen, 16 juni 2023

Eshuis Registeraccountants B.V.

Was getekend: drs. E. Vriesen RA

Wageningen, 16 juni 2023

Was getekend

Directeur / Bestuurder

Mevrouw Y. van den Berg

Raad van Toezicht

De heer drs. M.B.A.J. (Maurits)

Derksen De heer R.J.W (Rob) de Bruijn

Grondslagen

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteit van de instelling. Bij de waardering van activa en passiva wordt uitgegaan van de veronderstelling dat Pantarijn het geheel van de werkzaamheden voortzet waaraan deze activa en passiva dienstbaar zijn. In het jaar 2022 is er geen sprake van consolidatie. In het verslagjaar is er geen sprake van verbonden partijen. De jaarrekening over 2022 is opgesteld conform de richtlijnen van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en overeenkomstig de verslaggevingsvoorschriften en bepalingen zoals weergegeven in Titel 9 van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Tevens is de richtlijn 660 van de Raad voor de Jaarverslaggeving gevolgd. In deze richtlijn zijn voor de sector presentatie-, waarderings- en verslaggevingsvoorschriften geformuleerd. De activiteiten van de instelling bestaan voornamelijk uit het verzorgen van voortgezet onderwijs in Wageningen en haar directe omgeving. De school is een brede scholengemeenschap voor Gymnasium, Atheneum, HAVO, VMBO, Praktijkonderwijs en ISK. Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de leiding van de instelling over verschillende zaken zich een oordeel vormt, en dat de leiding schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. Ontvangen interest en betaalde interest worden opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

Waarderingsgrondslagen

Tot 1 januari 1993 werden de aanschaffingen inzake inventaris en apparatuur door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen a fonds perdu vergoed. Met ingang van 1993 is in de normvergoeding voor materiële kosten een bedrag aan afschrijvingskosten opgenomen en vindt er niet langer een vergoeding op declaratiebasis plaats. Het economisch risico is hiermee bij de school komen te liggen. In de jaren 1993 tot en met 1996 zijn de inventarisaanschaffingen ten laste van de exploitatierekening gebracht en m.i.v. 1997 geactiveerd op de balans. Voor zover hieronder niet anders is aangegeven zijn activa en passiva gewaardeerd tegen nominale waarde. Activa, passiva, baten en lasten worden verantwoord tegen nominale waarden en op basis van de historische kostprijs.

Materiële vaste activa

De afschrijvingstermijn van de gebouwen bedraagt 40 jaar. De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijving. De afschrijvingspercentages zijn gebaseerd op verwachte reële gebruiksduur. De oorspronkelijke richtlijnen van het Ministerie van OCW en de daarop gebaseerde materiële vergoeding kent veelal langere afschrijvingstermijnen. De jaarlijkse

afschrijvingspercentages zijn voor wat betreft de op 1 januari 2022 aanwezige inventaris als volgt:

	Activagroep	Termijn (max in jaren)
1	Nieuwbouw 2007 Wageningen EB	40
2	MJO investeringen 2002-2012	10
3	Laptops en devices	4
4	Audio- en visuele apparatuur	5
5	Kantoormeubilair	20
6	Aanbestedingen	4
7	Inrichting vaklokaal	20
8	Inventaris algemeen/overig	10
9	Renovatie Rhenen 2008	40
10	Hard- en software 3jr	3
11	Uitbreiding MHV 2011	40
12	Kantoorvleugel OSD	20
13	Interne aanpassingen 4jr	4
14	Interne aanpassingen 10jr	10
15	Veiligheidsinstallaties	10
16	Schoolmeubilair 15jr	15
17	Schoolmeubilair 17jr	17
18	Inventaris oud (1997-2003)	12
19	Kluisjes en lockers	15
20	Bibliotheek/mediatheek	10
21	Buiten schilderwerk	5
22	Binnen schilderwerk	10
23	Mechanische en natuurlijke ventilatie	5
24	Verwarmingsinstallatie	10
25	Bestrating en terreininventaris	20
26	Dekvloeren en gevelbekleding	20
27	Dakbedekking en koepels	20
28	Kozijnen, ramen en deuren	30
123	Computers H/S/P 5jr	5
124	Activa door locatie aangeschaft	5

Over de aangeschafte inventaris wordt afgeschreven vanaf het moment van in gebruik name. Hierbij wordt afgeschreven op basis van de verwachte gebruiksduur. Alle aanschaffingen boven een bedrag van € 1000,- (per stuk of per cluster) worden geactiveerd.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Gezien de aard (Min OCW en VOB) en omvang van de vorderingen heeft Pantarijn geen post voorziening oninbaar opgenomen.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Rijksbijdragen

De ontvangen (normatieve) rijksbijdrage en de niet-geoormerkte OCW-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekening clause) worden in het jaar waarop de toekenningen betrekking hebben volledig verwerkt als bate in de staat van baten en lasten. Geoormerkte OCW-subsidies met een vrij besteedbaar overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekening clause heeft) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waar nog geen activiteiten voor zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de overlopende passiva.

Geoormerkte OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekening clause) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn nog niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

Resultaatbepaling

Met inachtneming van het vorenstaande worden de baten en lasten toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. D.w.z. dat bijvoorbeeld baten die in 2021 zijn ontvangen maar betrekking hebben op 2022 (Lerarenbeurs en VOB o.a.) aan 2022 zijn toegerekend. Baten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Voorzieningen

De voorzieningen zijn gebaseerd op onderbouwde berekeningen (spaarverlof/jubilea/IKB). Spaarverlof wordt gewaardeerd tegen nominale waarde en de voorziening jubilea tegen contante waarde. De voorziening spaarverlof is gevormd voor personeelsleden die gedurende vier of meer schooljaren 60 klokuren hebben gespaard en dit in een aaneengesloten periode opnemen.

Als uitgangspunt voor de berekening jubilea is op persoonsniveau (onder andere leeftijd, onderwijsdiensttijd, blijf kans en de daarbij behorend salarisschaal) doorgerekend voor de komende jaren.

In de cao is de mogelijkheid opgenomen om verlofuren op te sparen (IKB). Voor deze opgespaarde rechten is een voorziening opgenomen.

Pensioenen

Pantarijn heeft voor haar werknemers een pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij de Stichting. De verplichtingen, welke voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het pensioenfonds ABP.

De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat.

Ultimo december 2022 was de dekkingsgraad 110,9% (bron: website www.ABP.nl)

Pantarijn heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies.

De Stichting heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

WNT

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens in werking getreden. In 2022 viel Pantarijn in categorie D- onderwijs.

Klasse1	Toepasselijk bezoldigingsmaximum	Voorzitter Raad van Toezicht (15%)	Leden Raad van Toezicht (10%)
A	128.000	19.200	12.800
B	143.000	21.450	14.300
C	154.000	23.100	15.400
D	168.000	25.200	16.800
E	183.000	27.450	18.300
F	196.000	29.400	19.600
G	216.000	32.400	21.600

Jaarrekening

B2:Balans per 31 december 2022

(na bestemming resultaat)

1	Activa	31 december 2022	31 december 2021
	(in euro's)		
	Vaste activa		
1.2	Materiële vaste activa		
1.2.1.	Gebouwen en terreinen	1.590.501	1.480.107
1.2.2.	Inventaris en apparatuur	2.904.533	2.922.092
1.2.4	In uitvoering en vooruitbetalingen	-	-
		<u>4.495.034</u>	<u>4.402.199</u>
1.3	Financiële vaste activa		
	Totaal vaste activa	<u>4.495.034</u>	<u>4.402.199</u>
1.4	Vlottende activa		
1.4.1	Vorraden	<u>19.460</u>	<u>15.513</u>
		19.460	15.513
1.5	Vorderingen		
1.5.7	Overige vorderingen	94.745	216.320
1.5.8	Overlopende activa	<u>179.849</u>	<u>228.834</u>
		274.594	445.154
1.7	Liquide middelen	10.046.721	6.893.371
	Totaal vlottende activa	<u>10.340.774</u>	<u>7.354.038</u>
	TOTAAL ACTIVA:	<u><u>14.835.808</u></u>	<u><u>11.756.237</u></u>

B2:Balans per 31 december 2022

(na bestemming resultaat)

2	Passiva	31 december 2022	31 december 2021
	(in euro's)		
2.1	Eigen vermogen		
2.1.1	Algemene reserve	3.574.113	3.418.352
2.1.2	Bestemmingsreserves (publiek)	6.974.642	5.042.745
2.1.3	Bestemmingsreserves(privaat)	34.449	35.357
	Totaal vermogen	10.583.204	8.496.453
2.2	Voorzieningen		
2.2.1	Personeelsvoorzieningen	682.678	616.745
	Totaal voorzieningen	682.678	616.745
2.3	Langlopende schulden		
2.3.3	Kredietinstellingen	0	0
		0	0
2.4	Kortlopende schulden		
2.4.1	Kredietinstellingen	0	0
		0	0
2.4.8	Crediteuren	440.023	319.908
		440.023	319.908
2.4.9	Belastingen en premies socialeverz.	1.349.368	1.152.172
2.4.12/15/17	Overige kortlopende schulden	1.738.278	1.138.583
2.4.19	Overlopende passiva	42.257	32.377
		3.129.903	2.323.132
	TOTAAL PASSIVA:	14.835.808	11.756.237

Staat van baten & lasten 2022

	2022	begroting 2022	2021
(in euro's)			
3 Baten			
3.1 (Rijks)bijdragen OCW	29.999.163	26.393.660	26.705.297
3.2 Overige overheidsbijdragen	85.983	120.092	41.376
3.5 Overige baten	<u>224.387</u>	<u>300.827</u>	<u>309.866</u>
Totaal baten	30.309.533	26.814.579	27.056.539
4 Lasten			
4.1 Personele lasten	23.411.498	22.474.405	20.956.983
4.2 Afschrijvingen	745.677	777.115	794.676
4.3 Huisvestingslasten	1.535.786	1.273.114	1.298.216
4.4 Overige instellingslasten	2.560.723	2.663.141	2.432.403
Totaal lasten	<u>28.253.684</u>	<u>27.187.775</u>	<u>25.482.278</u>
Saldo baten en lasten (gewone bedrijfsvoering)	<u>2.055.849</u>	<u>-373.196</u>	<u>1.574.261</u>
5 Financiële baten en lasten			
5.1 Financiële baten (incl.rente)	31.158	500	13
5.2 Financiële lasten	<u>256</u>	<u>0</u>	<u>1.373</u>
Saldo financiële baten en lasten	<u>30.902</u>	<u>500</u>	<u>-1.360</u>
Exploitatiesaldo:	<u><u>2.086.751</u></u>	<u><u>-372.696</u></u>	<u><u>1.572.901</u></u>

Kasstroomoverzicht 2022

(in euro's)

	<u>2022</u>		<u>2021</u>	
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Exploitatiesaldo	2.055.849		1.574.261	
Afschrijvingen	745.677		794.676	
Mutaties werkkapitaal:				
- Voorraden	-3.947		-4.711	
- Vorderingen	170.560		-117.570	
- Kortlopende schulden	926.881		58.294	
Mutaties vermogen:				
- Mutaties voorzieningen	65.934		55.697	
	<u>3.960.951</u>		<u>2.360.644</u>	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
(Des)investerings materiële vaste activa	-838.504		-759.343	
(Des)investerings financiële vaste activa	<u>0</u>		<u>0</u>	
	-838.504		-759.343	
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Mutatie langlopende schulden	0		0	
Saldo financiële baten en lasten	<u>30.902</u>		<u>-1.360</u>	
	30.902		-1.360	
Mutatie liquidemiddelen				
	<u>3.153.349</u>		<u>1.599.941</u>	
Beginstand liquidemiddelen	6.893.371		5.293.430	
Mutatie liquidemiddelen	3.153.349		1.599.941	
Eindstand liquidemiddelen:				
	<u>10.046.723</u>		<u>6.893.371</u>	

Toelichting op onderscheidende posten van de balans

1. Activa

1.2 Materiële vaste activa

(in euro's)

1.2.1 Gebouwen

1.2.1.4	Eigen bijdrage nieuwbouw 2007
1.2.1.5	Eigen bijdrage uitbreiding MHV 2011/12
1.2.1.6	Verbouwing kantoorvleugel OSD 2012
1.2.1.7	Renovatie Rhenen
1.2.1.8	Investerings onderhoud

1.2.2 Inventaris en apparatuur

inventaris 1997-2003
inventaris vanaf 1-1-2004

Verkrijgings- prijs (vervaar- digingsprijs) t/m 2021	Waardever- minderingen en afschrijvin- gen t/m 2021	Boekwaarde 31-12-2021	Investerings 2022	correctie verkrijgingsprijs	Afschrijvingen 2022 en waardevermin- deringen	Boekwaarde 31-12-2022	Gehanteerd afschrijvings- percentage (%)
440.000	204.286	235.714	-	-	9.429	226.285	2,50%
463.769	130.976	332.795	-	-	11.023	321.771	3,33%
250.199	112.558	137.641	-	-	12.593	125.048	5,00%
470.439	192.237	278.202	-	-	10.514	267.688	2,50%
1.711.049	1.215.299	495.755	254.849	-	100.896	649.709	20%-3,33%
3.335.456	1.855.356	1.480.107	254.849	-	144.453	1.590.501	
507.909	495.054	12.855	-	-	12.855	0	33,33%-5%
6.176.964	3.267.723	2.909.237	583.662	-	588.367	2.904.532	33,33%-5%
6.684.873	3.762.776	2.922.093	583.662	-	601.222	2.904.533	
10.020.329	5.618.132	4.402.200	838.511	0	745.679	4.495.034	

Totaal materiële

vaste activa:

- 1.2.1.4 RSG Pantarijn heeft voor de nieuwbouw aan de Hollandseweg als eigen bijdrage m.b.t. deze investering aan de gemeente Wageningen € 440.000 betaald. Het restant van deze investering wordt m.i.v. 1-1-2019 in 40 jaar afgeschreven om hiermee gelijke afschrijvingstermijnen (is schattingswijziging) te hanteren als de gemeente Wageningen. (In het systeem 12 jaar afgeschreven o.b.v. 30 jaar en 28 jaar afgeschreven o.b.v. 40 jaar)
- 1.2.1.5 Op de locatie Rhenen heeft in 2008 een renovatie plaatsgevonden van het gebouw. Het betreft hier de gemaakte kosten excl. € 300.000,- bijdrage van de gemeente Rhenen. De afschrijvingstermijn voor deze renovatie bedraagt per 1-1-2019 40 jaar.
- 1.2.1.6 De ruimte boven de VMBO vleugel is in 2012 verbouwd tot OSD ruimte t.b.v. directie en ondersteunende dienst. Per januari 2013 is deze vleugel ingebruik genomen en geactiveerd op de balans. De afschrijvingstermijn voor deze vleugel is 20 jaar.
- 1.2.1.7 Dit betreffen de kosten voor eigen rekening m.b.t. de uitbreiding van het MHV-gebouw in 2011/12. Ook deze wordt m.i.v. 1-1-2019 in 40 jaar afgeschreven
- 1.2.1.8 (meerjaren)onderhoud wordt m.i.v. 2013 geactiveerd.
- 1.2.2 De investeringen inventaris nieuwbouw/renovatie is volledig verantwoord onder de post "inventaris vanaf 1-1-2004". Activa die geheel is afgeschreven danwel verkocht is uit de activa administratie verwijderd.
De inventaris aangeschaft tussen 1997 en 2004 is in 2022 in zijn geheel afgeschreven.

1.2.a WOZ/OZB waarde gebouwen en terreinen

(in euro's)

	Bedrag	Peildatum
1.2.a.1 WOZ/OZB-waarde gebouwen		
Hollandseweg 9-11, Wageningen	19.970.000	1-jan-21
Nw.Veenendaalseweg 137, Rhenen	1.443.000	1-jan-21
Vicuslaan 2 , Kesteren	3.300.000	1-jan-21
Totaal	<u>24.713.000</u>	

Toelichting op de onderscheidende posten van de balans

1.	Activa		
	Vlottende activa	31-12-2022	31-12-2021
	(in euro's)		
1.4	Vorraden		
1.4.1.1	Gebruiksgoederen (rek.machines)	1.690	1.795
1.4.1.2	Materialen logistiek centrum	17.770	13.718
	Totaal voorraden	19.460	15.513

Het logistiek centrum (VMBO-gebouw Wageningen) heeft een aantal standaardproducten (schoonmaak, repro, kantoorartikelen, kantineproducten) op voorraad.

		31-12-2022	31-12-2021
1.5	Vorderingen		
1.5.6	Overige overheden	21.634	168.020
1.5.7	Overige vorderingen	73.110	48.300
	Totaal debiteuren	94.745	216.319
1.5.8	Overlopende activa		
1.5.8.1	te ontvangen bedragen	23.049	7.595
1.5.8.2	vooruitbetaalde kosten	156.800	221.239
	Totaal overlopende activa	179.849	228.834
	Totaal vorderingen:	274.594	445.153

1.5.7 De post "Overige vorderingen" bestaat o.m. uit vorderingen in verband met leerlingenbijdragen, SterkTechniek Onderwijs en rente 4e kw. 2022.

1.5.8 De post "Overlopende activa" bestaat o.m. uit vooruitbetaalde facturen en nog af te storten muntgeld.

Toelichting op de onderscheidende posten van de balans

1. Activa Vlottende activa

1.7 Liquide middelen (in euro's)

	31-12-2022	31-12-2021
1.7.1 Kasmiddelen	6.499	4.438
1.7.2 Banken	10.040.223	6.887.523
1.7.4 Spaartegoeden	0	1.410
Totaal liquide middelen	10.046.723	6.893.371
Specificatie liquide middelen	31-12-2022	31-12-2021
Kas Rhenen	342	747
Kas Kesteren	309	1.368
Kas VMBO Hollandseweg	586	442
Kas PRO Hollandseweg	535	236
Kas OSD (=centrale kas)	4.531	1.404
Kas MHV Hollandseweg	23	241
Kas ISK	173	-
Subtotaal kassen	6.499	4.438
NL22 INGB 0655 1136 65	0	0
1735 Schatkistbankieren	10.037.841	6.868.103
NL88 RABO 0113 1213 26	122	19.420
Subtotaal banken	10.037.964	6.887.523
PayPal conto	2.260	1.110
Rabo bedrijfsspaarrekening	-	300
Subtotaal spaartegoeden	2.260	1.410
Saldo liquide middelen:	10.046.723	6.893.371

Afgesproken, middels een kasprotocol, is dat de centrale kas *gemiddeld* niet meer dan € 5.000,- aan contant geld bevat en een locatiekas *gemiddeld* niet meer dan € 500,-.

Onze huisbankier is ING.

Met ingang van januari 2021 neemt pantarijn deel aan Schatkistbankieren hiermee werd voorkomen dat er negatieve spaarrente moest worden betaald. Vrijwel het hele tegoed van Pantarijn is bij Schatkistbankieren ondergebracht en is in 2022 weer rentegevend.

Toelichting op de onderscheidende posten van de balans

2. Passiva

2.1 Eigen vermogen

(in euro's)

		Saldo 1-1-2022	Bestemming exploitatiesaldo 2022	Overige Mutaties 2022	Saldo 31-12-2022
2.1.1	Algemene reserve	3.418.352	155.762	0	3.574.113
2.1.2	Bestemmingsreserves publiek:				
	Reserve personeel	1.325.873	0	0	1.325.873
	Reserve nieuwkomers	600.000	609.633	0	1.209.633
	Locatiereserves (publiek)	1.933.977	500.592	0	2.434.569
	Reserve NPO middelen	1.182.895	216.514		1.399.409
	Reserve HRM middelen	0	605.158		605.158
2.1.3	Bestemmingsreserves privaat:				
	Locatiereserves (privaat)	35.357	-908	0	34.449
	Totaal eigen vermogen	8.496.453	2.086.751	-	10.583.204

Toelichting 2.1.1

De Algemene reserve betreft een buffer ter waarborging van de continuïteit van Pantarijn onder het gezag van het bestuur.

Toelichting 2.1.2

Het saldo van de reserves is op dit moment voldoende om een weerstandsvermogen van 15%-20% te garanderen (2022 33,1 % weerstandsvermogen).

De personele reserve is bedoeld om forse schommelingen (daling en groei) in leerlingenaantallen op te vangen.

Tevens zijn de publieke locatie reserves gemuteerd n.a.v. de afrekening(en) van de locaties per 31-12-2022. De bestemmingsreserve ISK is gemaximaliseerd op € 1.600.000,-(excl. NPO) zijnde de kosten van een jaar ISK indien er door afloop van het aantal nieuwkomers geen bekostiging meer wordt ontvangen. Nieuw, sinds 2021, is de bestemmingsreserve NPO, dit zijn ontvangen NPO middelen die nog niet zijn ingezet. In 2022 is de reserve HRM toegevoegd; deze bestaat uit de nog niet ingezette werkdruk- en professionaliserings middelen.

Toelichting 2.1.3

Het saldo van de Stichting Ouderfonds is met ingang van 2004 ondergebracht bij RSG Pantarijn. Het saldo is op verzoek van de ouders ingezet en het restant naar rato van het leerlingenaantal aan de (private) locatiereserve toegevoegd. M.i.v. 2009 kunnen de locaties een locatiereserve vormen. De reserve (of schuld) is privaat-(via de ouders/leerling) geld.

		MHV	VMBO	PRO	Rhenen	Kesteren	ISK	Pantagora
Reserve publiek 31-12-2022	€	127.638	€ 949.566	€ 340.222	€ 432.920	€ 516.414	€ 1.209.633	€ 67.810
Reserve NPO 31-12-2022	€	260.915	€ 219.180	€ 175.580	€ 45.545	€ 253.211	€ 434.385	€ 10.592
Reserve HRM 31-12-2022	€	346.010	€ 64.673	€ 16.123	€ 56.005	€ 75.499	€ 3.874	€ 12.903
Reserve privaat 31-12-2022	€	21.002	€ 2.794	€ 433	€ 1.358	€ 8.862	-	-
	€	755.565	€ 1.236.213	€ 532.358	€ 535.828	€ 853.986	€ 1.647.892	€ 91.305

Locatiereserves publiek:

Locatie MHV	36.119	Reserve publiek 31-12-2021
	91.519	Resultaat publiek 2022
	<u>127.638</u>	Reserve publiek 31-12-2022
Locatie VMBO	827.682	Reserve publiek 31-12-2021
	121.884	Resultaat publiek 2022
	<u>949.566</u>	Reserve publiek 31-12-2022
Locatie PRO	339.878	Reserve publiek 31-12-2021
	344	Resultaat publiek 2022
	<u>340.222</u>	Reserve publiek 31-12-2022
Locatie Rhenen	407.287	Reserve publiek 31-12-2021
	25.633	Resultaat publiek 2022
	<u>432.920</u>	Reserve publiek 31-12-2022
Locatie Kesteren	323.013	Reserve publiek 31-12-2021
	193.401	Resultaat publiek 2022
	<u>516.414</u>	Reserve publiek 31-12-2022
Locatie Pantagora	0	Reserve publiek 31-12-2021
	67.810	Resultaat publiek 2022
	<u>67.810</u>	Reserve publiek 31-12-2022
	<u>2.434.570</u>	Totaal publieke (locatie) reserve 31-12-2022

Locatiereserves NPO:

Locatie MHV	695.167	Reserve NPO 31-12-2021
	-434.252	Resultaat NPO 2022
	<u>260.915</u>	Reserve NPO 31-12-2022
Locatie VMBO	69.757	Reserve NPO 31-12-2021
	149.423	Resultaat NPO 2022
	<u>219.180</u>	Reserve NPO 31-12-2022
Locatie PRO	63.940	Reserve NPO 31-12-2021
	111.640	Resultaat NPO 2022
	<u>175.580</u>	Reserve NPO 31-12-2022
Locatie Rhenen	113.258	Reserve NPO 31-12-2021
	-67.713	Resultaat NPO 2022
	<u>45.545</u>	Reserve NPO 31-12-2022
Locatie Kesteren	242.594	Reserve NPO 31-12-2021
	10.617	Resultaat NPO 2022
	<u>253.211</u>	Reserve NPO 31-12-2022
ISK	-1.822	Reserve NPO 31-12-2021
	436.207	Resultaat NPO 2022
	<u>434.385</u>	Reserve NPO 31-12-2022
Pantagora	0	Reserve NPO 31-12-2021
	10.592	Resultaat NPO 2022
	<u>10.592</u>	Reserve NPO 31-12-2022
	<u>1.399.408</u>	Totaal NPO (locatie) reserve 31-12-2022

Locatiereserves HRM:

Locatie MHV	0	Reserve HRM 31-12-2021
	346.010	Resultaat HRM 2022
	346.010	Reserve HRM 31-12-2022
Locatie VMBO	0	Reserve HRM 31-12-2021
	64.673	Resultaat HRM 2022
	64.673	Reserve HRM 31-12-2022
Locatie PRO	0	Reserve HRM 31-12-2021
	16.123	Resultaat HRM 2022
	16.123	Reserve HRM 31-12-2022
Locatie Rhenen	0	Reserve HRM 31-12-2021
	56.005	Resultaat HRM 2022
	56.005	Reserve HRM 31-12-2022
Locatie Kesteren	0	Reserve HRM 31-12-2021
	75.499	Resultaat HRM 2022
	75.499	Reserve HRM 31-12-2022
ISK	0	Reserve HRM 31-12-2021
	3.874	Resultaat HRM 2022
	3.874	Reserve HRM 31-12-2022
Pantagora	0	Reserve HRM 31-12-2021
	12.903	Resultaat HRM 2022
	12.903	Reserve HRM 31-12-2022
OSD/Collectief	0	Reserve HRM 31-12-2021
	30.071	Resultaat HRM 2022
	30.071	Reserve HRM 31-12-2022
	605.158	Totaal HRM (locatie) reserve 31-12-2022

Locatiereserves privaat:

Locatie MHV	12.751	Reserve privaat 31-12-2021
	8.251	Resultaat privaat 2022
	21.002	Reserve privaat 31-12-2022
Locatie VMBO	1.450	Reserve privaat 31-12-2021
	1.344	Resultaat privaat 2022
	2.794	Reserve privaat 31-12-2022
Locatie PRO	488	Reserve privaat 31-12-2021
	-55	Resultaat privaat 2022
	433	Reserve privaat 31-12-2022
Locatie Rhenen	3.418	Reserve privaat 31-12-2021
	-2.060	Resultaat privaat 2022
	1.358	Reserve privaat 31-12-2022
Locatie Kesteren	17.250	Reserve privaat 31-12-2021
	-8.388	Resultaat privaat 2022
	8.862	Reserve privaat 31-12-2022
	34.449	Totaal private (locatie) reserve 31-12-2022

Toelichting op de onderscheidende posten van de balans

2. Passiva

2.2 Voorzieningen

2.2 Voorzieningen		Mutaties				Onderverdeling saldo 31-12-2022			
Personeel		Saldo 31-12-2021	Dotaties 2022	Onttrekkingen 2022	Vrijval 2022	Saldo 31-12-2022	< 1jaar	1-5 jaar	> 5 jr
2.2.1									
2.2.1.1 Jubilea		175.006	51.189	20.502	-	205.693	25.000	126.000	54.693
2.2.1.2 Spaarverlof		109.390	34.189	-	-	143.578	20.000	25.000	98.578
2.2.1.3 IKB		332.349	1.058 *	-	-	333.407	25.000	125.000	183.407
		616.745	86.436	20.502	-	682.678	70.000	276.000	336.678

2.2.1. Inzake nog niet opgenomen spaarverlof-, IKB- en jubilearechten dienen voorzieningen te zijn opgenomen.

2.2.1.1 Voor de berekening van de jubileumvoorziening wordt gebruik gemaakt van de tool van VOS-ABB.

2.2.1.3 Deze IKB (voorheen PGB) uren staan hier vermeld. In de cao wordt de mogelijkheid geboden om verlofuren (IKB basisbudget 50 klokuren/1fte) te sparen. Met ingang van schooljaar 2022-2023 is het bsisbudget verhoogd tot 90 uur. Om organisatorische redenen is besloten (tenzij door de werknemer anders aangegeven) deze aanvullende uren (40) tot augustus 2023 uit te betalen.

* Het verantwoorde bedrag is de totaalmutatie over 2022: om administratieve technische reden is een verdere detaillering niet mogelijk.

Toelichting op de onderscheidende posten van de balans

2. Passiva				
		<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>	
2.4	Kortlopende schulden			
	(in euro's)			
2.4.8	Crediteuren	440.024	319.908	
2.4.9	Belastingen en premies sociale verzekeringen	<u>1.349.368</u>	<u>1.152.172</u>	
		1.789.392	1.472.080	
2.4.12.1	Waarborgsommen (kluisjes+devices)	67.077	73.707	
2.4.12.2	Overige nog te betalen kosten	402.472	425.584	
2.4.12.3	Vooruitontvangen bedragen	521.876	3.955	
2.4.15	Vooruitontvangen investeringssubsidies	31.848		
2.4.17	Vakantiegeld,eijk en bindingstoelage	<u>715.001</u>	<u>635.334</u>	
		1.738.278	1.138.583	
	Totaal, kortlopende schulden		3.527.669	2.610.663
2.4.19	Nog te besteden geoormerkte subsidies OC&W	<u>42.257</u>	32.377	
	Totaal overlopende passiva		42.257	32.377
	Totaal kortlopende schulden:	<u><u>3.569.926</u></u>	<u><u>2.643.040</u></u>	

Toelichting

- 2.4 Dit betreffen schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar. Kortlopende schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en de geamortiseerde kostprijs (=bedrag waarvoor het financieel actief of de financiële verplichting bij de eerste opname in de balans wordt opgenomen) zijn gelijk aan de nominale waarde van de schuld.
- 2.4.8 De post Crediteuren betreft het saldo openstaande facturen op 31 december 2022.
- 2.4.9 De Belastingen, premies sociale lasten en de schulden ter zake van pensioenen zijn de bedragen over december 2022 die eerst in januari 2023 worden afgedragen.
- 2.4.9.2 Onder de overige nog te betalen bedragen zijn bedragen begrepen van nog niet ingezette subsidies
- 2.4.9.3 Van OCW zijn hier de vooruitontvangen bijdragen heterogene brugklassen verantwoord. Ook zijn vooruitontvangen bedragen voor de uitbreiding van de locatie Kesteren voor de bouw en klimaatbeheersing opgenomen.
- 2.4.19 Dit betreft de subsidie lerarenbeurs.

**Toelichting op de onderscheidende posten
van de exploitatierekening 2022**

		2022	2021
	(in euro's)		
3	Baten		
	(Rijks)bijdragen OCW		
3.1.1.1	(Normatieve) rijksbijdrage OCW	22.372.563	20.600.895
	Overige subsidies OCW:		
3.1.2.1	geoormerkte subsidies	308.175	466.350
3.1.2.2	overige subsidies	5.610.251	4.016.717
3.1.3.3	ontvangen rijksbijdragen SWV	1.214.232	1.175.715
3.1.4	ontvangen SWV	493.940	445.617
	Totaal (Rijks)bijdragen OCenW	<u>29.999.161</u>	<u>26.705.294</u>
3.2	Overige overheidsbijdragen		
3.2.1	Gemeentelijke bijdragen	3.049	-
3.2.2	Overige overheidsbijdragen	82.933	41.375
	Totaal overige overheidsbijdragen	<u>85.982</u>	<u>41.375</u>
3.5	Overige baten		
3.5.1	Verhuur onroerende zaken	7.035	-
3.5.2	Detachering personeel	27.737	38.074
3.5.5	Deelnemersbijdragen	122.032	98.097
3.5.6	Overige	67.582	173.694
	Totaal overige baten:	<u>224.386</u>	<u>309.865</u>

Toelichting.

- 3.1.1.1 De (normatieve) rijksbijdrage OCW bestond in 2022 uit de lumpsumvergoedingen voor personeel en de lumpsumvergoedingen voor materieel samen (de basisbekostiging).
Na de vereenvoudiging bekostiging (1-1-2022) is hier geen onderscheid meer tussen.
Er is in heel 2022 uiteindelijk bijna € 1.771.668,-,- meer lumpsum vergoeding betaald door CFI/DUO dan over 2021. CAO aanpassingen zijn hier mede een oorzaak van.
- 3.1.2.1 De geoormerkte subsidie(s) betreft: schoolkracht, doorstroomprogramma po-vo, lerarenbeurs, Sterk Techniek Onderwijs, eindexamenkosten en zij-instroom
Deze gelden worden eerst een bezit op het moment van besteding. Het Ministerie kan tot terugvordering overgaan wanneer deze middelen niet binnen een bepaalde termijn en/of conform de richtlijnen van het Ministerie van OCW worden uitgegeven.
- 3.1.2.2 Onder overige subsidies zijn opgenomen aanpak jeugdwerkloosheid, heterogene brugklassen, vsv gelder maatwerkbekostiging nieuwkomers, extra vergoeding rond eindexamens, co2 meters, professionalisering, arbeidsmarkttoelage, werkdrukvermindering, aanpak verzuim, dag van het OOP en strategisch personeelsbeleid.
- 3.2.1 Het betreft hier de vergoedingen (via de Gemeente Wageningen) inzake inrichting schoolpleir en een tegemoetkoming inzake gebruik sportveld(en).
- 3.2.2 Het betreft hier vergoedingen inzake Sterk Techniek Onderwijs, ESF-gelden, WUR en provincie Gelderland
- 3.5.5 De totaal ontvangen deelnemersbijdrage (VOB) in de schooljaren 2021/22 en 2022/23 (opbrengst 2022) is € 122.032,-.

3.5.6 **Toelichting op de onderscheiden posten
van de exploitatierekening 2022**

(in euro's)

Toelichting overige baten	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Automaten	2.000	783
Kantine	9.752	1.766
Overstap leerlingen (instroom)	14.510	17.345
Vergoeding 10-14 onderwijs	-	24.706
Vergoeding COA	5.632	-
Vrijval en onttrekking voorzieningen	-	23.027
Egalisatie subsidies	30.884	-
overname ICT apparatuur	-	46.012
Overige baten	4.802	60.055
	<u>67.580</u>	<u>173.694</u>

Toelichting op de onderscheiden posten van de exploitatierekening

(in euro's)		2022	2021
4	Lasten		
4.1	Personele lasten		
4.1.1.1	Lonen en salarissen	16.138.364	14.781.148
4.1.1.2	Sociale lasten	2.048.135	1.901.470
4.1.1.3	Pensioenlasten	2.605.465	2.390.133
		<u>20.791.964</u>	<u>19.072.751</u>
4.1.2.1	dotatie overige pers.voorzieningen	53.436	-
4.1.2.2	Uitzendkrachten, declaranten	1.932.983	1.197.322
4.1.2.3	Overige personele lasten:	610.315	711.771
4.1.2.4	nascholing	237.333	267.673
		<u>2.834.067</u>	<u>2.176.766</u>
4.1.4	Uitkeringen (-/-)	214.535-	292.536-
	Totaal personele lasten	<u><u>23.411.496</u></u>	<u><u>20.956.981</u></u>

4.1.1.1 De directe loonkosten zijn in 2022 bijna € 826.000 hoger (o.a. door de nieuwe CAO) dan in 2021.

4.1.2.1 De dotatie aan de personele voorzieningen is de som van de dotatie aan de voorziening spaarverlof, IKB en de jubileumvoorziening incl. de onttrekkingen en vrijval uit de genoemde voorzieningen. (betaling vindt rechtstreeks plaats via de salarissen).

4.1.2.2 De post uitzendkrachten, declaranten en overig bestaat o.a. detacheringen, reiskosten, kosten begeleiding personeel, kosten WAO eigenrisicodragerschap, werkloosheidsuitkering t.l.v. bestuur en overige uitbestedingen.

4.1.4 Uitkeringen: Voor 2022 betreft het (zwangerschap- en arbeidsongeschiktheid-) uitkeringen van UWV en ABP/Loyalis.

		2022	2021
4.2	Afschrijvingen		
4.2.2	Gebouwen	43.558	43.558
4.2.3	Inventaris en apparatuur	601.222	649.149
4.2.4	Meerjaren onderhoud	100.896	101.968
	Totaal afschrijvingen	<u><u>745.676</u></u>	<u><u>794.675</u></u>

4.2.4 A.g.v. een stelselwijziging wordt m.i.v. 2013 direct afgeschreven op gerealiseerd (groot) onderhoud.

toelichting lasten (vervolg)		2022	2021
(in euro's)			
4.3	Huisvestingslasten		
4.3.1	Huur	303.173	241.234
4.3.2	Verzekeringen	20.593	22.155
4.3.3	Dagelijksonderhoud en contractonderhoud	333.233	264.331
4.3.4	Energie en water	359.357	309.035
4.3.5	Schoonmaakkosten	494.177	442.767
4.3.6	Heffingen	25.252	18.694
	Totaal huisvestingslasten	1.535.786	1.298.216

4.3.1 Naast de te betalen huur inzake de sporthal in Rhenen zijn daar de huur voor sportvelden (WUR), sportzalen in De Vlinder, locatie Kesteren (Tollenhof) en de huur voor fitness- en archiefruimte in de Vlinder.

4.3.4 De kosten voor energie zijn in 2022 in totaliteit € 50.000,-(+16%) hoger dan in 2021.

4.3.5 De totale schoonmaakkosten zijn in 2022 ruim € 52.000 (+12%) hoger dan in 2021. In 2022 zijn er wel meer gebouwen in gebruik dan in 2021.

		2022	2021
4.4	Overige instellingslasten		
4.4.1	Administratie- en beheerslasten	753.723	806.469
4.4.2	Inventaris, apparatuur en leermiddelen	1.668.571	1.487.156
4.4.4	Overige	138.429	138.777
	Totaal overige instellingslasten	2.560.722	2.432.402

4.4.1 De administratie en beheerslasten zijn lager omdat vanwege Corona er minder uitgaven waren.

4.4.2 Hier zijn o.m. de kosten voor ict-kleinmateriaal, sectie uitgaven en zorgleerlingen opgenomen. Alle bestedingen, incl.projecten ouderraad, die betaald worden uit de vrijwillige ouderbijdragen vallen hieronder inclusief de, apart in rekening gebrachte, duurdere activiteiten en individuele leermiddelen.

4.4.4 Hieronder zijn opgenomen de kosten van PR, MR en RVT.

<u>Accountantskosten</u>	<u>2019</u>	<u>2020</u>	<u>2021</u>	<u>2022</u>
4.4.1.1 onderzoek jaarrekening	21.338	21.780	25.277	21.780
4.4.1.2 ov.controleopdrachten (STO)	-	-	-	2.844
4.4.1.3. fiscale adviezen	-	-	-	-
4.4.1.4. ov.niet-controlediensten	-	-	-	-
totaal accountantskosten:	21.338	21.780	25.277	24.624

Toelichting op de onderscheiden posten van de exploitatierekening

	2022	2021
(in euro's)		
5. Financiële baten en lasten		
5.1 Financiële baten		
5.1.1 Rentebaten	31.158	13
5.1.2 Overige financiële baten	-	-
	31.158	13
5.2 Financiële lasten		
5.2.1 Rentelasten	256	1.373
5.2.2 Overige financiële lasten	-	-
	256	1.373
Saldo financiële baten en lasten	<u>30.902</u>	<u>-1.360</u>

Niet uit de balans blijken de verplichtingen

Leverancier	Contractsoort	Contract Status	Einde contract	Contractduur	Contractsoort	Jaarkosten (incl BTW)	Aanbestedingsprocedure
RES	RES Support en upgraderecht	Lopend	31-5-2023	1 jaar	Stilzwijgende verlenging	€ 8.352,00	enkelvoudig onderhands
AAHoveniers	Tuinonderhoud Pantarijn breed	Lopend	30-12-2023	1 jaar	Onbepaalde tijd	€ 21.417,00	enkelvoudig onderhands
Sleutelwacht	Alarmopvolging Pantarijn breed	Lopend	30-12-2024	5 jaar	Stilzwijgende verlenging	€ 11.750,00	enkelvoudig onderhands
	I-2015-01-13 Marsh Polisaanhangsel verzekering Pakket						
Marsh	Eigendommen	Lopend	31-12-2023	3 jaar	Stilzwijgende verlenging	€ 5.892,00	enkelvoudig onderhands
SLBdiensten	Microsoft licentieovereenkomst 2019-2021	Lopend	31-12-2023	3 jaar	Bepaalde tijd	€ 27.000,00	enkelvoudig onderhands
Iddink	Iddink Overeenkomst Schoolboeken I	Lopend	31-12-2025	55 maanden	Stilzwijgende verlenging	€ 400.000,00	Europese aanbesteding
Madern	Onderhoudscontract technische installaties	Lopend	30-12-2023	1 jaar	Stilzwijgende verlenging	€ 22.075,00	enkelvoudig onderhands
	Licentie Magister Managementinformatie Platform						
Iddink	(MMP)	Lopend	28-8-2023	1 jaar	Bepaalde tijd	€ 8.470,00	enkelvoudig onderhands
Check Privacy	Check-Privacy Inzet FG	Lopend	1-2-2023	1 jaar	Bepaalde tijd	€ 1.166,67	enkelvoudig onderhands
		Lopend vanaf 1 febr					
Privacy op School	Check-Privacy Inzet FG	2023	1-2-2026	36 maanden	Stilzwijgende verlenging	€ 8.400,00	enkelvoudig onderhands
Eazit	Overeenkomst telefonie	Lopend	30-11-2030	1 jaar	Bepaalde tijd	€ 9.000,00	enkelvoudig onderhands
VO-content	Overeenkomst deelname VO-content Pantarijn	Lopend	31-7-2023	1 jaar	Stilzwijgende verlenging	€ 18.000,00	enkelvoudig onderhands
Prezero	Afvalverwerking	Lopend	31-12-2023	3 jaar	Stilzwijgende verlenging	€ 22.800,00	enkelvoudig onderhands
DVEP	Levering elektriciteit Pantarijn	Lopend	31-12-2025	5 jaar	Bepaalde tijd	€ 172.000,00	Europese aanbesteding
DVEP	Levering gas door DVEP Energie	Lopend	31-12-2025	5 jaar	Bepaalde tijd	€ 162.000,00	enkelvoudig onderhands
Asito	schoonmaak contract	Lopend	01-01-2025	5 jaar	Bepaalde tijd	€ 358.900,00	Europese aanbesteding

Model G

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule

Omschrijving	kenmerk	periode	bedrag van de toewijzing		ontvangen t/m verslagjaar		de prestatie is geheel uitgevoerd en afgerond	de prestatie is niet geheel uitgevoerd en afgerond voor	datum
Subsidie Studieverlof/lerarenbeurs	1277772-1	2022	€	72.440	€	72.440		€ 42.257	20-7-2022
Subsidie Studieverlof/lerarenbeurs	1177337	2021-2022	€	9.429	€	9.429	X		21-9-2021
Subsidie Studieverlof/lerarenbeurs	1165673	2021-2022	€	46.075	€	46.075	X		21-7-2021
Doorstroomprogramma po-vo	DPOVO21187	2021-2022	€	78.000	€	39.000	X		27-7-2021
Schoolkracht	SK20 16YV	2021	€	24.000	€	24.000	X		22-5-2021
Inhaal en ondersteuningsprogramma's 2020-2021	IOP4-13693-VO	2020-2021	€	227.700	€	227.700	X		9-6-2021
Zij-instroom	223739996	2022	€	20.000	€	20.000	X		23-9-2022
DPO-VO 22244	DUS-I	2022-2023	€	82.000	€	41.000	X		28-7-2022

G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule

G2-A Aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	kenmerk	datum	bedrag van de toewijzing		ontvangen t/m verslagjaar		Totale kosten	te verrekenen overschot ultimo verslagjaar
Sterk Techniek Onderwijs regio Foodvalley	STO Wageningen	2022	€	100.876	€	126.929	€ 149.115	31-5-2022

WNT: Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke sector

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van het op de St.openbaar VO Wageningen e.o. van toepassing zijnde WNT-maximum voor het onderwijs (VO); plafond leidinggevende topfunctionaris(sen) op basis van 11 complexiteitspunten in klasse D met een maximum van € 168.000; plafond toezichthoudende topfunctionaris(sen) € 25.200 (voorzitter) en plafond toezichthoudende topfunctionaris(sen) € 16.800 (leden)

Pantarijn heeft sinds 1 april 2013 één directeur/bestuurder en sinds 1-12-2013 een Raad van Toezicht. De directeur/bestuurder is in loondienst is van de Stichting.

Voor hun werkzaamheden ontvangen de leden van de Raad van Toezicht een honorering en indien van toepassing een bijdrage in de reiskosten.

De kosten (behoudens salaris bestuurder) zijn verantwoord onder 4.4.1 (Administratie- en beheerslasten).

Vermelding topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen 1 (vermelding alle bestuurders met dienstbetrekking)

jaar	naam voorz./n	ingang dienstverband	einddatum dienstverband	Omvang dienst- verband in FTE	Beloning	Voorziening beloning betaalbaar op termijn	Uitkeringen wegens einde dienstverband	motivering overschrijding norm en andere toelichting
2022	Mevr. S.L. Efdé voorz. J	1-4-2013	31-5-2022	1	€ 63.268	€ 9.400	€ 0,00	
					€ 63.268	€ 9.400	€ 0,00	
2022	Mevr. Y van den Berg voorz. J	1-9-2022	nvt	1	€ 39.941	€ 7.360	€ 0,00	
					€ 39.941	€ 7.360	€ 0,00	
2021	Mevr. S.L. Efdé voorz. J	1-4-2013	31-5-2022	1	€ 136.398	€ 21.721	€ 0,00	
					€ 136.398	€ 21.721	€ 0,00	

Vermelding topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen 2 (vermelding alle bestuurders zonder dienstbetrekking)

jaar	naam voorz.j/n	ingang dienstverband	einddatum dienstverband	Omvang dienst- verband in FTE	Beloning	Voorziening beloning betaalbaar op termijn	Uitkeringen wegens einde dienstverband	motivering overschrijding norm en andere toelichting	
2022	De heer A.L.Smolders voorz. Interim	26-5-2022	31-8-2022	0,03	€ 4.000	*	€ 0	€ 0,00	inzet gemiddeld 1 dag per week
					€ 4.000		€ 0	€ 0,00	

a) voor berekening zie tabel op volgende pagina.

Vermelding toezichthouders (lid van het hoogste toezichthoudende orgaan)

jaar	naam voorz.j/n	ingangsdatum functie	einddatum functie	Omvang dienst- verband in FTE	Beloning	Voorziening beloning betaalbaar op termijn	Uitkeringen wegens einde dienstverband	motivering overschrijding norm en andere toelichting
2022	de heer H.J.Niemeijer	1-1-2014	1-1-2022	nvt	€ 116	*	€ 0,00	€ 0,00
2022	de heer R.J.W.de Bruijn	1-1-2022	1-1-2026	nvt	€ 6.111	*	€ 0,00	€ 0,00
2022	de heer M.B.A.J.Derksen	1-5-2016	1-1-2024	nvt	€ 9.340	*	€ 0,00	€ 0,00
2022	de heer A.L.Smolders	1-1-2022	25-5-2022	nvt	€ 2.545	*	€ 0,00	€ 0,00
2022	de heer A.L.Smolders	1-9-2022	29-9-2022	nvt	€ 510	*	€ 0,00	€ 0,00
2022	Mevrouw F.W. Hengeveld	1-4-2020	1-10-2022	nvt	€ 4.699	*	€ 0,00	€ 0,00
2022	Mevrouw E.L. Holten	1-5-2016	1-1-2022	nvt	€ 116	*	€ 0,00	€ 0,00
					€ 23.437	€ 0,00	€ 0,00	
2021	de heer H.J.Niemeijer	1-1-2014		nvt	€ 5.817	*	€ 0,00	€ 0,00
2021	de heer E.V.Koenen	1-7-2019	1-3-2022	nvt	€ 5.817	*	€ 0,00	€ 0,00
2021	de heer M.B.A.J.Derksen	1-5-2016		nvt	€ 8.725	*	€ 0,00	€ 0,00
2021	Mevrouw F. Hengeveld	1-1-2020		nvt	€ 5.817	*	€ 0,00	€ 0,00
2021	Mevrouw E.L. Holten	1-5-2016		nvt	€ 5.817	*	€ 0,00	€ 0,00
					€ 31.992	€ 0,00	€ 0,00	

*) dit bedrag is exclusief 21% btw

Vermelding niet-topfunctionarissen (andere functionarissen van wie de bezoldiging c.q. de ontslagvergoeding de norm overschrijdt)

jaar	naam voorz.j/n	ingang dienstverband	einddatum dienstverband	Omvang dienst- verband in FTE	Beloning	Voorziening beloning betaalbaar op termijn	Uitkeringen wegens einde dienstverband	motivering overschrijding norm en andere toelichting
nvt								

Vermelding niet-topfunctionarissen (zelfde opgave als hierboven, maar dan over het voorgaande verslagjaar)

jaar	naam voorz.j/n	ingang dienstverband	einddatum dienstverband	Omvang dienst- verband in FTE	Beloning	Voorziening beloning betaalbaar op termijn	Uitkeringen wegens einde dienstverband	motivering overschrijding norm en andere toelichting
nvt								

Bedragen x € 1		De heer A.L.Smolders	
Functiegegevens		Interim bestuurder	
Kalenderjaar		2022	
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang - einde)		26-5 t/m 31-8	
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar		4	
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar			
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum			
Maximum uurtarief in het kalenderjaar		€ 206	
Maxima op basis van de normbedragen per maand		€ 114.400	
Individueel toepasselijk maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12		€ 4.120	
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)			
Werkelijk uurtarief lager dan het (gemiddeld) maximum uurtarief?		Ja	
Bezoldiging in de betreffende periode		€ 4.000	
Totale bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12		€ 4.000	
(-/-) Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terugontvangen bedrag		€ 0	
Totale bezoldiging, exclusief BTW		€ 4.000	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		n.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		n.v.t.	

(Voorstel) Bestemming exploitatiesaldo

	2022	2021
(in euro's)		
Verdeling van het exploitatiesaldo		
toevoegen/onttrekken aan algemene reserve	155.762	-316.080
Toevoegen/onttrekken aan bestemmingsreserve nieuwkomers	609.633	69.218
Toevoegen/onttrekken aan bestemmingsreserve HRM middelen	605.158	0
Toevoegen/onttrekken aan bestemmingsreserve locatie(s)	500.592	636.869
Toevoegen/onttrekken aan bestemmingsreserve NPO	216.514	1.182.895
Toevoegen/onttrekken aan bestemmingsreserve privaat	-908	
Exploitatiesaldo:	2.086.751	1.572.901

Gebeurtenissen na balansdatum

De accountant verricht werkzaamheden die er op gericht zijn toereikende controle-informatie te verkrijgen Gebeurtenissen na de balansdatum maar voor de datum van de accountantsverklaring die aanpassing van- of vermelding in- de jaarrekening vereisen dienen te worden gesignaleerd. Geconstateerd is dat er geen sprake is van dergelijke gebeurtenissen.

Algemeen

BRIN-nummer 16YV

VMBO/PRO & ISK Wageningen

Bezoekadres Hollandseweg 9 , 6706 KN Wageningen
Postadres Postbus 257, 6700 AG Wageningen
Telefoon VMBO (0317) 466 599
Telefoon PRO (0317) 466 590
E-mail VMBO vmbowageningen@pantarijn.nl
E-mail PRO prowageningen@pantarijn.nl
Internet www.pantarijn.nl
Locatiedirecteur De heer B.Pool

Rhenen

Bezoekadres Nieuwe Veenendaalseweg 137, 3911 MG Rhenen
Postadres Postbus 257, 6700 AG Wageningen
Telefoon (0317) 612 515
Fax (0317) 620 262
E-mail rhenen@pantarijn.nl
Internet www.pantarijn.nl
Locatiedirecteur De heer R.Werner

Kesteren

Bezoekadres Vicuslaan 2, 4041 ZA Kesteren
Postadres Postbus 257, 6700 AG Wageningen
Telefoon (0488) 481 492
Fax (0488) 483 528
E-mail kesteren@pantarijn.nl
Internet www.pantarijn.nl
Locatiedirecteur De heer R.Werner

Ondersteunende Dienst

Bezoekadres gehuisvest in een vleugel van het VMBO/Pro Wageningen
Postadres Hollandseweg 9 , 6706 KN Wageningen
Postbus 257, 6700 AG Wageningen
Telefoon (0317) 465 893
Fax (0317) 465 895
E-mail bestuurssecretariaat@pantarijn.nl
Internet www.pantarijn.nl
Directeur/Bestuurder Mevr. Y van den Berg